

Distinctionis III

Sermo I

eis munera: vt sint de factis eoz magis solliciti. Ergo tu si vis euadere durā sententiam illius iudicij studeas portare tecū bonū instrumentū. id est bonā conscientia: cuius littere sunt bona opera: sed caue ne sint falsa sicut sunt opera hypocritarū. Item procuratorem bonū. et hic est pauper cui bene fecisti. sicut xpus pro ipis pauperib⁹. qz ipse dicit. Qd vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. **Matth. xxv.** Unde salariū hui⁹ procuratoris est elemosyna pauperib⁹ data. **Et** vide etiā vt habeas bonū aduocatum vnum vel plures. id est aliquē sanctū vel alios quos sanctos quos habueris in speciali deuotione. **Et** munera eis missa erunt orationes eis facte: vel reuerentie vel quecumqz bona ad reuerentiā et honorē eoz facta precipue in festis eorum. **Et** possunt esse aduocati pro te in curia celestis: non solū viri pro ut sunt in curijs mundi: sed etias femine. i. non solum sancti: sed etias sancte. **Dec** ergo sunt illa que si tibi paraueris inuenies tibi iustam causam: et inuenies bonū iudiciū. **Unde** dicit **Eccl. xvij.** Ante iudiciū para iusticiā. **Et** sic recipies non sententiā damnationis: sed iudiciū approbatiōis et remunerationis eterne glorie. **Ad** quā nos perducatur iesus iudex misericordie. **Amen.**

Explicit distinctio secunda: que egit de morientib⁹: et eoz conditionibus.

Incipit distinctio tertia: in qua tractat simul de vita et morte: et de conditionib⁹ vtri⁹ usqz: cui⁹ sunt sermones octo.

De necessitate moriendi que omnes angit. **Sermo I**

Quis ē homo qui viuet et non videbit mortē. ps. lxxxvij. **Sicut** Doct⁹ dicit in libro de solariē pbie. **Omne** aial vitā tueri laborat. **Mortē** vero pernicioz deuitat. **Sed** neqz homo aut aliqd aial potest vitā suam semp conseruare: neqz finaliter ipaz mortem vitare. **Quāuis** em hō in statu innocentie nō ex natura sed ex dei gratia esset immortalis. id est qz poterat nō mori: propter peccatus tamen pami homis ipse cū tota posteritate sua facti sunt mortales. id ē necessitati mortis addicti. **Propter** qd ap⁹ dicit **Rom. v.** qz per vniū hoim peccatū intravit in mundum: per peccatus mors. id est moriendi

necessitas. **Et** hoc est qd ppheta inquit in verbis ppositis dicens. **Quis** est homo qui viuet: scz semper: et non videbit id ē nō experietur aliquando mortem: q. d. nullus. **Sic** ergo de duobus inquit.

Primo de vite perpetuitate: cū dicit. **quis** est homo qui viuet.

Secundo de mortis euitabilitate: cum ait et non videbit mortem? **A**

Est ergo prima questio

vtum vita homis posset semp perpetuari? **Ad** qd responderi potest qz duplex est vita homis. **Vna** corporalis sū natura, et alia spūalis sū gratia. **Prima** vita scz corporalis sū naturā perpetuari non potest. **Et** ratio est: quia in quolibet aiali ē consumptio et restauratio. **Consumptio** per actionē calidit: et restauratio per acceptiōem alimentis. **Si** em non esset ibi consumptio non posset corrumpi nisi ab agente exteriori per violētiam: et non ex pugna quā haberet in seipso. **Et** sic nō esset necesse naturaliter ipm corrumpi. **Rursus** si posset tale restaurari: quale est illud qd deperdit: posset semp perpetuari in vita aial. **Sed** his duobus concurrunt: quia est ibi continua deperditio: et illud qd restaurat per alimentum nō est ita purum sicut illud qd deperdit: ideo necesse est aial corrumpi. **Nam** si quis acciperet de vino qd esset in dolio et restauraret ibi de aqua: ad vltimū oporteret qz esset vinū ita aquosum qz esset ibi corruptio vini. **Sz** si restauretur ita purū vinū sicut extrahitur inde: posset perpetuari huiusmodi dolium vini. **Sic** qz qd deperdit in aiali est magis purum qz illud qd restaurat: ad vltimū est caro ita impura qz nō potest facere carnis opus: ideo necesse est aial corrumpi. **Et** pteerea dicit **Eccl. ix.** Nemo est qui semper viuat. **Nec** obsiat qd dicit **Sap. v.** Iusti in perpetuū viuent: quia non loquitur de vita presenti: sed futura post resurrectionē. que quidē perpetua erit et incorruptibilis tam in bonis qz in malis. **Partim** quidē ex natura: partim ex diuina iusticia. **Et** natura quidē. qz cessante motu locali celi: qd est per talem motū qd est pmiū alterans: nō remanebit aliqd aliud agens qd possit per alterationē aliquā corpus homis vel aliud a sua naturali qualitate remouere: cui⁹ omnia alia agentia secunda virtute ipsius agāt. **Et** ideo post resurrectionē cessante motu celi: nulla

¶ Sermonū funebriū

qualitas erit sufficiens vt corpus humanū alterare possit a sua naturali qualitate: neq; per consequens corrumpere; cum corruptio sit terminus alterationis. Et ideo incorruptibilitas illa erit per naturā. sicut dicit sanctus thomas, non qd sit aliquid incorruptionis principium precipue in corporibus damnatorum: sed propter defectū mouentis ad corruptionem. Alia vero causa erit diuina iusticia: cui etiam natura deseruiet, vt scz ipsi damnati non solum in aia: sed etiam in corporibus possint perpetuo puniri: sicut in vtroq; peccauerunt, quia hoc diuina iusticia requirit, sicut etiam in saluatis requirit vt eriaz in vtroq; perpetuo premient. In corporibus ergo sanctorū gloriosus erit duplex modus incorruptionis et perpetuitatis. Unus per naturam scz ppter defectum mouentis ad corruptionem vt dictum est. Alius per gloriā qz si corpus hominis in statu innocentie incorruptibile erat ex eo qd contrarie qualitates in corpore hominis existentes continebantur per gratiā innocentie ne ad dissolutionē corporis eius agere possent: multo plus continebunt in corporibus gloriosis que erunt omnino subiecta spiritui. Et ideo per gloriā incorruptibilia et perpetua erunt. Unde sicut in vita ista nemo est qui vnq; moriatur. Ita qd iusti in perpetuum viuunt: et reprobi etiā damnati, sicut dicit Apocal. ix. Desiderabunt mori et fugiet mors ab eis. **B** Et si tu dicas damnati sunt in summa miseria, ergo videf qd mors que summa penarū ē fm p̄m in. iij. ethi. nō debeat subtrahi ab eis. Respondendum est qd quis si simpliciter maxima penarū: fm quid tamen nihil prohibet mortē esse in penarū remediū: et per consequens ablationē mortis in penarum augmentū. Viuere em̄ vt dicit. ix. ethi. v. idetur omnibus delectabile esse: eo qd omnia esse appetunt. Non oportet autē vt ibidē dicit accipere malam vitam neq; corruptā: neq; que in tristitia est. Sic ergo viuere simpliciter est delectabile: non autē vita que est in tristitia. Ita et mors que ē puatio vite simpliciter est penosa et maxima penarū in q̄tū subtrahit primū bonum scilicet esse cum quo omnia alia subtrahuntur. Sed in q̄tū puat malam vitam et que est in tristitia est in remediū penarū quas terminat. Et per consequens mortis subtractio ē in augmentum penarū quas perpetuas facit. Si autē

dicatur mors esse penalis propter corporalem dolorem que sentiant morientes: non est dubium quin multo maior ē dolorē damnati continue sustinebunt. vnde in perpetua morte esse dicunt. sicut scriptus est in ps. xlvij. Mors depascet eos. Alia vero vita est spiritalis qua anima viuunt deo per gratiam et charitatē, sicut dicit. i. Job. iij. Scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam et quoniam diligimur. Et ista vita non perditur nisi per peccatum mortale. et ista bene potest esse perpetuari: sicut perpetua in innocentibus qui nunq; mortaliter peccant. vt fuit beata virgo, beatus iohannes baptista et plures alij. Nam de beato petro martyre et ordine fratrum predicatorum testatur innocentiū papa qd nunq; sensit contagium mortalis peccati: et tales vitā spirituale gratie nunq; amiserunt per mortē culpę. Et ideo ex persona cui insublet raliū dicebat propheta in ps. cxvij. Non moriar sed vitam. In quibus quidem verbis duo multū desiderabilia se habiturū promittit.

Primo preservationem a defectu culpe: quia inquit, non moriar.

Secundo conseruationem in statu gratie: cum ait, sed vitam.

Circa primū attendendum est qd quattuor accidentia sunt quibus corpora preseruantur a corruptione nature, que etiā spiritualis modo accepta preseruant aiam a corruptione siue morte culpe. Primū ē em̄ calor siue caliditas precipue intensa. Res em̄ multum calide non putrescunt precipue cum sic cantur, vt piper et galanga: zinziber autem putrescit propter innatum humidū. Similiter aqua q̄diu feruet nō putrescit: quia calor ignis maior est in ea q̄ calor aeris: ideo non vincitur sed vincit. Similiter aia a corruptione et morte peccati que fit per temptaciones preseruat per feruentē orationē. Unde dñs hortabatur discipulos suos Luc. xxij. dicens. Orate ne intretis in temptationē. Vnius figura habetur Sa. xxxviii. in Ezechia rege: cui p̄pheta dixerat. Morieris tu et non viues. Sed post feruentē orationē quā ezechias fecit: p̄pheta dicit ei. Vcc dicit dñs deus dauid patris tui. Audiuī orationē tuam et vidi lachrymas tuas. Ecce ego adiciā super dies tuos annos. xv. Unde sicut vna oratio feruens preseruat ezechia a morte corporali et augmentauit vitā: ita orationes multe continue et feruentes preseruant semper

sanctos viros a spiritali morte peccati et
 augmētant eis gratiam ex qua est spūalis
 vita. **S**ecundus quo p̄sēvānt aliqua a
 corruptione putredinis ē frigiditas siue sit
 ab intrinseco siue ab extrinseco. Nam si frī-
 gus sit extrinsecū p̄cipue est impediēs, qz
 per se repugnat calido alieno et extrinseco.
Unde in hyeme et vniuersaliter in aere frigi-
 do conseruant corpora, qz calidū extrinse-
 cum est parum et frigus sibi cōtrariū ē mul-
 tum. Nec in talib⁹ apparet motus putrefa-
 ctionis nisi recedente frigore. **S**i autē est
 frigus intrinsecū sic etiam impedit putrefa-
 ctionem; qz coagulat nec permittit illud ex-
 balare, sicut est in omnib⁹ metallis frigidō
 coagularis in quib⁹ frigus claudit poros et
 vincit calidū extrinsecū. **U**nde de humido ali-
 quid exudet nisi parum vt quādo generat
 rubigo. **E**t maior ē in eo duratio; quia eius
 humidū naturale magis constat. **T**anq̄ fri-
 gus extrinsecū est tribulatio mundi seu affli-
 ctio carnis; que calorē extraneū id est ardo-
 rem concupiscentie seu luxurie; que extrā-
 neam carnē concupiscit; mitigat vel extin-
 guit; **N**ā vt dicitur **E**ccli. xi. **A**balicia vni-
 uersatē etiam a morte aie. de qua dicit **R**oma.
 viij. **S**i hinc carnē vixeritis mortemini; si au-
 tem spū facta carnis mortificaueritis viue-
 tis. **U**nde tanq̄ intrinsecū frigus est intrinse-
 cum refrigeriū cōtemplatiōis celestii. **H**ec ē
 enī que potētias vel pot⁹ poros. i. corporis
 sensus claudit, hec est q̄ deuotiōnis humorē
 coagulat nec exhalare p̄mittit; hec insuper ē
 que calorē extraneū id est amorē mundi su-
 perat et vincit. **Q**uia aīa; sicut dicit **G**rego.
 q̄to maior studio exerceat ad summa; tan-
 to maior fastidio frigescat ad infima. **U**nde
 licet talis cōtemplatio faciat videri hominē
 mortuū mūdo; nō permittit tñ hoīem mori
 deo. **U**nde talib⁹ dicebat ap̄lus **C**ollos. iij.
Mortui enī estis et vita vestra abscondita
 est cū christo in deo. **T**ertius quo p̄sēvānt
 res a corruptione et putrefactione ē mobilis-
 tas. **N**am aqua vel vinū qd̄ mouet impedi-
 tur putrefieri eo qz calor naturalis ex citat
 a motu; non p̄ueneret; calor extrinsecus.
Unde vinū potens efficit melius ex motu;
 qz calor naturalis magis digerit subtile hu-
 midum, ex quo etiam sapor meliorat. **E**t se-
 dulū vinum et motum etiā si sit corruptum
 quādoqz reuertit et reparat. **E**t contra vi-
 num nō motū p̄cipue soli expositū corrupit

et in acetum cōuertit. qz dum calor exterior
 exinanit calidum interius et humidum sub-
 tile exhalat cū ipō et perit vinū. **S**imilit̄ mo-
 bilitas obediētie vel mor⁹ frequēs bonorū
 operū p̄sēvrat aīam a pcti putredine; ad
 quā pignicia et ociositas, vt dicit **E**ccli. xxij.
Unde **X**enitica. xxij. **C**ustodiāt p̄cepta mea
 vt nō subiaceant pctō et moriant. **Q**uartū
 autē putrefactione impediens est continuū-
 tas. **N**ā mare totū nō putreficit; sed diuisum
 per partes paludales putreficit. **I**n natura
 lib⁹ enī multiplicato subiecto multiplicatur
 qualitas et virt⁹. **E**t ideo totū simul pl⁹ pōt
 cōtinere q̄ calor aeris possit dissoluere; si tñ
 ipse partes sint in toto cōtinuitatis nō. qz
 videmus qz grana multa et germina simul
 adunata citius putrescūt q̄ pauca, propter
 hoc qz illa grana non sunt continua; cum
 sint parua egredit̄ naturale calidū ab vno
 quocqz eorū et trahit secū humidū; calidum
 extiens fit alienū; et cū exit a multis cōfortas-
 tur et corrupit. **I**ta qñ est cōtinuitas cōcor-
 die et vnitas amoris inter bonos vniuersatē
 alii ad conseruandū se et p̄sēvādū a ma-
 lissimo qui vnqz separat se ab vnitate et cō-
 tinuitate charitatis et dilectiōis p̄ quā nec
 se ē vt moriat et corrupat sicut et mēbrū ses-
 paratū a corpore, p̄pter qd̄ dī. i. **J**ob. iij. **Q**ui
 nō diligit manet in morte. **S**ecundo in
 auctē ps̄. super⁹ inducta agit de cōseruatiōe
 in statu gr̄e; cū dī. sed vinū. **U**bi notādū qz
 sicut bona nutrimenta cōseruāt vitā corpore
 vā sicut dicit ps̄. tādiu viuūt aīa q̄ diu po-
 test suscipere nutrimentū. **S**ic quoqz bona
 opa conseruāt vitā spūalē, sicut ignis p̄sē-
 uatur p̄ nutrimenta lignorū, qz vita spūalis ē
 in amore charitatis q̄ nutrit p̄ bona opa sicut
 ignis p̄ ligna. **U**nusmodi autē sunt opa
 p̄niet et opa obediētie; et opa iusticie. et hoc ē
 qd̄ dī. **E**ze. xvij. **S**i egerit p̄nias ab oib⁹ pec-
 catis suis, ecce opa p̄niet. **E**t custodiēt oīa
 p̄cepta mea, ecce opa obediētie. **E**t fecerit
 iudiciū et iusticiā, ecce opa iusticie, seq̄. **U**i
 tamen et nō moriet. **U**idēde opa p̄niet defen-
 dunt ab oī p̄culo pcti. **E**t ideo dī. **L**uc. xij.
Nisi p̄nias egeritis; oēs simul p̄bitis. **N**os-
 ta si aliquis esset scrip̄ in libro cōdēnatio-
 nis alicui⁹ dñi seu ciuitatis, p̄pter peccatū
 suū vt caperet cū forbanitis seu exulib⁹ et
 suspenderetur si posset teneri; multum gau-
 deret si posset deleri de libro illo; et posset

¶ Sermonū funebriū

esse securus in domo sua. Sic certe peccator est scriptus in libro cōdemnationū dei cū for bannitis exultantibusq; a curia paradisi: iudicatus ad mortē: q; stipēdia peccati mors Rom. vi. Et tamen si vult penitere et cōuer ti ad dñm per veram penitentia delectabitur de libro cōdemnationū: et erit securus de sententia peccati sui. Et ideo dicitur Act. iij. Penitēmini et cōuertimini vt delectant peccata vestra. Opera autē obediētie custodiūt ab incurso omnis mali. Unde Eccl. viij. Qui custodit preceptū non expietur quicquid mali. Nota quando sit preceptū alicui quod non importat magnam penam non multū cura tur: sed quando intinatur magna pena vite vel mortis: multum timeat. Sed de transgressione diuini precepti incurritur pena eterna: nulla finaliter inuenitur vtilitas. et ideo multū debet vitari. ij. Paralip. xxiiij. Quare transgredimini preceptum dñi quod vobis non proderit: Opera autē iusticie protegunt ab omni calūnia et impugnatōne aduersarij diaboli. Unde in psal. cxvij. Sedi iudicium et iusticia: nō tradas me calū niantibus me. Nota q; si aliquis esset in homicidio deprehensus et conuictus: nō esset magnū iudicium nec magna iusticia abscon dere ei aures: sed potius deberet adiudicari morti et ad supplicium trahi. Sic peccator debet trahinari in confessione: confitendo per fecte totum processum peccati et diuertitatem et circumstantias: deinde debet suspen di per satisfactionē ligando oculos contra aspectus illicitos: et cor contra inordinatas affectiones: et manus post tergum ne cur rat post peccata preterita. Et chorda in col lo debet esse cum tribus chordomb; scz q; habeat puram conscientia: asperā peniten tiam: et maturā compositionē. Et sic fieret verum iudicium et vera iusticia que suffice ret deoz; que ipm peccatorem iustificaret et beatificaret. Unde in psal. cv. Beati qui custodiunt iudicium et faciunt iusticia in omni tempore. Sed post meritū dictorum in au ctoritate Ezechielis superius inducta adiū giunt et premiū: quia vita viuet. Nota quan do aliquis est ingressus aliquā religionem debet si vult religiose viuere et se in sancta religione conseruare: custodire et obseruare statuta regule sue et sui ordinis. quia in tali bus obseruatijs custoditur vita anime sue: et vitatur mors culpe. Unde debet dicere il lud. Esa. xxxviij. Domine si sic viuatur: et in

talibus vita spiritus mei.

¶ Secundo in auctori tate principali id est in themate proposito inquit propheta de mortis curabilitate scilz quis est homo qui viuet et non videbit mortē. Vbi aduertendus est q; si loquamur de morte corporali facilis est huius questio nis solutio. quia nullus est qui non videat mortem. id est qui non experietur mortem Eccl. viij. Omnes morimur et in gaudium volumus venire scz eterne beatitudinis: quā quidē omnes volunt: sed non omnes ad eam perueniunt: quia non omnes tenent rectam viam scz bene viuendi. Sed si loquamur de morte spirituali et finali que erit in puatio ne vite eterne et in cruciatu gehennae: ista questio determinat a christo. Job. viij. vbi dixit christus. Si quis sermone meum ser uauerit mortē non videbit in eternum. In quibus quidem verbis duo de sua doctri na dominus noster ostendit.

¶ Primum est q; inquit obedientiam: cum dicit. si quis sermone meū serauerit.

¶ Secundū est q; habet infinitā efficaciam quia mortē non videbit in eternum.

¶ Circa primum notandū q; valde detestabilis est q; homines multū curant de salute cor poris: et nihil de salute anime respectiue. Nā quādo medicus dicit aliqua esse facienda ad salutē alicui infirmi: statim festinant faces re illi quib; dictum est: et nihil pretermittit de his que medicus dixit esse necessaria fieri. Et ecce tota die auditis verba et sermo nes medici celestis christi de his que neces saria sunt ad salutē anime vestre vt nō mor riatur in eternū. Siue de medicina charita tis. vt cū dicit in iuan. i. Au. vi. Diligite inimicos vestros; benefacite his qui oderunt vos. Siue de medicina equitatis. vt cum dicit vsurarijs vbi prius. Date mutuū nihil inde sperantes. Siue de medicina pie tatis. vt cum dicit Luc. xi. Quod superest da te elemosynā. Et sic de alijs multis que mā dat fieri ad salutē animarū vestrarū: qui tñ nihil horum facitis: et de seruando sermone nihil curatis. Sed ego dico vobis causam vnde accidit vobis hoc malū. quia totū p cedit ex defectu amoris. Nam quando alius quis non diligit aliquē: solet dicere. Ego ni hil facerem eo: um que ipse diceret mihi. Et ista est causa quare homines non faciunt ea que spiritus dicit nec sermone eius seruat

quia non diligunt eum, sicut ipse xpus dicit Job. xliii. Qui nō diligit me sermones meos non seruat. Et contrariō, qui multū diligit amicitia facit illa que scit sibi placere, sicut sunt illa que ipse mandat q̄ faciat, quia probatio dilectionis exhibitio est operis, sicut Gregorius dicit. Unde etiam ipse dicit Job. xliii. Qui habz mandata mea et seruat ea: ille est qui diligit me. Debemus autē sermone id est doctrinā eius seruare. Primo per fidem et iugem meditationē. Prouerb. xlii. Appone cor tuum ad doctrinā meam que pulchra erit tibi cū seruaueris eam in corde tuo. Item per operis impletionē. Et de talibus sic seruantibus cōmendat se dñs Job. xv. dicens. Si sermonē meum seruauerunt: et uestrum seruabunt. **S**ecundo offendit dñs doctrine sue efficacitā, quia si quis seruauerit eam mortē nō uidebit in eternū, id est non experietur mortē eternam. Sicut em̄ homo q̄ diu conseruat lucem non experitur tenebras: ita q̄ diu seruat vitam non uidet mortem. Sed uerba christi uita sunt, sicut illud Job. vi. Verba q̄ ego locutus sum uobis spūs et uita sunt, et ideo q̄ diu homo seruat ea nō experit mortem. Item quia uerba christi seruata perducūt ad uitam eternā: quā qui adipiscitur non uidet mortem in eternū id est euadit mortē eternam. Constat em̄ uita eterna in uisione seu cognitione dei, sicut illud Job. xvii. **H**ec est autē uita eterna ut cognoscant te solum deum uerum. **D**iuus autē cognitio nis seu uisionis quasi quoddā seminarium principii est uerbi christi, quia ipse dixit q̄ semen est uerbi dei. Sicut ergo qui seruat semen arboris aliquando peruenit ad fructum, ita ille qui seruat uerbum dei peruenit ad uisionē dei: que est uita eterna. **U**nde petrus dixit Job. vi. **D**ie ad quē ibimus? **U**erba uite eterne habes, id est uite eterne inchoatiua: uel ad uitam eternā perductiua. **S**ecū. xliii. Qui operant in me nō peccabunt, et qui elucidant me uitam eternam habebunt. **E**lucidat me scz non tantū uerbo docendo sed magis opere implendo. **N**ā sicut dicit Gregorius nazanzen. **C**lara illa sapientia est non que in uerbis uolat: sed q̄ in uirtutib⁹ constat. **I**tem uerba christi audita causant in nobis fidē, quia sicut dicit **R**omā. i. **F**ides ex auditu: et auditus per uerbus christi. **S**ed seruata faciūt nos iustē uiuere. **S**ic. ij. **A**pparuit benignitas et huma-

nitās saluatoris nostri dei: omnibus hominib⁹ erudiens nos: ut abnegantes impietate tē et qui ita uiuit et habet rectam christi fidē euadet mortē eternā. **U**nde Job. xi. **Q**uis qui uiuit scz iuste quo ad proximi: pie quos ad deum: et sobrie quo ad seipm. et credit in me scz uera et formata fidei non moriet in eternū, id est non erit in morte eterna pene infernalis: quia erit in uite eterne sempiternis gaudijs. **E**t que eterne felicitatis gaudia gloriosus iesus eterni patris unigenit⁹ dilectissimus sua pietate nos perducere dignetur. **A**men.

De cōparatōne uite ad mortē. **Ser. II**

Melior est dies mortis die natiuitat⁹. **S**ecū. vii. **D**e his rebus que in hoc seculo et in mundo accidunt: multi ppter defectum cognitionis decipiunt, quia quedā uidentur interdum esse suis contrarijs meliora: que tamen sunt deteriora amalech: uisum est melius reseruare meliora peccata ad sacrificandū ea q̄ occidere et proicere sicut mandauerat deus. **U**nde ait saul samueli. **P**epercit populus melioribus ouibus et armentis ut immolarent dño deo tuo, reliqua uero occidim⁹. **E**t tamen samuel ostendit q̄ fuit deterius dicens. **R**eg. xv. **N**unquid uult dñs holocausta et uictimas et non potius uult obediatur uoci dñi? **M**elior est em̄ obediētia q̄ uictime: et auscultare magis q̄ offerre adipem arietum. **I**tem consiliū qd̄ dedit christi absaloni contra consiliū achitofel: uisum est absaloni et suis q̄ esset meli⁹ et uili⁹ pro se. **U**nde dicit. **R**eg. xvii. q̄ dixit absalon et omnes uiri israel, melius est consiliū christi arachite consilio architofel. **E**t tamen ex facto postea ostensum est contrariū, scilicet q̄ fuit periculosum et mortiferū. **U**nde dicit ibidem. q̄ dñi nutu dissipatū est consiliū achitofel uile ut induceret dñs super absalon malum. **S**ic uidetur cōmuniter hominibus. q̄ melius sit esse diuitem q̄ pauperem: et q̄ melius sit habere multū et deterius habere parum. **E**t tamen in ps. xxxvi. dicit contrariū. q̄ melius est modicū iusto super diuitias peccatorū multas. **E**t etiam **P**rouerbioz. xv. dicit cōtrariū. q̄ melius est parum cum timore dñi q̄ thesauri magni et insatiabiles. **S**ic ergo similiter accidit de uita et de morte, quia quedā seculariter uiuent

¶ Sermonū funebriū

tes omnino dicat vitam meliorem esse mortem. **¶** Quorum ratio esse potest, quia nihil diligitur nisi bonū, et magis bonū magis diligitur, et illud maxime diligitur quod maxime custoditur. Et hoc in plantis et animalibus videtur esse. Unde planta radicē contiguā ubi est vita eius abscondit, sub terra ut melius custodiatur a contrariis. Et serpens precipue custodit caput: et homo cor. Juxta illud Proverb. iij. **¶** Omni custodia serua cor tuum: quoniam ex ipso vita procedit. Sed sapientes viri quedam altiora considerantes tenent contrariam sententiā, sicut apparet in verbis propositis ex auctoritate salomonis qui ait, quod melior est dies mortis die natiuitatis. **¶** In quibus quidem verbis ad nostram instructionem loquitur de tribus.

¶ Primo de humane vite terminatione, quod loquitur de die mortis.

¶ Secundo de eius inchoatione, quia de die natiuitatis.

¶ Tertio de vtriusque comparatione, quod vni melior alio.

¶ Loquitur ergo primo

de terminatione humane vite: cum dicit dies mortis. Quando aliquis certus est quod debeat sibi euenire aliquid infallibiliter, quod si non sit premium, debet sibi inferre maximum periculum: sed e contrario si sit premium, possit sibi nihil vel parum nocere: sed nescit quando illud debeat contingere: semper talis est in timore: et est semper sollicitus se premunire contra illud, sicut est de exercitu qui expectat insultum hostium potētium. Sic est de die mortis, quod infallibiliter est vnicuique venturus: sed nescitur quando: scilicet qua septimana: vel quo mense vel quo anno. Et si inuenit mors imparatum: perducit ad eterna tormenta: preparato autem et armis penitentie premunito: parum vel nihil nocere potest. Et dico parum propter priuationem vite corporalis: que parum est respectu vite eterne. Et ideo diem illum quilibet debet timere et ad ipsum semper se sollicitè premunire. De quo habetur figura Genes. xxvij in ysaac, quod dixit esau filio suo. **¶** Vides inquit quod senuerim: et ignozem diem mortis mee, sicut arma tua: et pharetram: et arcum: et egredere foras. **¶** In quibus quidem verbis de die mortis quatuor conditiones ostenduntur.

¶ Primo quod quibusdam est propinquus: sicut

senibus, et hoc tangitur cum dicitur, vides quod senuerim. Senes enim sunt communē cursum nature propinquiores sunt morti quam iuniores. Frequenter tamen accidit aliter ex impetu fortune, vel casus, quia mors aliquando citius inuadit iuuenem quam senem: imo forte plures moriuntur iuuenes quam senes, sicut de animalibus accidit quod plures occidunt agni quam pecudes. Et ita citius fragilis vas nouum quam antiquum. Et similiter citius scindit arbor iuuenis quam antiqua. Sed licet ita accidat tamen sunt communē cursum nature pro seniore tanto morti propinquior. Unde apostolus **¶** Heb. viij. **¶** Quod antiquatur et senescit: prope interitum est. Et ideo senex est sicut castrum expugnatum: cuius muri partes continue corrunt. Et ideo debet se reddere per penitentiam in manu boni domini salutaris dei misericordis: quod diu durat terminus vite ut possit se reddere, ut ex dilatio non capiatur castrum corporis a morte, et habitator eius id est anima veniat in iram domini et tradatur in manus hostis crudelis scilicet diaboli: et ducatur ad carcerem inferni ad perpetuum cruciatum. **¶** Job. xxi. **¶** Cum autem senueris scilicet in peccato, alius cingat te, scilicet diabolus alligando cingulo peccati: et ducet te quod tu non vis, scilicet ad infernum. **¶** Et

¶ Secundo ostenditur in auctoritate predicta quod dies mortis est occultus, et ideo dicit in auctoritate, predicta quod ignorat diem mortis mee. Et hec est communis ignoratia omnium quia scilicet ignorat homo quo tempore vel die mori debeat. Et hec ignoratia bonis quibusdam et prudentibus viris est ad maiorem cautelam, quia eo ipso quod ignorant quando debeant mori: cogitant quod omni die et omni hora potest mors aduenire eis. Et ideo magis vigilant ut semper inueniantur parati, sicut in illud **¶** Matth. xvi. **¶** Vigilate quia nescitis diem neque horam. Sed impudentes et peccatores homines ex hac ignoratia accipiunt stultam spem: et periculosam audaciam. Nam quod nesciunt quando debeant mori: sperant se diutius viuere: et hoc accipiunt maiorem audaciam peccandi: et in peccatis permanēt diu: ita quod frequenter mors talibus ex insperato superuenit subito preoccupatis eos. Et sic peccatis alligatos ad eternam interitum mittit, sicut accidit illi dimitti de quo **¶** Luc. xii. **¶** dicitur, quod dicebat anime sue. **¶** Anima habes multa bona posita in annos plurimos: res quiete comedere: bibere: epulare. Dixit autem illi deus. **¶** Stulte hac nocte animam tuam res

¶ Sermonū funebriū

quando homo bene dispositus morit̄. quia tunc est vere bonus: quia mittit ad fructioneū summī bonī. s̄m illud *Eccl̄s. vii.* In die bona fruiere bonis. Sed si homo moritur in peccato tunc est vere malus. quia mittit ad eternum malū. Et ideo ibidem subditur. Et diem malā peccauit. ¶ **S**ecundū m̄rum quod facit mors est: quia satiat illud quod nunq̄ in vita potuit satiari: et hoc est cor hominis. Omnia enī bona huius mundi nō possent satiare cor hoīs. Et istud p̄tingit ex tribus. Primo ex eius capacitate. Nam nihil satiatur nisi repleatur. Oportet autem q̄ illud quod replet sit s̄m mensurā capacitat̄ illius qd̄ repletur. quia si vas esset capax centum modiorum vini: non repletur de viginti. Anima autem hominis est tante capacitat̄ q̄ potest capere et continere in se deum. Et ideo dicit Augustinus animam dei capacem. nil minus deo replere potest. Sed respectu dei qui est bonum infinitum et immensum: tota vniuersitas creaturarum cuius sit finita et terminata: et finiti ad infinitum nulla sit proportio: est sicut quid minimum: et sicut gutta quedam bonitatis eius immense. Etiam si omnia bona mundi haberet homo non possent satiare cor eius. ¶ **S**ecundo prouenit hoc ex rerum diuersitate. quia bona huius mundi vt pecunia et similia sunt bona corporalia. anima autem res spiritualis est. Tanta autem est diuersitas et impropor̄tionalitas rerum spiritualium a corporalibus q̄ inuicem se replere nō possunt. Unde sicut tota sapientia mundi non repletet minimam burfam: ita tota pecunia mundi non repletet vnam animā: et ideo non satiat animā. Propterea dicitur *Eccl̄s. i. v.* q̄ auarus id ē cor auari nō implebitur pecunia. Et ratio est satis curdens. quia sicut medicina non sanat plagā nisi apponatur super plagam. Et tota aqua fontis non extingueret sitim: nisi biberetur et ingredere illuc vbi ē puritus sitis. Sic est de pecunia et alijs rebus corporalibus. quia ardo cupiditatis qui est in anima nō extinguitur per liquorem qui est in ere: vel per pecuniam que ponitur non in anima sed in bursa. ¶ **T**ertio prouenit hoc ex cupiditatis immensitate et infinitate. Nam sicut dicit *Eccl̄s. i. xiiij.* Anima callida quasi ignis ardens. sed ignis nunq̄ dicit sufficit: sed quā magis ligna apponuntur tanto magis ignis augetur: et non diminuitur.

vnde s̄m ligna silue sic ignis exardescit. vt dicitur *Eccl̄s. xxviii.* Et ita est de appositione diuitiarum. quia vt inquit *Iuuenal.* Crescit amor nummi q̄ntum ipsa pecunia crescit. Et hoc p̄fecto est valde miserabile et penosum q̄ homo sit in aqua vsq̄ ad guttur et semper bibat: et semper iterum sitiat. Et sic ē auarus qui semper lucratur: et semper plus cupit. Sed mors est tante potentie q̄ satiat animā. quia si homo moritur in peccato: mortali anima vadit ad infernū vbi satiat tur tota et repletur supplicijs et penis. ps̄. xxxvi. In diebus famis saturabuntur. quia peccatores peribunt. Dies enī peccato: um qui pereunt et damnantur dicuntur esse famis et saturitatis. Famis propter carentiam bonorum. et saturitatis propter abundantiam malorum. ¶ **U**el quia sicut fuerunt famelici in peccatis: ita saturantur supplicijs. Si vero mortuus sit in gratia: tunc deus replet in bonis scilz eternis et sumis desiderijs suis. Et ideo propheta dicebat ps̄. xvi. Satisfabor cum apparuerit gloria tua. ¶ **T**ertium mirabile quod facit mors siue dies mortis est: quia ordinat illud quod in mundo nō potest ordinari. Nam ex hoc apparet ordo vniuersi: quia deus ex sua sapientia in proprijs locis omnia collocat. Nam que a deo sunt ordinata sunt. vt dicit apostolus *Romā. xii.* quia sapientis est ordinare prout philosophus dicit. Unde deus qui est sapientissimus vniuersū deq̄ collocauit prout competit proprio officio suo. Unde quia officium solis est illuminare: repositus est in alto. Et quia plantarum est fructificare et fructus ex humore generantur: posite sunt in terra a qua possunt attrahere humore: et vt possunt fructū prestare animabus in terra existentibus que ex eis nutriuntur. et sic de alijs. Sed iste ordo non videtur seruari in hominibus: dum sunt in mundo. quia peccatores qui deberēt esse in imo aduersitatis sunt frequentiter in alto prosperitatis. s̄m illud ps̄. xxxvi. Vidi impiū super exaltatum et eleuatum sicut cedros libani. Et ideo Hieremias de hoc admirans dicebat. Quare via impiorum prosperatur: bene est omnibus qui p̄uariantur et inique agunt. Hieremie. xij. Et contra boni qui deberent esse in prosperitate sunt in aduersitate. s̄m illud *Eccl̄s. i. viij.* Dum iusti quibus mala proueniunt quasi operae egerint impiorum. Sed ista inordinatio

que sic videtur esse in hominibus per mortem reducitur ad ordinem, quia mors unius quicquid transmittit ad sibi congruus et debitum locum, quia morientes in originali peccato mittit ad limbus, morientes in mortali ad infernum; in veniali ad purgatorium; et morientes in gratia charitate absque veniali mittit ad paradisi locum. Unde dicitur in ps. cxviii. Ordinatione tua perseverat dies. Dies enim mortis id est illud quod fit in die mortis, scilicet de collocazione anime in paradiso vel inferno vel limbo perseverat. o deus ordinatione tua id est secundum ordinationem tuam.

¶ Quartum mirabile quod fit in die mortis est, quia puniunt ea que non possunt in vita ista puniri: quia in hac vita secundum infirmitatem humanam non possunt puniri opera; sed non voluntas sola: nec omnia opera puniuntur vel puniri possunt; sed solum que sciuntur et puniuntur hic corpus sed non anima. Sed ibi scilicet in morte omnia hic gesta puniuntur; indicantur; et premiuntur si bona sunt, quod scilicet ista est dies retributionis in qua unicuique redditur secundum opera sua. Unde Ecclesiastici xi. Facile est coram deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas.

¶ Quinta conditio diei mortis que tangit in auctoritate allegata est, quia quibusdam morientibus est tutus et securus sicut his qui armis penitentibus bene se premerunt scilicet ante mortem. Et de istis armis dicit anime. Summe arma tua pharetram et arcum; et egredere acute ad pungendum intelligit contritio in qua sunt remorsus et dolores de peccatis commissis pungentes et perforantes cor. Hieremie. li. Acute sagittas et implete pharetras. Sed per arcum qui emittit sagittas intelligitur confessio qua peccatum proditur quod quasi sagitta in pharetra conscientie latebat. ps. xi. Ecce peccatores intederunt arcum; parauerunt sagittas suas in pharetra ut sagittent in obscuro rectorum corde. Quando enim habetur in solo proposito tunc est quasi arcus extensus; sed tunc tenditur et sagittatur quando actu confitetur. Sed primo debent sagittae peccatorum parari in pharetra id est disponi in memoria. Sed tunc penitens foras erit quando ad opera satisfactionis pro cedit. ps. cxij. Scribit homo ad opus suum, scilicet penitens quod est satisfacere et restituere male ablata. Vel debet penitens egredere foras. id est totaliter a peccato exire. Quod figuratum est in petro, de quo dicitur: *Auce, xlii. q. egredessus foras sicut amare.*

Secundo in themate

proposito agitur de vite humane ichoatione, quia nominat dies natiuitatis. Vbi aduertendum est quod quidam astronomi dixerunt quod secundum diem natiuitatis hominis disponitur et statuitur tota vita hominis sequens: secundum scilicet virtutem et complexionem planete vel stelle dominantis in hominis natiuitate. Quorum errore secuti sunt quidam heretici qui geneatici dicitur sunt. Dicebant tamen dispositionem humane vite esse a deo qui talem virtutem dedit stelle vel planete. Et huius erroris fauore videbatur quod scribitur. *Secundo* vbi dicit deus. *Statua eam secundum diem natiuitatis eius. Et intelligit eam scilicet vitam hominis, quia sicut vita hominis est ab anima: sic ab ipsa etiam anima disponitur et regitur per eius actiones. eorum autem effectuum qui sunt ab anima corpora celestia non sunt cause nisi per accides. Quod quidem quantum ad actiones virtutum sensitiuarum manifestum est quod in vires sensitiuas que sunt actus organorum non directe imprimuntur: sed per accides ratione scilicet organorum corporum in que imprimere possunt; quibus organum impeditis necesse est impediatur actus ipsarum potentiatur; sicut oculus turbatus non bene videt. Quantum vero ad actiones que sunt a libero arbitrio quod est facultas voluntatis et rationis: adhuc est magis manifestum quod corpora celestia non sunt eorum cause: quia intellectus siue ratio sicut non est corpus: ita nec actus organi corporis. et per consequens nec voluntas que est in ratione. ut patet per philosophum tertio de anima. Unde impossibile est quod corpora celestia directe imprimantur in intellectum et voluntatem. Nullum enim corpus potest imprimere in rem incorpoream. Unde corpora celestia non possunt esse cause per se operum liberi arbitrii. Possunt tamen ad hoc dispositiue inclinare, in quantum imprimuntur in corpus humanum: et in vires sensitiuas que sunt actus corporali organorum que inclinant ad humanos actus. Sed quia vires sensitiue obediunt rationi. ut patet per philosophum tertio de anima. et primo ethicorum, nulla necessitas hinc libero arbitrio imponitur. Et idcirco erroneum est dicere quod a stella quacunque vel planeta dominante in natiuitate hominis*

¶ Sermonū funebriū

vita eius necessario disponat. sic em̄ liberū
arbitrium nihil valeret homini ad vitā suā
Cuius contrariū sentit aperte ptolomeus
Unde dicit in cōtloquio suo q̄ anima sapi
ens inuat etiā celestem effectum. **E**t ex hoc
acceptum est dictum cōmune. q̄ sapiēs do
minatur astris. **D**e quo etiam ponit exem
plum haly in cōmento suo sup̄ dicto verbo
ptolomei. de quodam rege in cuius natiuit
tate omnes significationes mali et immūdi
apparebant: et tamen natus in tali cōstella
tione: mundissime postea vixit fulgens ve
stitus et gloria: et cum optimis conuersario
nem ducēs. **C**uius causam cū ab haly ques
reret. **R**espondit q̄ quidez ad immūda ex
desiderio traheretur: sed vidēs q̄ talis eēt
inhonesta cōuersatio: vt dominus actuum
suorum talia fugiēs: elegit honestatis cō
uersationem. **E**t etiā contra dictū erro: em̄
q̄ circa vitam hominis multi casus cōtin
gunt: qui faciūt ad ipsius vite dispositionē
et mutationem. quorū celestia co:pora cau
se esse non possunt. quia sicut probat philo
sophus in sexto metaphisice. **E**ns per accid
dens nō habet causam: precipue naturales
cuiusmodi est virtus celestis co:poris: q̄
tale ens nō est proprie ens neq; vnus. sicut
q̄ lapide cadente transeat homo et occida
tur ab eo: et q̄ homine fodiente sepulchrum
inueniat thesaurū. **V**niusmodi em̄ nō sunt
vnum sed multa simpliciter cum operatio
nature semper terminet ad vnum: sicut p̄
cedit ab vno principio quod est forma rei na
turalis. **P**oterit igitur q̄ si quis ex natiuitate
hominis vel ex constellatione hominis
quecunq; futura hominū opera per certitu
dinem predicere velit. q̄ procedat hoc ex
vana et falsa opinione. **E**t si tu obijcias q̄
astrologi frequēter de euentibus hominū
et operib; multa vera predicant. **D**ico q̄ h
cōtingit ex duplici causa. **U**na est quia plu
res homines passionēs co:porales sequū
tur. **E**t ideo actus eorū vt in pluribus dis
ponuntur s̄m inclinationē corporum cele
stium. quia pauci sunt id est soli sapientes
qui huiusmodi inclinationes non imitent.
Et hinc est q̄ astrologi in multis vera pre
nunciant. et precipue in cōmibus euen
tibus qui dependent ex multitudinē. **A**lia
vero causa est propter demones se imiscen
tes. **U**nde dicit Augustinus in secūdo sup̄
genesim ad litteram. **S**ciendū est quando

a mathematicis vera dicuntur istinctu quos
dam occultissimo dici. quod nescientes huius
mane mentes patiuntur q̄ causa ad decipi
endum homines fit spiritū immūdorū
et seductorū operatio est: quibus quedaz
vera de tempo: alibus rebus nosse permis
titur. **U**nde concludit. **Q**uapropter bono
christiano siue mathematica siue quilibet ip
si ediuinatum: et maxime dicentes vera ca
uendi sunt: ne consortio demoniorū anis
mam deceptam quodam pacto societatis
irretiant. **E**t etiā contra dictos hereticos
qui dicunt talem virtutem constellationis
esse a deo. quia ex tali virtute vita hominis
de necessitate disponitur vt viderit: sequit
ur q̄ homo sit fur vel adulterus homicida
aut malus et ex hoc suspendatur vt combu
ratur vt decapitetur: non est culpa sua: sed
dei qui tali dispositioni eum de necessitate
subiecit. **E**t sic iniuste paritur talem penaz:
cum nō ex suo sit libero arbitrio. sed ex deo
et stella. quod dicere est hereticum. **A**ucto
ritas autem **D**ice nō facit ad hoc: quia ip̄e
nō loquitur de vita hūana: sed de gente he
braica siue iudaica: cui propt̄ peccata sua
minatur q̄ statuet eam s̄m diem natiuita
tis sue. id est q̄ reducet eam ad statum mi
serum quem habuit in suo primo: die scilicet
quādo erat in egypto in seruitute et in op
pressionē. **P**otest tamen singulariter expo
ni etiam de vita humana dupliciter s̄m q̄
natiuitas hominis duplex est. **U**na spiri
talis alia co:poralis. **N**atiuitas spiritalis
est in baptismo. de qua dicit dominus **N**is
chodemō. **J**ohānis. ij. **U**si quis renat̄ fue
rit denuo nō potest videre regnum dei. **E**t
hec natiuitas est in puritate innocētie. quā
si homo per peccatum perdidit si redeat
postea per penitentiā: ita q̄ restituatur ad
primam gratiam vel ei cōsimilem et perse
ueret in ea: tunc statuitur a deo s̄m diē na
tiuitatis sue id est ad cōsimilem gratiam et
puritatem quā habuit in baptismo quādo
fuit spiritaliter natus. **E**t aliter nō posset
intrare in gloriam regni dei. quia nihil in
quinatum intrabit in illam. **U**el potest ex
poni de natiuitate co:porali s̄m quam hos
mo nascitur nudus et cum lacte. **E**t sic etiā
oportet q̄ moriatur saliciter cum lacte et nu
dus hinc exeat. s̄m illud **J**ob p̄mo. **N**udus
egressus sum de vtero matris mee. et nu
dus reuertar illuc. scilicet in terram que est

mater omnium corporum. Unde de^o in morte statuit eam. scilicet vitam humanam terminari sicut incipit scilicet secundum diem natiuitatis sue. Et sic secundum istum sensum in hac auctoritate loquitur de duobus.

Primo de necessitate moriendi: in eo quod dicitur. statuit.

Secundo de qualitate nascendi: quod secundum diem natiuitatis sue.

Necessitas enim moriendi est ex statuto dei id est ex lege quam deus generaliter statuit scilicet ut omnes qui nascuntur moriantur. Et propterea apostolus dicit ad Hebraeos nono. **Q**ualitas autem diei natiuitatis hominis est duplex. Prima est quod dolorosus scilicet propter partum. secundum illud quod dicitur est mulieri. Genesim tertio. In dolore paries. Et quedam propter dolorem partus moriuntur. sicut patet Genesim xxxv. de Rachel. Et primi Regum quarto de viro re filij Heliamen post partum mulier obiit scilicet istius doloris si euadat propter gaudium quod habet de filio nato. prout in saulo. secundum illud Iohannis. xvi. Mulier cum parit tristitia habet: quia venit hora eius. Cum vero peperit filium iam non meminit pressuram propter gaudium. quia natus est homo in mundum. **S**ecundo dies natiuitatis hominis est laboriosus propter ingressum. quia tunc ingreditur homo ad vitam laboriosam. secundum illud Job quinto. Homo nascitur ad laborem. Sed quidam assueti verbis impatientie et insipientie quando habent plenum de labore et angustia quod velint: maledicunt diem natiuitatis sue. Quod prohibet Ecclesiastici vigesimotertio. ubi dicitur. Indisciplinose loquere non assuescat os tuus. Et sequitur post. Ne forte assiduitate infatuatus improperium patiaris: et maledices non nasci: et diem natiuitatis tue maledicas. **C**

Tertio principaliter

agitur in themate de veriusque diei comparatione. quia melior est scilicet dies mortis quam natiuitatis. Sed videtur quod istud non sit verum. quia dies mortis tendit ad non esse dies vero natiuitatis ad esse. sed melius est esse quam non esse. ergo etc. Ad quod dicendum

quod vita et mors possunt comparari ad invicem quoad tria. **P**rimo quoad entitates. Et sic non est dubium quin vita melior est quam mors. sicut argumentum factum dicitur. Et ideo dicitur Ecclesiastes nono. Melior est canis vivus leone mortuo. **S**ecundo quantum ad equalitatem. et quantum ad hoc dies mortis potest preferri diei natiuitatis. Quia ille qui nascitur cum infectione peccati scilicet originali nascitur: et etiam cum possibilitate peccandi actualiter: scilicet mortaliter vel venialiter. Sed ille qui moritur post mortem sine infectione alicuius peccati: puta si moreretur immediate post baptismum: vel per martyrium vel perfecte penitens. Item per mortem efficitur impossibilis ad peccandum. Et ideo quantum ad hoc melior est dies mortis die natiuitatis. Unde de martyribus et aliis sanctis communibus qui nati sunt in originali peccato: celebramus quidem diem mortis: sed non diem natiuitatis. Unde Augustinus in sermone de sancto Cipriano ait. Quid est hoc fratres. quando sanctus iste natus est ignoramus: et quod homo die passus est natalis eius hodie celebramus. Sed quando natus sit etiam si sciremus nequaquam diem illum celebraremus. Illo namque die peccatum originale contraxit: hodie peccatum omne finivit. Et ideo potest dicere talis. illud Ione quarto capitulo. Melior est mihi mors quam vita. In vita enim semper timet casus: et post mortem securus est. **T**ertio possunt dicti dies ad invicem comparari quantum ad consequentem veritatem. Et sic aliter se habet in reprobis quam in electis. quia in hominibus reprobis peior est dies mortis die natiuitatis. Quia ad diem natiuitatis sequitur vita in qua inficitur per culpam. sed ad diem mortis sequitur obstinatio in culpa et afflictio pene eterne cui nulla pena huius vite potest comparari. Et ideo optant reprobi potius curam quam pena presentis vivere quam mori. Unde ad hoc referri potest illud quod dicitur Iudith. iij. Melius est ut viventes serviamus quam morientes curam interitum nostro ipsi fuituram nostre damna patiamur. Item homo peccator: curat de bonis que videt se habere dum vivit: sed post mortem nescit quid de se futurum sit. Et ideo dicit illud Ecclesiastes. vi. c. Melius est videre quod cupias quam desiderare quod ne

Sermonū funebriū

scias. Sed quāvis ad electos melior ē dies mortis die natiuitatis: quia dies natiuitatis est ad vitam laboriosam et amarā: sed dies mortis est ad requiem et gaudium: et eter nam beatitudinem. Propter quod dicit in s^o illud Ecclesiastici. xxx. Melior est mors q̄ vita amara: et requies eterna q̄ lāguor perseverans. Ad quam gl̄iam eternā nos perducat iēsus b̄torū quies et gaudium sempiternū. Amen.

De comparatione status viuorum et mortuorum.

Sermo III

Audauī magis

mortuos q̄ viuētes. Ecclesia sces. iiii. Illud a sapientibus magis laudat quod melius a sapientibus esse putat. Sic salomon sapientissimus: quia putauit sapientiam preeligionem esse pecuniam: dicens Proverbior. vii. Accipite disciplinam et non pecuniam: et doctrinam magis q̄ aurum eligite. Ideo post ea sapientiam pre cunctis opibus comendauit: subdens ibidem. Melior est sapientia cunctis opibus preciosissimis: et omne desiderabile ei non potest comparari. Eodē modo: quia putauit statum mortuorum preeligionem esse statum viuorum. Propter quod dicit Ecclesiastes septimo. q̄ melior est dies mortis die natiuitatis. Ideo etiam ipse dicit in verbo pposito. Laudauī magis mortuos q̄ viuētes. Quidā tamen dixerūt q̄ ipse dicit hoc verbum in ecclesiaste ubi loquitur concionādo aliquādo in persona stultorum: aliquādo in persona sapientū. Et ideo predictum verbum nō dicit ex persona sapientis. quia viuere dicit esse s̄m philosophum qui dicit. q̄ viuere viuētibz est esse mors autem dicit ad nō esse. non est autē melius non esse q̄ esse. ergo non sunt magis laudandi a sapiente mortui q̄ viuētes. Sed dictum est predictum verbum. ut dicitur ex persona stultorum et errantium qui non credunt aliam vitam q̄ istam esse. Et propter hoc v̄sis malis mundi huius dicitur feliciores esse mortuos q̄ viuētes: quia si cut per mortem s̄m eos totaliter terminat esse et vitam: ita et omnia mala. Sed posset dici q̄ verbum istud sit dictum ex persona sapientis: quia licet esse s̄m se preferat nō esse: t̄m s̄m aliquam conditionem non esse potest preferri ipsi esse: et mortuus viuēti sicut quātum ad hoc q̄ non potest peccare

nec videt mala huius mundi. Et Hieronymus dicit et habetur hoc in glosa. q̄ melius est non esse q̄ male viuere. Et ideo etiam aliqui sapientes viri appetebant mori propter penales vite huius. sicut helyas dicit tertij Regum. xix. Tolle animam meam non em melior sum q̄ p̄es mei. Et ad Romanos. vii. apostolus ait. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Et sub hac intentione salomō dixit. Audauī magis mortuos etc. **¶** In quibz quidē v̄bis debemus attendere tria.

Primo commendationem: quia dicit laudari.

Secundo preeligionem: quia magis mortuos.

Tertio cōparationē. q̄ q̄ viuētes.

Circa primū attendendum

q̄ sicut arbores laudantur ex bonis fructibus: sic homines ex bonis operibus. Unde ad Roma. xiiij. Bonum fac et habebis laudem ex illo. Et ideo laudandi sunt mortui ex bonis operibus que fecerunt viuētes. Et ad hoc referri potest quod dicitur Proverbior. ultimo. Laudent eam in portis opera eius. Et vult dicere. Laudēt eam sc̄ vitam vel animā hominis defuncti in portis id est in exitu vite: vel diuini iudicij opera eius. In quibus quidem verbis tria debemus attendere.

Primo laudande persone idoneitatem: cum dicit. laudent eam scilicet animam: vel vitam virtuosam: quia anima viciosa vel peccatrix non est laude digna.

Secundo loci cognitionē vel melius congruitatē. quia in portis.

Tertio materie laudis bonitatem. quia opera eius sc̄ bona. quia opa mala non faciūt dignum laude sed vituperio.

Circa primū attendendum est q̄ ille defunctus secure potest laudari cuius vita fuit bona et virtuosa. Aliud est enim laudari ad hominibus: et aliud laudari ab operibus. Nam ab hominibus frequēter laudatur qui non est vere laudabilis. Et hoc contingit propter duo. Quādoq̄ quidem propter laudantis malitiam. scilicet vel quia vult adulari: sicut quando laudatur peccator in desiderijs aie sue. quia homo laudat malitiam alterius ut ex hoc cooperiatur et excusetur malitia sua consimilis. Job. xl. cap. Protegunt ymbre ymbra eius. Et iterum

Distinctionis III Sermo III

quia diligunt similes sibi et placet eis. et ideo laudant. **P**roverbiorum xxvii. Qui derelinquit legem scilicet dei transgrediendo precepta eius laudant impium. **A**lia causa potest esse propter ignorantiam: sicut simplex homo laudat hypocritam credens eum esse bonum: quia ignorat eius occultam malitiam. **S**ed de talibus sic laudatis: quia ab hominibus laudantur et a deo condemnantur. **A**ugustinus in libro confessionum. Qui laudari vult ab hominibus vituperante reus defendit ab hominibus odem nante te. **U**nde Job. xx. Vocatio ab initio quo posuit est homo super terram, quod laus impiorum brevis sicut et gaudium hypocrite ad instar puncti. **S**ed ille laudat ab operibus qui facit opera vere bona scilicet ut non laudet: sed ut laudabilis sit. **S**unt autem plures pulchre rationes quare sapientes et virtuosus viri plerumque appetunt laudabiles esse quam laudari. **P**rima quidem licet regula philosophorum dicat quod melior est actus quam potentia: tamen in hoc casu aliter est, quia melior est potentia scilicet quam quis sit laudabilis, id est laude dignus quam actus scilicet quod quis laudet. **U**nde deus laudabilis dicitur: cum tamen non digne laudet, quia maior est omni laude. **I**tem laus actualiter facta est in laudate non in laudato: sed laudabilitas est in laudato, quia potentia est in eo cuius est potentia. **U**nde hec duo quandoque dividuntur in iustum et peccatorem: quia quandoque laudat peccator et non est laudabilis: et iustus est laudabilis et non laudat. **E**t quo patet quod potentia talis scilicet quod tu es laudabilis est quasi tibi essentialis: quod est in te et tibi coniuncta in essentia tua siue persona tua, quia tu ipse es laudabilis. **S**ed laus que de te fit actu non est in te scilicet in persona tua: sed est in ore laudantis: et in audientia laudantium, quia honor est in honore: quare cum melius sit tibi quod tuus et in te quam alienus et extra te, patet quod melius sit tibi laudabilitas quam laudatio. **I**tem quia laudabile esse in paucis reperitur: scilicet solum in his qui sunt digni laude: et ideo est bonum nobile et preciosum. **L**aus autem quod vobis datur, non solum dignis: sed multo magis indignis: et ideo est quid vile et parum appetendum. **I**tem bonum tanto melius quanto durabilius: sed laus actualis non durat: quia aliquando laudaris: aliquando non, quia non est possibile quod semper lauderis. **E**t ideo laus actualis modica est et brevis: sed laudabilitas semper potest durare, quia siue vadas siue ne quiescas: siue vigiles: siue dormias: siue

comedas: siue quid aliud facias semper eam habes tecum. et ideo melior et eligibilior. **I**tem quia laus iustorum licet sit potentia in mundo: est tamen actualis in celo, quia laudatur a deo ab angelis et a beatis: et tanto dignior et nobilior est: quanto a melioribus et nobilioribus agitur: sicut cum quis laudat a papa vel imperatore vel rege. **S**ed maior imo maxima est laus iustorum: non solum propter dignitatem laudantium: scilicet dei angelorum et beatorum orationibus: sed etiam propter numerum: quia sunt quasi innumerabiles angeli et sancti. **C**uius contrarium accidit de laude peccatorum: quia et sunt indigni etiam qui laudat quod non est speciosa laus in ore peccatoris. **U**nde Seneca. **A**m turpe sit tibi laudari a turpibus quam si lauderis ob turpia. **E**t sunt pauci laudatores et plurimi detractores. **S**unt ergo digni laudem: non qui faciunt opera ficta ut laudentur sicut hypocrite: sed qui faciunt opera bona recto corde, id est recta intentione ut laudabiles sint. **U**nde in psalmo lxxij. **L**audabunt omnes recti corde, id est recta intentione. **E**t dicit laudabuntur, quia estis nunc non laudantur ab hominibus: laudabunt tamen in iudicio a deo. **U**nde apostolus primo Corinthios. **T**unc laus erit unicuique a deo. **S**ecundo sequitur in auctoritate inducta de loci congruitate scilicet in portis. **U**nde apud antiquos in portis iudicia reddebantur: et sic tibi malefactorum opera damnabantur: et opera iusta approbabantur: et laudem consequabantur. **S**ed figurative aduertendum est quod alia est porta misericordie: et alia iusticie dei. **N**am porta misericordie est penitentia, quia per penitentiam peccator recipit misericordiam dei et veniam peccati. **E**t per hanc portam egreditur a statu culpe peccator penitens. **D**e porta ingrediendi quod videtur angusta, quia scilicet a principio penitens sentit amaritudinem timoris et laboris et doloris. **D**oloris propter commissum culpam. **E**t timoris propter reatum pene. **E**t laboris propter difficultatem penitentie: quia laboriosum sibi videtur relinquere consuetam et inchoare insolitam. **S**ed post ingressum huius porte inuenit latitudinem amoris et dilectionis et quietis interioris scilicet conscientie sue. **E**t ideo suadebat dominus Lucae xij. dicens. **C**oncedite intrare per angustam portam. **S**erpens volens deponere pellem veterem et habere novam ingreditur per veterem foramen petre. **S**ic homo qui vult renouari a veteri statu peccati: debet ingredi per angustam

¶ Sermonū funebriū

portam penitētie. Unde mathei septimo. **Q**uonia angusta porta et arcta via que ducit ad vitam. Et ibidem paulo ante. **I**ntrate per angustam portam. Sed per hanc portā scilicet penitentie ingrediuntur viuētes: quia scilicet homo dum uiuit habet locū penitētie. Sed alia est porta iusticie per quam ingrediuntur et egrediuntur morietes ad examē diuini iudicij. Sed sicut duplex est iudiciū: ita et duplex est porta. Est enī iudiciū particulare in quo unuscuiusq; anima per se iudicatur a deo. Et huius iudicij porta ē mors. Quia per mortē egreditur homo de uita ista et assistitur diuino iudicio ut recipiat sententiam sūm opera sua. Aliud uero iudiciū fiet in fine mūdi quod erit generale. Et huius porta erit resurrectio a mortē: quia omnes resurgent et simul cum anima et corpore omnes comparēbūt coram iudice ut sūm ea que gessit in corpore recipiat unusquisq; q̄. Et de his portis dicit uir iustus deo et angelis. **A**perite mihi portas iusticie et ingressus in eas cōfitebor domino. **I**n uis q̄ ergo uir iustus accipiet laudem sūm opera sua. **T**ertio agitur in auctoritate ad ducta de bonitate eorum que sunt materia laudis: et hec sunt bona opera hominis. Et ideo dicitur laudent eam opera eius, scilicet bona. quia hec sola sunt laude digna. Sed quia opera in tantum sunt bona in quantum fiunt ex uirtute: quia sicut dicit philosophus in ethicis. **V**irtus est que bonum facit habentem et opus eius bonum reddit. ideo illa opera sunt laude digna que ex uirtute procedunt. Et ideo philosophus dicit in primo ethicorum. q̄ laus est sermo elucidans magnitudinem uirtutis. Et quia diuise actiones elucidat magnitudinem uirtutis. ideo ex uirtuosis actionibus redditur homo laudabilis. Et hinc est q̄ ea que peccatores et uiciofi homines faciunt de genere bonorum: licet laudabilia quādoq; uideantur in quantum pretendunt aliquā similitudinem uirtutis, tamen in rei ueritate laudabilia non sunt et maxime apud deū. Et hoc est, quia semper deficiūt uel a fine debito uel a modo: uel ab aliqua circūstantia uirtutis. **U**erbi gratia. **S**unt aliqui tyranni qui aliquando faciunt ualde pulchras iusticias siue punitiones malefactorū siue malefactorum: sed tamen quia faciunt propter laudem et gloriā humanā deficiunt a fine uirtutis. et ideo nō est opus iusticie sed ya

ne glorie. **S**icut patet de iusticia **T**iti in alij torquati. qui sicut refert ualerius maximus libro secūdo capitulo secūdo. **C**ū esset consul in latino bello. filium suum qui pro uocatus erat ad bellandum a geminō mestio tusculanorum duceret: qui sine scitu sic dimauerat: q̄ habuisset gloriofam uictoriam et retulisset inde speciosa spolia: multo minus iussit eum a licitore arripi et in modum hostie mactari. **L**icet enim de illa uisistia dicat idem ualerius q̄ non poterat eum cum tanta laude laudare quāta digna erat: tamen si quis aspiciat finem propter quem fecit hoc: uidebit eam deficere a uirtute. **D**icit enī poeta sexto canticos sic. **U**icit amor patrie laudumq; immetensa cupido. **E**cce testatur q̄ immēsa cupido laudis humanarum uicit in eo amorē naturalem. **E**t iste fuit principalis finis propter quem fecit: qui certe nō ē finis iusticie: sed potius inanis glorie. **S**imiliter si aliquis multa dona largiretur: laudaretur de liberalitate. et tamen si non seruari et modum debitum et mensuram in dando nō esset actus uirtutis. **S**icut patet in alexandro qui multum laudatur de liberalitate siue de curialitate propter magnam largitionē donorum: et tamen nō erat ex uirtute: sed potius ex superbia. **U**nde refert seneca de eo in libro de beneficiis. q̄ cum donaret semel cuidam uinam ciuitatem: et ille tanq̄ indignus resugeret tantū munus. dixit alexāder. **N**on curo quid te deceat recipere: sed tantū quid comperat mihi dare. **C**erte istō uidebatur magnificum uerbus: et tamen in rei ueritate ut dicit ibi seneca fuit uerbus superbum et stultum. ex eo q̄ beneficium et donum debet esse proportionatū et congruum: nō solum danti: sed etiam recipienti. **E**t ita est peccatum in excessu sicut etiam in defectu. **E**t simile est de operibus aliorum peccatorum qui nō sunt in charitate neq; habēt in se uirtutes ueras qui commēdantur ab hystrionibus: non tamen a sapientibus. **U**nde ecclesiastes octauo. **U**idi impios sepultos q̄ cum adhuc uiuerent in loco sancto erāt. **E**t laudabantur in ciuitate quasi iustorum operum: sed et hoc uanitas est. **E**t sapientie tertio. **V**acua est spes illorum: et labores sine fructu: et inutilia opera eorum. **S**ed sancti qui habēt uirtutes omnes ueras et sunt in charitate: faciunt opera uera laudabilia quia omnia opera uirtutum ordinant ad

Distinctionis III Sermo III

venim debitum sine, sicut dicebat apostolus prime ad Corinthios decimo. **Via in gloriam dei facite, et omnia faciunt debito modo et ordine, quia sunt in charitate quod ordinat omnes virtutes. Unde apostolus. Via opera vestra in charitate fiant.** **E**

Secundo in themate

considera prelectionem: quia magis laudat mortuos. Unde dicit. **Audiam magis mortuos quasi status eorum preeliges magis quoniam vivorum. Sed attendendum est quod non omnes mortui preferunt viventibus: sed solum salvati. de quibus dicit Apocalypsis xiiii. Beati mortui qui in domino moriuntur. Amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. In quibus quidem verbis tanguntur tres rationes quare mortui tales preferuntur viventibus.**

Et prima quidem est: quod sunt omni bono dotati et propterea dicuntur beati.

Secunda est: quia sunt ab omni periculo liberati: hoc quia in domino moriuntur.

Tertia est: quod sunt ab omni malo liberati: quia amodo iam dicit spiritus etc.

ostenduntur ergo primo esse dotati omnino bono et eo quod dicuntur beati. Nam beatus sicut dicit Boetius est status omnium bonorum aggregatio perfectus. Omne autem bonum hominis aut est anime aut est corporis aut coniuncti. Et omnibus istis bonis dotati sunt beati. Nam perfectum et summum bonum anime naturaliter deus est: in quantum ipsi anime perfecte unitus. Et ad hoc requirunt tria scilicet que tria assignantur tres dotes anime beate: que velut sponsa deo coniungitur in ipsa beatitudine. Primum est ipsius dei presentia que quidem habetur per ipsius dei cognitionem siue visionem: quia scilicet deus in patria non mediante aliqua specie seu similitudine: sed immediate per seipsum. id est per suam essentiam cognoscitur et videtur. Et ideo per seipsum id est per suam essentiam anime presens efficitur in ipsa cognitione beata. Unde prima dos anime dicitur visio siue cognitio. Videbitur ergo seipsum cognoscemus deum in se: et deus in nobis: et nos in deo: et creaturas in deo: et deum in creaturis. Cognoscere deum in sua essentia est quasi visio meridiana. Cognoscere vero creaturas in verbo est quasi cognitio matutina. Sed cognoscere in se creaturas id est in proprio genere: appella-

tur visio vespertina. Videbitur etiam ibi uniusquisque cogitationes alterius prout volet, quia sicut dicit Gregorius. Uniuscuiusque mentem ab alterius oculis copulencia non abscondit. Secundo ad perfectam unionem anime cum deo requiritur eius cum anima perfecta colligata: et hoc efficitur perfecta dilectio. Et ideo dilectio secundum quosdam est secunda dos anime beate: per quam anima sicut adheret deo: ita colligatur deo ut efficiatur quasi unus spiritus cum eo. Propter quod vocatur charitas vinculum perfectionis. ad Solocenses tertio. Tertio requiritur ad perfectam unionem utriusque vniuersalis convenientia. Et in hac perfecta convenientia dei cum anima cui unitur: fruuntur ipsa anima deo. Et ideo tertia dos anime beate dicitur a quibusdam fructio que consequens est ad dilectionem: quia illud quod summe diligit convenientissimum iudicatur. et eius fructio summe delectatur. Sic ergo totum bonum anime quo efficitur beata erit in deo et de deo. Unde in psalmo clix. dicitur **Beatus populus cuius dominus deus eius.**

Secundo erunt dotati illi mortui qui salvandi sunt etiam in bonis corporis: quia in fine resuscitabuntur et recipient corpora sua cum quattuor dotibus gloriois: que erunt claritas: subtilitas: impassibilitas: et agilitas. Cum enim totum bonum corporis sit ab anime: ideo ex redudantia glorie ipsius anime erit tota gloriatio corporis. Et ad hoc necessarium est quod ipsum corpus sit anime perfecte subiectum. Erunt ergo in corpore respectu anime quattuor dotes gloriose predicte ratione subiectionis. Quia ad hoc ut corpus perfecte anime subiectum nec eam impediatur in operibus glorie quattuor sunt necessaria. quorum duo pertinent ad sensum: et alia duo ad motum. Quoad sensum duo requiruntur. Unum ut sit facile receptivum specierum sensibilium: aliud quod disponit claritas, in qua etiam comprehenditur corporis pulchritudo et omnis bona dispositio cuiuslibet forme actualis in corpore. Secundo requiritur quod non sit receptivum passionum ignobilium: et hoc facit impassibilitas: in qua etiam intelligitur perpetua conservatio corporis ab aia sine omni lesione vel infectiva vel corruptiva passione. vnde sub impassibilitate includitur sanitas et diuturnitas. Quoad motum duo requiruntur alia duo. Unum est ut per se inordinacione non resistat suo motui: ad quod disponit agilitas. sub qua etiam comprehenduntur velocitas libertas et fortitudo corporis et habitudo

¶ Sermonū funebriū

ad omnes operationes anime que per corpus exercent. Alia est s̄m quosdam vt cor pora per que mouet non resistant ei: et ad hoc facit subtilitas. Sed sanctus Thomas dicit hoc nō esse ex dote subtilitatis: sed ex diuina virtute miraculose fit vt ipsi corpus glorioſo aliud corpus non obſtet: s̄ dicit q̄ dos subtilitatis est vt corpus totalit̄ anime subiectat vt sine forme quantum ad esse substantiale. Unde ex hoc corp⁹ glorioſum subtile dicit q̄ p̄fecte ab anima informaf. Unde ab apostolo vocat corpus spūale, qz totaliter est subiectum spiritui. Et per istas quattuor dotes remouent etiam quattuor impedimēta que cōſueuerunt causari a q̄re tuor elementis ex quibus corpus componitur salz per claritatē deformitas nigredinis q̄ cōſueuit causari ex aduſione ignis vel fumo: per subtilitatem groſſities terre: per agilitatem tarditas que ex frigiditate aque est: et per impassibilitatē passibilitas que ab aere. tunc ergo poterit dici anime illud **Luce. xi.** Beatus veter qui te portauit **Tertio** habebūt illi sancti mortui etiā plura bona que p̄tinet ad cōiuctum. et sunt quinqz s̄m **Boetij** in de cōſolatione philoſophie. scilz sufficiētia quam p̄mittit diuinitas: cōiunctas quam p̄mittit voluptas: celeritas quam p̄mittit fama: securitas quaz p̄mittit potētia: et reuerentia quam p̄mittit dignitas, et tūc vere poterit dici illud ps̄ **Beatum** dixerūt populū cui hec sunt. **Ex** oibus ergo p̄dictis bonis erunt in p̄petua et iocunda laude. s̄m illud ps̄, **Beati** qui habitant in domo tua domine in secula se, &c.

¶ Secūda ratio quare mortui preferuntur viuētibz est, quia sunt tuti ab omni periculo, sicut ille qui puenit ad portum et iam exiuit nauem est tutus a periculis maris, **Tales** sunt illi qui in dño moriunt: qz tanq̄ mare p̄cellosum est mūdus: sed tanq̄ nauis est corpus. **Tanq̄** aut̄ tutissim⁹ portus est dñs deus. Ergo tanq̄ nauis egressus d̄ nauis est anima sancta egressa de corpore et extra pericula maris id est extra picula mūdi in portu securissim⁹ s̄z in dño req̄ſcens sicut de beato **Stephano** lapidato moriēte dicitur **Actū. vii.** q̄ obdormiuit in domino **Nota** q̄ diu homo est in terra latronum et inimicorū non dormit securus: sed quādo est in possessione hereditatis sue et in terra domini sui: tūc dormit securus. Sic homo non quiescit vere in isto mundo: quia est in

terra inimicorū: quia mundus caro demonia diuersa mouet prelia: et est in terra p̄donum id est vicioz expollantiz animas a vestibus et diuitijs virtutum: et ideo omnis aus dei est semper in timore. Sed post mortem in celo erit in terra domini sui et in p̄pria hereditate a domino sibi data: et tunc erit in p̄fecta quiete, ps̄, **Cū** dederit dilectis suis somnū ecce hereditas domini. **Et** p̄ſciosa in conspectu dñi mors sanctorū eius.

¶ Tertia ratio quare mortui qui saluantur preferunt viuētibz est, quia sunt liberati ab omni malo. Infirmus enī qui habet in firmitatem laboriosam et penosam nō quiescit plene donec sit liberatus totaliter a malo: sed tunc quiescit quādo est a malo totaliter liberatus. Sic sancti q̄ diu sunt in mūdo patiūtur multa mala et multas penas: sed post mortē ab omni malo liberantur: et tunc habent p̄fectā quietē quam nō possunt habere hic viuētes, et ideo dicit, **Amo** do iam dicit spūs sc̄. et dicit amodo s̄z post q̄ cessauit ab eis omne malū. **Sunt** enī liberi a triplici malo s̄z a malo innato quod est peccatum: nō solum a peccato originali quod ex natura contrahit: sed etiā ab actu ali quod dicitur innatum id est intus natū quia in voluntate concipit, et sunt etiā liberi a possibilitate peccādū: sic quiescunt ab omni labore quem habuerūt in pugnando contra temptationes vel in custodiēdo se a peccato vel in purgādo peccata commissā. Item sunt liberi ab omni malo illato, s̄z ab extra: quia ibi nullus est hostis impugnās nec aliquid aliquo modo ledere valens vel in aliquo molestare. **Animal** enim nō quiescit q̄ diu molestatur a muscis: et sic homo in vita ista habet multas molestias p̄p̄t quas non quiescit. Unde dicit **Michę. ij.** Surgite et ite quia nō habetis hic requies. **Item** sunt liberi a malo cōtracto, scilicet ex natura corrupta et destruita siue respectu culpe sicut est fameo qua retrahimur a bono propter difficultatē et iclinamur ad malum propter concupiscentiā delectationis: siue respectu pene sicut ē passibilitas et mortalitas et egritudines et similia: in quorū resistētia vel tolerantia multū laborāt viuentes. **Sed** postq̄ mortui sunt ab omnibus sunt erepti: et ideo omnino quiescunt ab omnibus laboribus suis, **Isa. xliij.** Et erit in die illa cum requie dederit tibi deus a labore tuo: et a concussione tua: et a seruitute

Distinctionis III

Dura qua ante feruisti etc. **B**

Tertio in themate cō

sideranda est comparatio, id est considera-
re debem⁹ eos ad quos fit comparatio: cui⁹
dicit. q̄ uiuentes sc̄z in mundo isto qui mu-
nus laudari possunt q̄ mortui: immo res-
pectu eorum uidentur esse laudabiles. Et ra-
tio hui⁹ est: quia bona de quib⁹ possunt lau-
dari uiuētes sunt transitoria ⁊ uana: sed bo-
na quibus fruunt⁹ mortui sunt immurabi-
lia ⁊ uera: ⁊ ideo nō possunt uiuētes in lau-
de mortuorum equari. Ad autē bona hic uiuē-
tium uana sunt patet ex uerbo ps̄, dicentis,
ps̄. xxxviii. *Uniuerſa uanitas om̄is homo
uiuens.* Et potest intelligi sic q̄ uniuerſa. ſc̄z
bona que om̄is homo querit sunt uanitas
id est ualde uana. Et q̄ istud uerum fit po-
test fieri manifestū ex cōmuni descriptione
uani. Vanum em̄ cōmuniter describitur, q̄
uanū est qd̄ non prebet fructum laboranti:
nec fulcimentū inmittenti: nec plenitudinem
continenti. Om̄ia ergo bona que querunt
homines hic uiuentes uana sunt. Primo
quidē: quia non prebent fructum laboranti
sicut agricola diceretur laborasse in uanum
si ex ipsa agricultura nulluz recolligeret fru-
ctum: fructus autē est uultimū qd̄ expectatur
de arborē: ⁊ signat uultimū ⁊ summū bonuz
qd̄ debent homines uirtuosi expectare de la-
boribus suis. ⁊ hec est gloria eterne beatitu-
dinis: quia bonozū laborum est fructus glo-
riosus: sed talis fructus non habetur in uita
ista: quia bona istius uite non sunt uultima
bona que expectare debem⁹: ⁊ eo q̄ tale
bonū erit in uita eterna. q̄ illa est uultimus
finis. Unde ap̄lus Roma. vi. *Habetis fru-
ctum uestrum in sanctificationē: finem ue-
ro uitam eternam.* Quasi dicat. fruct⁹ que
potestis habere hic non est finale bonū qd̄
est uita eterna: sed ē sanctificatio disponēs
ad illam. Item bona istius uite dicunt⁹ uana:
quia nō prestant fulcimentū inmittenti:
⁊ hoc ideo. quia sunt om̄ia mutabilia ⁊ trāſ-
itoria. Et qui labenti inmittitur necesse ē ut
cū labente labatur. ⁊ ideo non fulciunt inmi-
tentem: sed potius faciunt ruere. Unde qui
confidit in diuitijs suis corruet in malum.
Prouer. xi. Item bona istius uite dicunt⁹
uana: quia non dant plenitudinē continen-
ti. Unde uanū dicitur qd̄ est uacū: sed bo-
na istius uite non replent neq̄ sariant ho-
minis appetitum: ⁊ ideo sunt homini uana

Sermo III

sc̄z quia non repletua siue satiatua. Quia
igitur bona hic uiuentiū non sunt bona ult-
tima: neq̄ bona stabilia: neq̄ bona repleti-
ua: dicunt⁹ uniuerſa uanitas. i. ualde uana
Eccl̄s. i. *Vanitas uanitatū ⁊ om̄ia uanitas*
Nam si quodlibet bonū hui⁹ uite continet
aliquā uanitatē: sequit⁹ q̄ uniuerſitas bo-
nozū hui⁹ uite non solum fit uanitas: sed
uanitas uanitatū. sc̄z respectu bonozū altes-
rius uite quib⁹ beati mortui fruunt⁹: que sūt
bona uultima ⁊ in eternū stabilia ⁊ plene sa-
tiatua. Et q̄ bona huius uite cuncta subia-
cent uanitati ⁊ homo efficitur similis his q̄
diligit. ⁊ sequit⁹: cū om̄es homines hic uiuen-
tes huiusmodi bona sequant⁹ ⁊ diligant: ideo
om̄es efficiunt⁹ uani. Unde *Diere. ij. Am-
bulauerunt post uanitatē ⁊ uani facti sunt.*
ps̄. cxliij. *Domus uanitati similis factus est.*
⁊ ideo potest dicere homo iustus hic uiuēs
⁊ tante uanitati subiect⁹ illd̄ *Yone. iij. Alde-
lius est mihi mori q̄ uiuere: precipue quia
om̄is homo uiuens expectat mortis pericu-
lum: ⁊ de statu salutis sue semper habet du-
bium: nec potest etiā dum hic uiuit habere
beatitudinis premiū que consistit in dei uis-
sione qui dixit *Exo. xxxij. Non uidebit me
homo ⁊ uiuet.* A quibus om̄ib⁹ erepti sunt
mortui qui ad illam iam peruenerunt uisio-
nem. Ad quā nos perducatur etc.*

De uigilantia necessaria propter ignoran-
tiam temporis mortis. **Sermo III**

Uigilate quia nesci-
tis diem neq̄ horā. *Matth. xxv.*
Sicut dicit beatus Grego. *Iacu-
la que preuident min⁹ feruunt.* Et ratio est
quia est homo non possit aliquando ictum
iaculi om̄ino uitare ut nō feriat⁹: tamen si
ante preuideat potest ictu dīpeū uel aliam
armaturā opponere ut saltē min⁹ ledatur.
Unde ap̄lus admonebat dicens *Ephe. vi.*
*In om̄ib⁹ assumentes scuti⁹ fidei in quo pos-
sitis om̄ia tela nequissimi ignea extingere.*
Similit⁹ quis homo iaculū mortis uitare
non possit: si tamē sibi contra eius ictum p̄-
uideat assumēdo uigilantiā continuā ⁊ sol-
licitudinē bene uiuendi: ⁊ cauēdo sibi a pec-
catis: mortis iaculū parum sibi nocebit. Et
dico parum: q̄ dato q̄ perforet scuti⁹ corp⁹
ris: ad aīam tamē lesio nō pertinet. Unde
*Sap. iij. Iustozū anime in manu dei sunt
⁊ non tanger eas tormētū mortis. Sed ta-
men q̄ dies uel hora qua homo iaculārī p̄*

¶ Sermonū funebriū

mortem debet ignoratur: oportet omni tempore vigilare id est sollicitum esse: ne cum mortis ictus inermis et imparatus inueniat. vnde omni tempore oportet esse sub armis penitentie et esse sine somno torporis et negligentie. Et ad hoc hortat nos dñs in verbis ppositis dicens. vigilate etc. In quibus quidem verbis dñs facit tria.

Quia primo hortatur ad diligentiam operis: dicens. vigilate.

Secundo allegat ignorantiam hominis: quia nescitis.

Tertio determinat circumstantiam temporis. scilicet diem et horam.

¶ Circa primū aduerten

dum quod secundum sententiam beati Gregorii ille vigilat qui est absolutus a vinculo peccatoris. id est peccati. et secundum hoc ille vigilat qui est in penitentia. Item ille vigilat qui habet aper tos oculos ad aspectum veri luminis. Item ille vigilat qui excutit a se somnum negligentie et torporis. Ad talem ergo vigilantiam hortatur nos dñs Matthei. xvi. dicens. Vigilate et orate ut non intretis in temptationem: spūs quidē promp̄t est caro autē infirma. In quibus quidem verbis tria facit

Quia primo inducit ad illud quo somni id est peccati vinculum enodatur: cum dicit vigilate.

Secundo vero ad illud quo mentis oculus illuminatur: cum subdit. et orate etc.

Tertio vero tangit illud ex quo negligentie et pigr̄tie torpor generatur: cum addit. caro autem infirma.

Dicit ergo primo vigilate scilicet somnū peccati per penitentiam expellendo. Notandum quod quando aliqui sunt in infirmitate graui solent fieri vigilie circa eos: ne cibū vel potum sumant qui sibi sint nociui scilicet que aggrauent infirmitatē: solent etiam procurari remedia que alleuient infirmitatem. Sic homo qui est in peccato est in graui infirmitate: ideo debet vigilare ne appetitus cibū peccati sumat. quia istud aggrauat infirmitatem: et debet etiam procurare remedia que alleuient scilicet penitentiam. Videm⁹ etiam in corpore humano nisi malū humorē natura expellat vel per medicinā vel per sudorē vel per minutionē vel per scabiem quod alias moritur. Ita certe quod diu est malus humor peccati in conscientia non debet homo dormire: sed vigilare donec purgata sit conscientia

per medicinā penitentie: que facit sudorē in contritione: minutionē in confessione: scabiem in satisfactorē: alioquin moritur. et si ista faciat euadit mori. Apocal. iij. Esto vigilans et confirma cetera que mortura erant Eccli. xxxi. Vigilia honestatis tabesfaciet carnes. i. carnalitates. Secundo inducit ad illud quo mētis oculus illuminant scilicet ad orationem qua scilicet oculus intellectus aperitur et aspiciat ad verum lumē. scilicet deū. et ideo dicit orate etc.

Et primo docet facere illud quo illuminamur: cum dicit. orate.

Secundo docet vitare illud quo obtenebramur. scilicet temptationē: cuius dicit. ne intretis in temptationem.

Dicit ergo primo orate. Nota quod aliquis est in infirmitate solet procurare orationes et ad sanctos mittere oblationes. Sic debet facere qui habet infirmitatē peccati. Sed ad hoc quod oratio valeat oportet quod infirmus penitet at aliter nihil valeret. Unde gladio euagina to pacē a deo petit: qui cum peccandi proposito deū sibi reconciliari intendit. Et sicut nihil proficit medicamentū si adhuc sit in vulnere feruē: ita nihil proficit oratio illi cui adhuc odiū remanet in pectore. Th. eno. iij. Nos in que egim⁹ iracundiā puocauim⁹: idcirco inero: abiles sum⁹. Ideo oportet quod oratio fiat in amore dei: aliter esset contrarius. vnde sicut feruor ignis facit ascēdere aquā in olla: sic feruor charitatis orationē ante deū. Et nisi ignis ponat incensū fum⁹ non ascendit. Sic nisi ignis charitatis sit in corde non ascendit oratio. Vñ ps. cxi. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Eccli. iij. Qui diligit deū exorabit pro peccatis: et continebit se ab illis: et in oratione dierum exaudiet. Deinde tangit illud quo oculus mentis offuscat⁹ est temptationē. vnde dicit ne intretis in temptationē: et non dicit. ut non tentemini: sed non intretis in temptationē. Nam ille qui videt locū periculosū non est in periculo: sed ille qui intrat. Sic qui tentat non est adhuc in loco periculi: sed quoniam intrat temptationē. i. quādo cōsentit. quoniam iam habet ibi pedem affect⁹. ideo rogat ecclia. Et ne nos inducas in temptationē. Quādo mulier rogata a ribaldis et cōsentit eis non est fidelis. sicut quādo aia rogata cōsentit multis qui sunt aliquid in bono statu. si cōsurgat tēratio statim pereit. Vñ ad rēp̄. eredit et in tpe tērationis recedit. Luc. viij. Eccli. xliij. In ten

ratione inuenit est fidelis, qz beat⁹ vir qui
suffert tentationē Tertio cū dicit spūs qdē
pompē est caro autē infirma.

Primo ponit illud ex quo vigilantiā et sol-
licitudō causat; cū dicit, spūs p̄doptus est.

Secūdo vero illud vnde torpor et negligē-
tia causatur et generat, scz qz caro infirma.

Si quidē spūs p̄dopt⁹ est ad vigilādū ad
bonū sicut erat in antiquis xp̄ianis; qz spūs
habebat feruentē et p̄optū ad bona; hodie
habēt spūs tardū et pigrū.

Et rō est, qz hō in
infirmitate grauat⁹ nō est p̄dopt⁹ ad labo-
randū et operandū; s; hō san⁹.

Sic etiā spūs
hoīs grauat⁹ in infirmitate pcti nō est p̄d-
optus ad laborandū et opandū. Et hoc figu-
ratū est Luc. xii. vbi dicit. Ecce mulier, i. aia

q̄ habebat spūs infirmitatis, i. in infirmitate
te qua spūs infirmat. s. pctm et erat inclinā-
ta qz nō poterat se erigere ad bene opandū
nec omnino poterat sursum respicere ad cele-
stia contēplandū.

Uñ hodie oēs spūs vi-
dent pigri, qz oēs infirmati sunt in aliqua
infirmitate peccati; ita vt videat⁹ implet⁹
illud Eze. xxi. Infirmabit⁹ oīs spūs.

Et spū-
ritus q̄ est san⁹ p̄ innocentia vel bene sana-
tus p̄ penitētia est p̄dopt⁹ ad opa bona.

Et
nota qz nō sufficit p̄doptitudo ad volēdū tñ
nisi sit etiā p̄doptitudo ad bonā volūtate p̄-
ficiēdam.

Uñ dicit. i. Cor. vii. Quidamodō
p̄dopt⁹ est anim⁹ volūtatis; ita sit et pficiēdi

Secūdo in aucte inducta tangit illud vñd
pigredo et torpor generat. s. ex infirmitate
carnis, vñ caro ē infirma, nō ergo ē cōcoris
societas spūs et carnis; qz spūs p̄dopt⁹ ē ca-
ro autē infirma.

Quādo vñ hō valēs et sa-
piens habz tenere societate vñ vilis et fa-
tū male accidit et vadit male negociū; sed si
ali⁹ obedit sapiētī et valētī nō male pōt sibi
accidere.

Dic ē autē qz spūs et caro sunt socij
s; spūs ē nobilissim⁹ et valēs; caro autē vilis-
sima. et ido spūs ē p̄dopt⁹ ad bonū; caro autē
prompta ad malū.

Gal. v. Caro cōcupiscit
aduersus spūs; et spūs aduersus carnem.

Et
ido si spūs sequit⁹ carnē et obedit ei⁹ concu-
piscētis male accidit ei; si autē caro regit⁹ et
obedit spūitū bene erit.

Roma. vii. Si s̄m
carnē vixeris mouemini; si autē spūitū fa-
cta carnis mortificaueritis vixeris.

Et ido
dicit Rom. xii. Curam carnis ne feceritis
in desiderijs.

Secūdo in themate as-
sumpto allegat ignozantiā hoīs; cū dicitur

nescitis diem et. Vbi aduertēdū qz ideo hō
nescit diē et horā mortis sue, qz nō pōt et se
scire mensurā duratiōis vite sue, qz cū mors
sit termin⁹ vite si sciret hōmō mensurā dura-
tionis vite; sciret etiā diē et horā qua vita
sua terminari deberet.

Sed qz hō scire non
possit mensurā duratiōis vite sue patet ex
testimonio libri beati iob, vbi dicitur Job
xxxij. Nescio q̄diu subsistam; et si post modi-
cum tollat me factor meus.

In quib⁹ qui-
dem verbis tāgunt due cause quare scz hō
nescit mensurā duratiōis vite sue.

Et prima quidē sumitur ex vniuersali diuer-
sitate; q̄ tāgūt cū dicit, nescio q̄diu subsistā

Secunda sumit⁹ ex dei potestate; cū subdi-
tur, et si post modicum etc.

Circa primā attendendū est qz si oēs ho-
mines haberent vniuersā duratiōē vite;
tunc esset possibile scire q̄diu hōmō debe-
ret subsistere, sicut dicitur de pisce qui dicit⁹
ephimeron quia omnis piscis illius speciei
non viuūt nisi xl. horas.

Et ideo scito quā-
do talis piscis natus est potest statim sciri
q̄diu in vita potest subsistere s̄m cursu na-
ture sue.

Sed de hominib⁹ manifeste vides
mus qz non habent eandem duratiōē vite,
quonia quidā longiori viuunt tempore;
et quidā breviori.

Et hoc est quia quidam
moriuntur in erate puerili; quidam in iuuentu-
te; quidam in virili; et quidam in senili, siue acci-
dat hoc ex varietate naturalis complexio-
nis, quia quidā sunt meliōris et durabilio-
ris complexionis q̄ quidā alij; siue ex diuer-
sitate regiminis; quia quidā in meliōri et qui-
dam in deteriori regimine vtuntur; et ex hoc
longiori vel breviori viuunt tempore; siue
accidat ex diuersis casibus et incursib⁹ for-
tuitis quibus homines occidūt et multoties
innaturali morte, que omnia quia diuersis
temporibus contingunt et contingere possunt;
ideo sicut dicit Eccl. i. Nescit hōmō
finem suū, id est vite sue; nec q̄tū ad tem-
pus nec q̄tū ad modum mortis.

Quāvis
ergo sciat hōmō se esse morturū et in pulue-
rem rediturum; nescit tamen vtum viuere
vel subsistere debeat vsqz cras mane.

Et ido
dicit Job. vii. In puluere dor. et si mane q̄-
sue, non sub. qua. di. Certe sum qz debeo dor-
mire in puluere, i. mori et in puluere redigi
ac si nunc presentialit fieret; et tamen nescio
si vsqz cras mane debeā in hac vita subsiste-
re, qz forte nocte ista moriar et si mane me
quesieris non subsistam.

Sicut em̄ accidit
h y

¶ Sermonū funebrū

illi diuiti de quo dicit **Luce. xij.** q̄ dicebat sibi, *Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos &c.* sic est qui sibi thesaurizat & nō est in deum diues. Et ideo de his accidit sicut de vaporib⁹ qui cito leuantur & cito cōsumunt. & hoc est q̄ dicit **Job xliij.** *Eleuati sunt ad modicum & nō subsistunt.* **Stultū** est ergo longa spacia vite sibi p̄mittere & penitentie temp⁹ procrastinare. Nam qui penitenti veniā promittit: viuenti diem castinum nō spondit. **Secunda** causa quare ignoratur ab hominē mensura durationis vite hominis est ex dei potestate: quia in potestate dei est tollere hunc de vita ista nōst modicū vel post multū vite sue temp⁹. & ideo dicit. & nescio supple si post modicū tollat me factor me⁹. quasi dicat. **Ipe** qui fecit me potest me tollere quando vult. **Ratio** ergo istius ignorantie est: quia non est hominū scire ea que deus sibi seruauit & posuit in sua potestate. vnde ipse christus discipulis suis dixit **Act. i.** *Non est vestrum nōsse tempora vel momenta que pater posuit in sua potestate.* Sed temp⁹ & hora quo tollat vnūquēq̄ de vita ista seruauit ipse deus & posuit in sua potestate: vt sicut dedit spiritū hominē viuificantē corpus: ita tollit quādo sibi bonū videtur per mortē. & propterea **Job** audita filiorū morte ait **Job. i.** *Dñs dedit domin⁹ abstulit sicut dño placuit &c.* Et ideo non est hominis scire quādo de⁹ eum debeat tollere de vita ista per mortem vni⁹ sed post modicū vel post multū temp⁹ vite. Sed posset forte alicui videri q̄ deus omnes homines in equali tempore seu erate deberet de hac vita tollere. Et ratio esse videtur ex eo q̄ pena debet culpe proportio nari. Propterea dicitur **Deutero. xxxij.** *Secundū mensurā delicti erit & plagarū mod⁹.* **Hors** autē dicit esse pena peccati origina lis. Et ideo dicit apostolus **Romañ. viij.** q̄ corpus mortuū est propter peccatū: sed peccatum originale omnes homines equaliter contrahunt. quia omnes a primo hoīe equaliter descendunt. de quo etiam apostolus dicit **Romañ. v.** q̄ per vnū hominē peccatum intravit in mundū & per peccatum mors. ergo videtur q̄ omnes equaliter deberent a deo subtrahi ex hac vita. Sed ad hoc dicendum est q̄ pena ex peccato potest consequi dupliciter. **Uno** modo sicut taxata & a iudice constituta. & talis pena equalis debet esse in eis quos equaliter tangit culpa. **Alio**

modo sicut defectus qui ex tali pena per accidens consequitur. sicut si aliquis peccatus ex sua culpa cadat in via: & talis pena non proportionatur culpe: nec ab hominē nec a iudice pensatur: quia non potest fortuitos euentus cognoscere. **Pena** ergo taxata primo peccato hominis proportionabiliter ei respondens fuit subtractio diuini beneficij quo rectitudo & integritas humane nature conseruabatur. & hoc beneficium erat vt q̄dū mens hominis esset deo subiecta inferiorē vires anime subderentur rationabili menti & corpus subderetur anime. sed pena & defectus consequens subtractionem talis beneficij est mors: & cōsecute sunt etiam ad hoc alie penalitates equaliter esse in his ad quos equaliter pertinet primi peccatum. **Verum** quia deus est p̄ficius omnium futurorū euentū: ex dispensatione diuine prouidentie fit vt ipa mors diuersi mode sit in diuersis: & q̄ quidā citius moriantur & tollantur de vita vel in penam peccatorū peccatorū. scilicet quando moriuntur vel occidunt pueri inquantū filius est quedam res patris. vnde frequenter parentes puniuntur in prole: vel in punitione peccatorū eius qui moritur vt quando moriuntur vel occidunt peccatores adulti: vel in vtilitatem aliorū vt quando occiduntur vel moriuntur tyranni: vel in ipsorum qui moriuntur salutem vt quando moriuntur in bono statu ne labantur in malum. sicut dicitur **Sapientie. iij.** *Placita erat deo anima illius propterea festinauit educere illam ne malicia immutaret animū illius.* Et quosdam etiam peccatores deus diuiti⁹ viuere facit expectans eos ad penitentiam. Et quosdam iustos ad augmentū meritō: vel propter aliorū salutem. vnde christus patrem rogans pro discipulis dixit **Jobis xvij.** *Non rogo vt tollas eos de mundo: sed vt serues eos a malo.* Sed nota q̄ omnis peccator contradicit deo factori suo per culpam: qui non subditur ei finaliter per penitentiam tollitur ad penam ignis eterni. Propterea dicitur **Esaie. xlv.** *De qui contradicit factori suo.* Et de tali dicitur **Job xxvij.** *Tollit eum ventus vrens. Ite vrens est mors subito veniens & ad eterni incendij adustionem perducens.* **D**

Tertio in themate assumpto negatur circumstantia temporis &

Distinctionis III Sermo III

am dicitur, diem neq; horam scz nescitis. **U**bi notandum q; quando aliquis seruus grauius offendit dominu suu r recedit ab eo r secedit ad aliquo locum vbi credit morari securus: aliquando dominu sciens vbi ipse sit venit subito r latenter super eu quando ipse non credit r facit eum capi r ligari r ad suppliciu trahi. Sed peccator offendit grauius deum quando cuq; mortaliter peccat: sed tunc recedit a deo quando moratur in peccato: r tunc secedit ad mundu credes se posse seare viuere in diuitijs r delitijs vel honoribus mundi: sed subito venit super eum deus r capit eum cum laqueo mortis r facit eum trahi ad supplicium inferni. Et ideo **Matth. xxiiij.** dicitur. Veniet dominu serui illius in die qua non sperat r hora qua ignorat r diuidet eum partemq; ei ponet cum hypocritis. ibi erit fletus r stridor: dentium. In quibus quidem verbis tria facit.

Primo cominatur vindictam: quia venit et dominu scz contra peccatorem ad vindicandum offensam.

Secundo describit culpam que est contemptus considerationis diei vel hore mortis vel iudicij r negligentia preparationis: et ideo subdit. in die qua no sperat r hora qua ignorat.

Tertio determinat penam: quia diuidet eum etc.

Dicit ergo primo. veniet dominu serui illius. Nota si aliquis fuisset alicui furatus aliquid r dominu rei veniret ad domuz furis vt quereret ibi rem suam: si fur suspicaretur de aduentu eius preueniret r asportaret furtum de domo sua r reponeret alibi vt non inueniret in domo sua r caperetur cuz eo r suspenderetur. Sic debz homo cingere furtum peccati de domo conscientie r asportare per penitentia r ponere in aure confessiois. vt quando veniet dominu in morte non inueniatur in domo anime sue r condemnatur r rapiatur ad patibulum inferni r ita poterit euadere **Luce. xij.** Beatus ille seruus quem cum venierit dominu eius inueniret ita facientem etc. Sed quidam faciunt sicut Rachel. **Genesis. xxxi.** que veniente patre adquirendum idola que furata fuerat abscondit ea r sedit super illa vt pater non inueniret. Sic sunt quida peccatores qui etiam veniente morte volunt occultare sacerdoti qui venit ad eos vice domini

furta vel rapinas vel vsuras vel alia q;libet pctā q; fecerunt: r nolunt ea pferri pure sicut debetimo vl no dicit se teneri vel no dicit totam quantitatem necessariam. r sic occultant r sedent super ea quia nolunt surgere per penitentiam. Sed licet tales aliquando decipiant sacerdotem: tamen dominus non possunt decipere. quia omnia nuda r aperta sunt oculis eius. vnde ipse indicans do eos reuelabit ea nec poterunt abscondere. **Unde apostolus. i. Corinth. iij.** Veniet dominu qui illuminabit abscondita tenebrarum r manifestabit consilia cordium. Sed sancti r prudentes viri sicut se preparant ad aduentum domini q; quacunq; hora dies domini. id est mortis vel iudicij venierit semper sint parati: r ideo non condemnabuntur sed beatificabuntur. sicut illud **Luce. xij.** Et si venerit in secunda vigilia: r si in tertia vigilia venerit etc. **U**bi nota q; tres vigilie significant tres etates hominis principales. Quarum prima est etas augmenti: secunda est etas status que dicitur etas virilis: tertia est etas declinationis que dicitur etas senilis. In quacunq; ergo haruz etatum mors eueniat hominibus si dominus inueniret eos vigiles id est sollicite preparatos saluabuntur r erunt beati. **S**ecundo in auctoritate inducta describitur culpa hominis qui contemnit considerare diem mortis r qui negligit ad horam mortis se preparare. vnde dicit in die qua non sperat. quia hanc considerare contemnit: r ideo subito ei r ex insperato superuenit. cum desidererint pax r securitas: tunc repentinus eis superueniet inieritus. **i. Thessalon. v.** Et **Clave. xxx.** Subito dum non speratur veniet contritio eius. Et hoc accidit ex ignorantia r ex stultitia hominis. Et ignorantia quidem. quia sicut dicitur **Matth. xxiiij.** De die illa nemo scit. scz determinate quando debeat esse. Et licet hoc dicat de die generalis iudicij: tamen sub tali die sicut dicit beatus Augustinus comprehenditur etiaz dies mortis: quia qualis quisq; in die mortis egressus fuerit: tale tunc iudicium habebit scz in extremo iudicio mundi: ideo qd de illa die dicitur etiam de die mortis verificatur. quia nec istam diem potest homo scire etiam senex. **Unde ysaac Genes. xxvij.** Videns inquit q; camerim r ignorem diem mortis mee. Et ex hac ignorantia negli

¶ Sermonū funebriū

git homo se preparare: tamen deberet fieri contrariū: quia quanto est magis ignota tanto deberet ei esse magis suspecta: et magis sollicitē sese preparare ad eam. Et ideo Gregorius dicit. q̄ idcirco omnipotens deus extremā diem voluit nobis esse ignoram: vt possit semper esse suspecta. vt dum illam prouidere non possumus ad illam sine intermissione preparemur. Contingit autem hoc q̄ non fiat: etiam ex magna stulticia q̄ eo ipso q̄ homo ignorat quando dies illa debeat esse nunq̄ sperat eam adesse: q̄ semper putat eam esse adhuc differendam: ita q̄ etiam quantūcumq̄ infirmus: sperat tamē euadere pro tunc. et hoc frequenter accidit q̄ nō curat se preparare pro tunc: et mors ex insperato superuenit et eum imparatum educit et diuino iudicio condemnatur. Unde dominus Matthei. xxiiij. Sicut fuit in diebus noe: ita erit et aduentus filij hominis. Sicut enim erant in diebus noe ante diluuium comedentes et bibentes nubentes et nuptui tradentes vsq̄ ad eū diem in quo introiuit in arcam noe: et non cognouerunt donec venit diluuium et tulit omnes: ita erit aduentus filij hominis. Sic ergo quia venit die qua non speratur et hora qua ignoratur debemus semper esse parati. Sui illud Matthei. xxiiij. Et vos estote parati: quia qua nescitis hora filius hominis venturus est. Et tunc si fuerimus parati intrabimus eum eo ad nuptias celestes. Sicut dicitur de uirginibus prudentibus per quas signi ficantur anime electorum. q̄ que parate erāt intrauerunt cum eo ad nuptias sc̄z celestis glorie. Et Tertio in auctoritate allegata determinatur pena: cum dicitur. diuidet eum etc. Et tangitur triplex pena.

Prima erit separatio a consortio bonorum: quia diuidet eum.

Secunda erit applicatio ad consortium malorum: quia partem eius ponet cum hypocritis.

Tertia erit afflictio eternorum suppliciorum: quia ibi erit fletus et stridor dentium. Primo ergo dicit q̄ diuidet eum sc̄licet a consortio beatorum. quia q̄ diu zizania sunt in agro sunt mixta simul cum tritico: sed collecta separantur vt purum triticum in horreo reponatur. Sic in mundo uiuentes mixti sunt simul boni cum malis: sed post mortem separantur et diuiduntur vt boni sint in celo et mali in inferno. ps̄. liiij. Diuisi sunt

ab ira vultus eius. vel diuidet eus: quia animam dabit demonibus corpus vermis et diuitias hereditibus vel alijs hominibus. Luce. xv. Diuisi illis substantiam. Secunda pena erit applicatio ad consortium malorum. quia partem eius ponet cum hypocritis. Hypocrita enim aliud apparet et aliud est. apparet bonus et est malus. Tales sunt mali christiani qui inquantum habent fidem et baptismum et vadunt ad ecclesias videntur boni inquantum vero prauē viuūt sunt mali. ideo habebunt duplicem penā. sc̄z quia priuabuntur bonis: et implebuntur malis. Unde dicitur Matthei. xxij. De vobis hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis: q̄ a foris parēt hoib⁹ speciosa etc.

Tertia pena erit afflictio duplex. Una et ardens calore que designatur in fetu. Alia et intolerabili frigore quod signatur in stridore dentium. Transibunt enim ab aquis niuium ad calorem niuium. Job. xxiiij. Et stridebunt dentibus pre ira et furore interiori. sicut iudei pre ira contra stephanum stridebant dentibus in eum. Actū. viij. Sed flebunt pro tormento exteriori. Esa. xxxiiij. Amare flebunt. Sed econtra de sanctis dicitur q̄ exultabunt sancti in gloria. Ad quā gloriam perducatur nos iesus christus dei filius benedictus qui viuūt et regnat cum deo patre omnipotente et sp̄s sancto in secula seculorum. Amen.

De remissione peccatorum ante mortē impetranda. ¶ Sermo V

Remitte mihi vt refrigerer priusq̄ abeam et amplius non ero. ps̄. xxxviij. Sicut homo naturaliter appetit habere bonum: ita et carere malo. Malum autem duplex est sc̄lz culpe et pene. Malum autem culpe detestabilius est q̄ mali pene. Primo quidem quia culpa facit hominē malum: non autem pena. Unde beatus Dionysius dicit quarto caplo de diuinis nominib⁹. q̄ puniri non est malum: sed fieri pena dignum. Deinde quia a deo qui est summus bonum magis est aliena culpa q̄ pena. nam deus est auctor pene non autem culpe. Item quia deus inducit malum pene ad vitandū malum culpe. siue ab eo qui puniatur: siue ab eo

His. **A**lum autem culpe quod separat hominem a deo: sicut est peccatum mortale et est in offensam dei: non potest tolli nisi remittatur a deo qui offensus est. **E**t remissio talis culpe non conceditur homini a deo nisi in vita ista, scilicet ante mortem. **N**am sic ait **Damasceus** dicit, quod fuit angelis casus hoc est hominibus mors. **U**nde sicut angeli post casum non recipiunt remissionem peccatorum nec homines post mortem: licet quedam leniora peccata post mortem in purgatorio expientur: sed nunquam mortalia. **E**t ideo hoc attendens **David** ex persona hominis in hac vita existentis, et ad mortem tendentis remissionem petebat a deo antequam moreretur orans scilicet et dicens: remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam et amplius non ero. **R**

In quibus quidem verbis tria facit. **N**am primo postulat beneficium divine pietatis in miseratione desiderabile: cum dicit: remitte mihi scilicet peccata ex tua pietate et misericordie imensitate.

Secundo optat remedium ignite concupiscentie in mitigatione delectabili: ut refrigerer scilicet a vicio: et estuositate.

Tertio formidat iudicium divine equitatis in alteratione terribili, scilicet antequam abeam et amplius non ero, scilicet in vera entitate que scilicet est esse cum deo ut dicit glossa.

Circa primum notandum quod secundum iusticie ordinem non debet remitti offensa nisi primo sit facta emenda, et propterea dicit beatus **Augustinus** ad magistero. quod non remittitur peccatum nisi restitutum ablatum, scilicet quia offensa in iure ablationis emendatur per equalitatem satisfactionis et restitutionis. **E**menda autem quam deus requirit pro offensis peccatorum nostrorum est penitentia que precipue manifestatur in veritate et integritate confessionis. **V**erba vera et humilis confessio necessaria est ad remissionem peccati. **E**t dico necessaria vel in facto quando fieri potest: vel saltem in proposito, quia licet peccatus remitti possit in interiori contritione: teneatur tamen contritus habere propositum confitendi: sine quo non fieret remissio. **E**t hoc ostendit **David** psalmo. xxxi. dicens. **D**ixi scilicet in corde confitebor adversum me in iustitiam meam domino, id est habui propositum confitendi, et sequitur, et tu scilicet

deus remisisti impietatem peccati mei. **S**ed queres: si remissum est iam peccatum ex contritione interiori et proposito confitendi: ad quid valet postea confessio exterius facta, scilicet sacerdoti? **R**espondendum est ad hoc quod valet primo ut si contritio fuisset minus sufficientis: ex confessione suppleatur. **I**tem quia post culpam remissam adhuc est peccator debitor pene temporalis. **S**ed per confessionem erubescitiam et vim clauium quibus se confitens subicit et per satisfactionem inunctam quam sacerdos moderatur secundum qualitatem criminum sibi per confessionem immo rescentium: pena temporalis expiatur, ut sic habeat homo per confessionem plenioris remissionem. **E**t ideo dicitur, i. **J**obis. i. **S**i confiteamur peccata nostra: fidelis et iustus est deus ut remittat nobis peccata nostra et emundet nos ab omni iniquitate.

In quibus quidem verbis tria facit beatus **Johannes**.

Nam primo presupponit necessitatis remedium: cum dicit, si confiteamur peccata nostra.

Secundo inducit securitatis preconium: quia fidelis et iustus est deus.

Tertio concludit pietatis beneficium, ut remittat nobis peccata nostra.

Remedium ergo quod est peccatori necessarium ad salutem est penitentie sacramentum id est confessio, et ideo dicit. **S**i confiteamur peccata nostra. **E**t ratio est sicut dicit **Boetius** primo libro de consolatione philosophie. **S**i operam medicantis expectas oportet quod vulnus tuum detegas. **A**d quod videtur inducere etiam natura non solum homines: sed etiam animalia bruta, sicut patet in vita beati **Hieronimi** de leone siue stri: qui monasterium ingrediens, lesum a sente plantam offendit: quam beatus **Hieronimus** extrahi fecit et pedem ab illi curari: unde postea sicut gratus a monasterio obsequio non recessit. **E**t autem de necessitate salutis quod homo de peccatis abolutionem accipiat: ergo et de necessitate salutis est quod morbum peccati per confessionem detegas. **Q**uod testimonio beati **Pauli** apostoli doctoris gentium egregie evidenter comprobatur, ubi sic inquit ad **Romanos**, x. **C**orde creditur ad iustitiam: orationem confessio fit ad salutem. **N**ota quando apostema conuertitur ad exteriora: in dicitur est ad sanitatem, sed quando conuertitur

¶ Sermonū funebrū

ad interiora et in eis crepat signū est mortis corporis. Sic peccatū absconditū causa est mortis eterne; conuersum vero exterius et manifestatum per confessionē specialis sanctitatis est iudicium. **Augustinus.** Si vere fueris confessus saluaberis. **Prover. xvij.** Qui abscondit scelera sua nō dirigitur; qui autem confessus fuerit et reliquerit ea mise ricordiam consequetur. **¶** Secundo ponit securitatem precontū, quia scilicet cōmendat deum de eo quod valet ad securitatem penitentis in eo quod est fidelis scilicet in seruando promissa. Et hoc facit ad securitatem penitentis cui scilicet ipse deus veniam promittit. **Ezechielis. viij.** dicens. Cum auerterit se impius ab impietate sua quā operatus est: et fecerit iudicium et iusticiā: tū ipse animā suam uiuificabit. Considerans enim et auertens se ab omnibus iniquitatibus suis quas operatus est vita uiuet et non morietur. Quia ergo deus qui hoc promissit fidelis est et displicet ei infidelis et stulta promissio: non est dubium quin hoc adimplet et seruat quod promittit. Sed sicut ipse est fidelis in seruando promissa penitentibus: sic etiam iustus in inferendo supplicia contemnentibus, unde de ipso dicitur **Deuteronomio. xxxij.** Deus fidelis et absque ulla iniquitate iustus et rectus. Et exponitur quod est fidelis in promissa reddendo: et absque ulla iniquitate scilicet iudicando: iustus in retribuendo: et rectus in rationem exigendo. **¶** Est primo fidelis id est uerax in seruando promissa. Deus enim multis multa promittit. Nam promittit penitentibus veniam. **Ieremie. xvij.** Repente loquor aduersus gentem et aduersus regnum, ut eradiceam et destruiam et disperdam illud. Si penitentiam egerit gens illa a malo suo propter quod locutus sum aduersus eam: agam et ego penentiā super malo quod cogitavi ut facerem ei. Et loquitur more hominum qui quando penitent reuocant vel non implent quod cōminati sunt. Unde aduerte quod propheta cōminationis non semper implentur: sed propheta promissionis semper. Quia deus promior est ad miserandum quod ad uiuificandum. Nec tamen sequitur quod talis propheta falsa sit: quia non euentat. quia in tali propheta deus reuelat prophete solum illud quod peccatoribus debetur sicut merita sua: sed aliquando non reuelat ei illud quod debet contingere postea scilicet quod debeat penitere et sicut merita mutari. Et ideo quādo

deus loquitur per prophetam aduersus aliquam gentem quod disperdet eam: intelligitur quod merita eius hoc exigunt ut disperdat eam. et hoc non est tunc falsum sed uerum. Ad autē eis penitentibus deus dicitur penitere: dicitur est metaphozice in quantum ad modum penitentis se habet prout scilicet mutat sententias et non mutat consiliū. Item promittit deus innocentibus supernā gloriam: dicens per prophetam dauid ps. xlij. Quis ascendet in montē dñi aut quis stabit tē. Et postea subdit. Innocens manibus et mundo corde. Item perferentibus salutem eternam: dicens **Matth. x.** Qui perferuerit usque in finem hic saluus erit. Item elemosynam facientibus celestium diuitiarum abundantiam: dicens **Matth. xij.** Da pauperibus et habebis thesaurum in celo. Omnia autē ista et quecumque alia bona deus promittit fideliter et infallibiliter tribuit. quia sicut in psalmo cxxij dicitur. Fidelis dominus in omnibus uerbis suis. scilicet promissionibus. prout exponit glossa. quia omnia que promittit fideliter reddit. Sed homines ut plurimum infideles sunt: quia non tantū que promiserunt hominibus non extolunt: imo nec ea que deo uouerunt aliquādo ei reddunt. Et ideo dicitur **Proverbior. xx.** Virum autē fidelem quis inueniet? Hoc dicit quia raro inuenitur saltem qui seruet pactus deo in baptismo promissum. scilicet renunciare diabolo et pompis eius. **¶** Secūdo dicitur deus esse absque ulla iniquitate in iudicando. Frequenter iudicium humanum est iniquum. quia iudices in iudicando sunt acceptores personarum. sine faciāt hoc propter amicitiam aut inimicitiam sine propter numeram: sine propter aliam causam. Et ratio dicitur iudex iniquitatis. sicut illud **Luce. xvij.** Et audite quid iudex iniquitatis dicit. Et dicitur iniquitatis id est inequalitatis. quia scilicet inter partes non seruat equalitatem iusticie. Et ideo dicitur **Proverbior. xvij.** Accipere personā uiri in iudicio non est bonū ut declines a ueritate iudicij. Et ratio est. quia contingit de iudicio iudicium sicut uidemus in iudicio sensuum. Quādiu enim sensus est media proportio sensibilibus et non afficitur sicut alteri cōtrarioruz: dat rectus iudicium de sensibilibus. Et quādiu uero non est infecta aliquo humore: dat rectum iudicium et iudicat amarū amarū et dulce dulce: sicut non infecta cholera uel phlegma.

Et tunc quasi non existens in medio sed contra
 era ad aliud contrariū: puerse iudicat dicēs
 dulce esse amarū et eōuerso. Sic iudex de
 bet esse in medio inter litigātes et non des
 clinans ad alteram partem: et tunc quasi res
 gula recta dicit iustum iustū et iniustum in
 iustum esse. Si vero ad alterā partem des
 dincet per miam et amicitia: ab altera vero
 recedat per iram et odium: quasi toruosa re
 gula dat peruersum iudiciū: dicēs iniustus
 iustum esse: et hoc est iniquitas. i. inequali
 tas. Et ideo pbs dicit in tertio **E**thico: qd
 non oportet iudicem pronocare ad irā aut
 timorem aut inimicitia: quia hoc esset ille
 ac si regulam qua homo debet vti faceret
 distortam. Sed deus semp iudicat sine per
 sonarum acceptione: quia nō est psonarū
 acceptio apud deum: vt dicit **R**omā: i. et
 idcirco in ipsius iudicio nulla vniū inuenit
 iniquitas. Et ideo dicit in ps. xci. Quoniā
 rectus dñs deus noster et nō est iniquitas
 in eo. Et ideo in ipsius iudicio non habebit
 plus locum diues qd pauper. Nec erunt ibi
 necessarij aduocati vel procuratores: sed ipse
 solus iudex vniūquēqz sūm merita iudicabit
 ps. xcvi. Iudicabit orbem terre in equitate
 et populos i veritate sua. **T**ertio deus di
 citur esse iust: scilz in retribuēdo. sicut dicit
 glosa. reddens scz bonis bona et malis ma
 la. Nunc em̄ in foro mundi frequēter acci
 dunt et bonis mala et malis bona. sūm illud
Eccl̄s. vii. Sunt iusti quibus mala proue
 niunt quasi opera egerint impioꝝ: et sunt i
 piū qui ita securi sunt quasi iustoz facta has
 beant. Non tamen etiā h̄ deus cū semp ius
 tus sit sine ratione pmittit. quia mala que
 pariunt hic iusti semp ordinat ad eozum p
 sectum. Primo quidē vt eis valeant ad eo
 rum purgationē. Nam sicut dicit **B**ernar
 dus. Quod lima ferro quod fornar auro
 quod flagellum granos: hoc facit tribulatio
 viro iusto. scilz quia purgat ipm a peccatis
 vel ab amore mūdi a quo separāt eius mē
 tem. Item ad eozum eruditionē. Unde **A**u
 gustin⁹ tertio de trinitate. **P**ortet hic eru
 diri flagellis vt cognoscamus supna. Item
 ad tentationū et elusionē. Unde **G**regori⁹
 xxiiij. moral. Si sancti quieti i trāquillita
 te persisterent tētationes aduersarias ferre
 non valentes: pstrati mentis vulnerib⁹ ia
 cerent. Sic ergo medicina interius curat:
 vnde exteri⁹ sauciat. Ergo qd iusti hic affi
 guntur est ex magna dei dispensatione. q

autem mali hic prosperantur est ex miseri
 cordia et benignitate dei: qui impios p̄spe
 rari permittit in patientie sue ostensionē:
 et ad eozum ad penitentia attractionem: s̄
 si hoc non fiat erit ad maiorē eozum dāna
 tionem. Unde **G**regorius dicit in. vi. **M**o
 ralium. Eo atrocius in tormētis obruetur
 quo in peccatis eleuat. quia qui honoratur
 in via in pernentione damnabit. Sic ergo
 est nunc in foro mūdi dum est tempus mie
 sed quādo erit forus dei erit tempus iusti
 cie. sūm illud ps. lxxiiij. Cum accepero tem
 pus ego iusticias iudicabo. Et dicit iustici
 as in plurali: quia vna iusticia erit reddere
 bonis tñi bona: alia vero erit reddere ma
 lis tñi mala. **M**atthē. xxv. Sunt hi scilcz
 mali in supplicium eternū: iusti autē in vitā
 eternam. Et hoc ideo: quia vt dicit ps. x.
 Iustus dñs et iusticias dilexit: equitatē vi
 dit vultus ei⁹. **Q**uarto domin⁹ erit rectus
 in rationes exigendo. Legitur qd i arca def
 erat māna et virga. **M**anna habebat dul
 cedinem: et virga rectitudinē. Et sic deus ē
 dulcis per misericordia peccata remittēdo
 et rectus per iusticia rationē ab hominib⁹
 exigendo. ps. xxiiij. Dulcis et rectus domi
 nus. **T**ertio in auctoritate inducta cō
 cluditur pieratis beneficiū: cum dicitur. vt
 remittat nobis peccata nostra et mīdet nos
 ab omni iniquitate. **A**bi aduertē dū qd pecc
 cata sicut tribus modis fiunt scilicet corde
 ore et opere. sic sunt tres partes penitentiē
 quibus peccata et iniquitates nostre expia
 tur. scilz contritio per quas peccata remitti
 tur. et confessio per quā peccata teguntur.
 quia si tu in cōfessione detegis deus tegit:
 Item satisfactio per quā fit vt pctā ad pe
 nam nō imputen⁹. Unde in ps. xxxi. **B**ea
 ti quoz remisse sunt iniquitates. s. p cōfessionē
 nem: et quoz tecta sunt pctā p cōfessionē
 beatus vir cui nō imputauit dominus pec
 catum per satisfactionem. **P**

Secūdo in proposito

themate optatur remedium ignite concupi
 scibilitatis. scilz in mitigatione delectabilē
 cum dicit. vt refrigerer scilz ab estu vitioꝝ
 quibus scz concupiscētia inflammāt. sicut
 folles faciunt ardere ignem: sed istū ardo
 rem habet refrigerare ros diuine gr̄e. **U**ndē
Eccl̄s. xviij. Nonne ardozem refris
 gerabit ros. In quibus quidē vobis possi
 mus notare tria.

¶ Sermonū funebriū

Primo culpe insatiabilitatē in ardore.
Secundo aie suauitatē in refrigeratiōe.
Tertio gratie utilitatē in roze.

De ardore autē sciendum q̄ sicut nos vi
dem⁹ q̄ calefacta carne ab ardore febrili se
quitur aliquādo sitis insatiabilis: sic calefa
cta anima ex ardore vitioꝝ sequit̄ appeti
tus insatiabilis. **P**rouerbioꝝ. xiiij. **V**enter
impioꝝ insatiabilis. **S**ic accidit de auaro
qui non satiatur de pecunijs. **S**ic accidit d̄
sapientis qui nō satiatur de honoribus ⁊ do
minijs. **S**ic accidit de luxurioso qui non sa
tiatur de delectationib⁹ carnis. **N**arrat iu
uenalis saryza. vi. de messalina vxore Clau
dij imperatoris. q̄ tante libidinis fuit in
p̄stibus peccaret clam postea publice om
nibus se exponeret: nō satiata sed lassata re
cedens. **U**nde sicut ignis semper crescit ex
appositione lignozum: sic appetitus malus
ex actibus vitioꝝum. **E**cclēstici. xxiiij. ca.
Anima callida quasi ignis ardens. **D**e refri
gerio autem notandū q̄ sicut remoto igne
vel extincto refrigerat aer circūstans. sic ex
tincto peccato vel sublato per penitentiam
refrigeratur anima. **N**ota q̄ quando aliq̄s
comedit cibum noxiū vel contrarium sto
macho: stomachus cruciat⁹ ⁊ estuat ⁊ āgu
stiat⁹ donec euomat ip̄m: sed illo euomito
refrigeratur ⁊ liberat⁹. **Q**uasi cibus noxius
et contrarius cōscientie est peccatus. **N**am
q̄ diu manet in cōscientia cruciat⁹ cor ex re
morio et facit estuare in flammādo concu
piscētiā: et ex vtroq̄ sequitur angustia:
sed si euomat⁹ et eijciatur peccatum p̄ pe
nitentiā: tunc cessat ardor male concupi
scentie et cōscientia ⁊ anima tota refrigera
tur. et ideo dicit **E**cclē. xxxi. **S**urge de me
dio ⁊ euome illud ⁊ refrigerabit te. scz a pec
cato per penitentiā de medio id est de cor
de eijciedo peccatū per contritiōē et euo
me illud per confessionē: ⁊ refrigerabit te. p̄
pter peccati remissionem et concupiscētie
sedationem. **D**e roze autē gratie est notan
dū q̄ licet in nobis nō totaliter extinguat
ardorem: fomitia tamē multum restringit
et mitigat ip̄m. **E**cclē. xliij. **R**os obuians
ab ardore veniēt. scz a fomite humile effi
cit eum. **V**aleat etiam iste ros gratie contra
ardorem tentationū et contra feruorem tri
bulationum. **Q**uod figurat **D**aniel. iij. in
pueris missis in fornacem babilonicā: vbi
angelus fecit mediū fornacis quasi ventus
oris flantem. **S**icut superata fuit flāma

q̄ illos omnino non tetigit ignis nec hęc
molestie intulit. **S**ic habentib⁹ refrigerus
oris diuine grē nō nocet ignis tribulatiōis
aut tērationis. **I**ste est etiam ros q̄ in terra
carnis nostre facit germinare lilij mūdicie
et castitatis. **P**se. xiiij. **E**ro quasi ros: ⁊ is
rael germinabit sicut lilium. **E**

Tertio in themate pro
posito ostēdit p̄pheta se formidare iudiciū
diuine equitatis in alteratione terribili. cū
dicit. priusq̄ abeam ⁊ amplius nō ero. **U**bi
tangit duo terribilia.

Primus est in separatione a mundo per
mortem. vnde dicit. priusq̄ abeam sciz de
mundo per mortem.
Aliud est in separatione a deo p̄ eternā
damnationē. vnde addit. ⁊ ampli⁹ nō ero.
Glosa. scz in vero esse cum deo.

Circa primū nota q̄ mors cōpellit aī
abire a corpore: et compellit abire a mūdo.
et istud est valde amarū ei qui totū affectū
suum posuit in rebus mūdānis: de quibus
nihil secum portare potest. **E**t quia anima
eius diligebat nimio amore delectationes
et cōmoda corporis sui. ideo quādo cōpel
litur abire et corp⁹ deserere est ei magna
amaritudo ⁊ indignatio. ita vt possit dice
re illud. **E**zech. iij. **E**uij amarus in indigna
tione spūs mei. **E**cclē. xli. **M**ors q̄ ama
ra est memoria tua: homini diuiti ⁊ pacem
habēti in diuitijs suis. **N**orandū q̄ ille qui
habet exire de terra sua ⁊ habet facere lon
gissimā viam nec sperat se cito rediturū:
si habet satis de pecunia quā possit portare
re secum ⁊ facere sibi magnas expensas et
habere cōmoda sua: talis exit securus. **S**z
si esset pauper et nō haberet pecuniā quam
posset portare secum: tūc iret tristis ⁊ inuis
tus: q̄ sciret q̄ quocūq̄ ibit male recipiet:
et magna etiā ⁊ multa incōmoda patiet.
Sic ille qui abit de domo ⁊ de corpore
mortem habet facere certe longā viam siue
debeat ire superius ad celū siue inferius ad
infernum aut ad cōmune purgatorij. **P**e
cunie autē quas potest secū portare sunt me
rita operum que fecit. ⁊ si fuerit bona ope
ra sunt sicut monete bone que bene recipi
tur et bonum forum inueniet. **S**ed si nihil
boni fecit aut bene facta peccādo consum
psit: tūc est sicut miser ⁊ pauper qui vbiq̄ ⁊
ab omnibus male recipiet ⁊ a deo iudican
te et angelo bono contra eum testificante ⁊

in demonibus qui trahunt eum ad hospitium inferni. Unde dicitur Proverbia vij. Abijt via longissima facultus pecunie secum tulit in die plene lune reuersur'. In quibus quidem vobis possunt considerari tria.

Primo distantia terminorum. quia abijt via longissima.

Secundo abundantiam meritorum: quia sacculus pecunie secum tulit.

Tertio resurrectionem futuram mortuorum: quia in die plene lune etc.

Circa primum notandum quod ille qui moritur dicitur abire viam longissimam. quia magna distantia est eorum qui sunt in hac vita ad eos qui sunt in alia. Et illa distantia attenditur dupliciter. Secundum locum scilicet: et secundum statum. Secundum locum. quia finalis locus bonorum est in celo supremo quod est empyreum: et a loco terre in quo habitant mortales usque ad illum locum beatorum maxima est distantia. Nam sicut tradit Afraganus decem. xij. libri sui. A terra usque ad celum stellarum sunt. C. milia. x. milia. et. xxxvij. miliaria. Quam autem sit abinde usque ad celum empyreum ubi sunt sancti sicut non est nobis visibile. secundum illud Eccli. primo. Altitudinem celi quis dimensus est? credibile tamen est quod sit altitudo maxima: cum etiam supra celum stellarum ponatur a doctoribus etiam celum aquen sine crystallinum. Et ideo figuratim dicitur est helyc. ij. Regit. Grandis tibi restat via. Si autem vadit qui moritur ad infernum adhuc est distantia magna etiam localis: quia eodem a doctoribus infernus dicitur esse in medio terre id est infra terram in centro eius vel circa. quia ille est infimus locus et maxime a celo remotus: et ideo congruens peccatoribus qui infima dilexerunt et celestia speraverunt. Distantia autem a superficie terre usque ad centrum terre est dimidium diametri terre. quanta autem totius diametri terre ut dicitur idem Afraganus sunt sex milia et quingenta miliaria fere. cuius medietas sunt tria milia ducenta quinquaginta miliaria fere. et sic non est modica distantia a superficie terre usque ad profundum inferni. Et valde mirabile est quod quia sit tam magna distantia abhinc ad profundum infernitatum tamen est potius peccati quod peccatores miserum cum hinc exeunt. sicut dicitur Job. xxi. In puncto ad inferna descendunt. Secundo attenditur magna distantia eorum qui sunt hic ad eos qui sunt in alia vita quantum ad statum quia iste est status mortalitatis et tempora

litatis. ille autem est status eternitatis. quantum est tanta distantia ut fere non sit comparatio. propterea non merito quod hinc exit et illuc vadit dicitur ire in longinquum. Quod figuratum est in illo. de quo dicitur Au. xix. Homo quidam nobilis abijt in regionem longinquam. Iste nobilis homo est ipsa anima que ab apostolo dicitur homo interior: quod nobilitatem habet cum sit de genere dei: quod vadit ad regionem longinquam cum vadit ad aliam vitam que scilicet per differentiam plurimum longe est a vita ista. Secundo notatur in auctoritate allegata abundantiam meritorum cum dicitur. sacculum pecunie secum tulit. Sacculus iste pecunie est congregatio meritorum: que quis ex operibus suis collegit et precipue de elemosinis datis. quia dicitur Eccli. defastici. xxix. quod elemosina viri quasi sacculus cum ipso. Sed auaro qui dare elemosinas noluisset et multo magis usurario qui non solum sua non dedit: sed de laboribus pauperum potius pecunias exegit et diuitias congregavit: dicitur illud Actuum. viij. Pecunia tua tecum sit in perditione. Tertio notatur in predicta auctoritate resurrectionem mortuorum: cum dicitur. in die plene lune reuersur'. Anna est ecclesia que tunc erit plena quando completus erit numerus electorum. tunc enim erit ut dicitur Eccli. i. Quasi luna plena in diebus suis: et in diebus lune plene erit dies resurrectionis ad iudicium. tunc enim dies pleni inuenientur in eis. et tunc reuersurus est quilibet cum anima: et quilibet suum corpus resumet licet immortaliter resurget quilibet in mundo isto ubi iudicium fiet. Dan. xij. Reuertimini ad iudicium. Secundo in ultima parte thematis ostendit propheta se formidare damnationem eternam in separatione a deo: cum dicit. et amplius non ero. quod ut dicitur est glossa exponit non ero scilicet in vero esse cum deo. Nam damnati subsistant in esse nature: illud tamen est cum tanta miseria quod sicut dicit beatus Gregorius super Hieremiam. Ad eius esset eis non esse. Unde quia carent vero et beato esse deo in gloria. dicitur non subsistere. secundum illud psalmi. cxxix. In ignes desiccabis eos et in miseris non subsistent. Unde etiam dicitur Proverbia. xi. Verte impios et non erunt scilicet cum sanctis in celo. Apoc. xij. Non est inuentus locus eorum amplius in celo: nec etiam cum viuicibus hic in mundo. psalmi. xxvi. Audi ipsi super altatum et ele. sicut ce. li. Et transiit et ecce non erat et questui et non est inuentus locus

Sermonū funebriū

eius salicet quia nō est cum hominibus in mundo; sed cum demonibus in inferno excludus in eternū a loco glorioſo in quo sunt sancti in eterna beatitudine, Ad quas nos perducatur deus etc.

De vili et misera cōditiōe hominis videntis et morientis **Sermo VI**

Comparatus sum

Luto: et assimilatus sum fauille et cineri. **Job. xxx.** Deus condidit aliquam naturā pure spiritualem, scilicet naturā angelicā, et aliquā pure corpale ut naturā elementorū et mineraliū corporū: et aliquam ex utroque compositā, scilicet ex substantiā spūali et corporali: ista est natura humana: que licet ex parte nature spūalis id ē anime habeat nobilitatē: ex parte tamē materialis corporalis habet quādam ignobilitatē. Et hoc figurauit illa statua quam somnauit Nabuchodonosor. **Danie. ij.** que superius erat aurea: inferius erat lutea. Sic enim homo habet nobilitatē auri ex parte mentis: sed vilitatem luti ex parte corporis. Et ex hac parte beatus **Job** miserā et vilitatē hominis in persona suimet tripliter describit scilicet quātum ad principium: et quātum ad medium: et quātum ad terminū.

Primū accipit a prima corporis formatione, et hoc describit eū dicitur comparatus sum luto, quia corpus primi hominis de luto formatum est. **Gene. ij.** Formauit deus hominem de limo terre.

Medium vero accipitur in vite duratione, et hoc describit; cum dicitur, assimilatus sum fauille.

Terminus attendit in corporis resolutione: et hanc describit cū addit, et cineri.

Circa primū attēdēdū

est quod omne quod generatur vel formatum ex aliqua materia sequitur naturam et proprietates ipsius materie sue, unde quod natus est ex carne caro est: et qui de terra est de terra loquitur. Et sic quod factum est de luto luto comparatur scilicet ipsum corpus humanum. Unde **Job. x.** Memento queso quod sicut lutum feceris me. Et dicit homo ex parte corporis esse sicut lutum: quia lutus habet coinquinare. Nam pes vel vestis hominis adherendo luto coinquinatur et immūdiā contrahit sic anima ex vitione ad corpus coinquinatur et inficit originali peccato. Et similiter quā

pes anime adheret luto corporis: ut velit se qui desideria carnis: tota profecto vita hominis efficitur immunda et vilitas. Unde de homine dicitur **Sapientie. xv.** Vilitas: luto vita eius. Et dicitur vita luxuriosi qui sequitur desideria carnis esse vilitas: luto: quia licet lutum dicatur vile et impurum: tamen non ingerit aspectui hominis pudorem vel horrorem. Sed impuritas et corruptio luxuriosi pudorosa est et fetida et horrenda. et ideo latibulum querit et homini abhorret aspectum. Item lutum habet aggravare, quia lutum graue est. Sit enim lutum ex mixtione aque et terre que sunt grauora elementa, et in hoc corpus assimilatur luto, quia ut dicitur **Sapientie. ij.** Corpus quod corrumpitur aggravat animam: et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantes. Et quāto plus ipsa anima voluptatibus ipsius corporis delectatur: tanto maiori sarcina vitiōrum et peccatorum grauatur. Unde **Bachuc. ij.** Vitiō quo aggravatur contra se de sum lutus. Item lutum habet debilitare, quia vas quod ex luto fit propter ipsius luti mollietatem et passibilitatem est vas debile et de facili frangibile. Et ita est corpus humanum, quia valde frangibile et passibile est et de facili per mortem frangibile. et ideo significatur per illud vas lutum de quo dicitur **Hieremie. xvij.** Dissipatum est vas quod ipse faciebat ex luto. **B** In quibus quidē vobis de vase hūani corporis tria figurata tangit. scilicet ipsius fragilitatem; vilitatem; et vilitatem.

Siquidē primo ipsius fragilitas ostenditur ex mortis violentia, quia dissipatum est.

Secundo ipsius vilitas ex virtutis continentia; quia vas non solum anime sed etiam dei.

Tertio ipsius vilitatem ostendit immo: dialis materia quod fecerat ex luto. scilicet deus.

Circa primū aduertendum est quod in hoc ostenditur homo esse omni vase fictili seu luto fragilio: quia vas fictile nisi percussus retur aut caderet: per se non frangeretur neque dissiparetur et per longissima seculorum tempora solidum permanens: sed vas humani corporis per seipsum et in breui corrumpitur et consumitur. In hoc tamē corpus humanum vase luteo comparatur, quia vas fictile duobus modis consuevit constringi et dissipari. Uno modo ex casu puta si ab aliquo impellatur seu cadere dimittatur, sicut etiam vas corporis nostri ex im-

pulsi temptatiōis diaboli et casu hominis
 primi in peccatum cōfringitur et dissipatur
 per mortis corruptionē, et ideo apostolus
 ait **Roma. viij.** q̄ corpus p̄oꝑter peccatum
 mortuum est. Nam ex peccato primi parē
 tis omnes alij sunt infecti: et ex infectōe hac
 corrūit in diuersa peccata: et omnes cōfrin
 guntur et dissipantur per mortes, **Job. iij.**
Catuli leonis dissipati sunt. quasi enim leo
 fuit primus homo, de quo dicit ps. Omnia
 subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ oues et boues vni
 uersas in super et pecora campi. sicut leo dicit
 esse rex bestiarū: cuius catuli sunt omnes
 homines ab eo descēdentes: quia ex ei⁹ pec
 cato omnes dissipantur per mortē. **Secundo**
 vas fictile confringit et dissipatur ex alicui
 us percussione lectu. Et sic etiā aliquando
 et leui percussione et lectu corpus humanū
 occiditur. **Dicitur** etiam infirmitates pesti
 lentiales et casus mali qui hominibus eue
 niunt esse quedam percussiones et flagella
 dei: quibus sci licet vasa hominū. i. corpora
 confringuntur per mortē: quia licet talia nos
 bis videant casualia: a deo tamen sunt pre
 uisa et ordinata, quia sicut dicit **Amos. iij.**
Si erit malū in ciuitate quod domin⁹ non
fecerit. Hoc em̄ intelligitur nō de malo cul
 pē sed pene que modis varijs a deo infligitur
 ad dissipandū vas corporis nostri. **Et**
 ideo dicit **Ezay. xxij.** Ecce dñs dissipabit
 terram id est corpus hoīs de terra forma
 tum. **Confringuntur** etiā aliquando vasa ex
 collisione vnius ad alterū. **Et** tūc vni vas
 collidit et cōfringit et dissipatur aliud quando
 vnus homo aliu parit vel occidit. **Auce. ix.**
Elidit et dissipat eū. **Adonet sapiens** id est
 ecclesiasticus q̄ pauper et impotens caueat
 at sibi ne habeat aliquid cōmune vel aliqd
 ad diuidendū cum hoīe diuite et potēte: q̄
 si veller litigare cum eo vel nō consentire i
 eo quod velle: nihil aliud assequeret nisi q̄
 opprimeret ab eo et cōfringeretur. sicut cac
 abus debilis et paruus collideret se cum
 olla magna et forti et cōfringeret ab ea. **Uñ**
Ecclesiastici. xij. **Dicitur** te ne socius fueris
 quid cōmunicabit cacabus ad ollā: quādo
 em̄ se colliserit cōfringetur scz cacabus. i.
 pauper et minor a ditior et maior. **Secundo**
 agitur i auctoritate allegata de corpis vili
 tare: que inuicē in similitudine vasis: cū dicitur
 vas. **Aicit enim** sit vas fictile: cōtentiuum
 tamen est thesauri p̄ciosi scz virtutis conti
 nentie seu virginitatis. **Nota** si aliqd habe

ret p̄ciosissimū liquorem balsami in vase
 fictili et debili: multum diligēter custodiret
 illud vas ne forte frangeret et liquor effun
 deretur. **Nullum balsamū est p̄ciosius** et
 deo odorabilius q̄ virtutis cōtinētie virtus
 quia nō digna ponderatio anime cōtinētie
 Sed sicut apostolus dicit. **ij. Cor. iij.** **De**
bemus thesaurū istus in vasis fictilibus. i.
in fragilibus corporibus. et ideo debemus
 ipsum vas corporis nostri omni diligētia
 custodire: ne corrupat p̄ luxurie virtutis et
 perdatur cōtinētie thesaurus. **Nota** q̄d
 vas immundū est reputat omnino inutile
 quia nullus vult ibi ponere aliquid vtile: si
 quādo bene mundū est: tūc est vtile et aptū
 ad cōtinendū omne p̄ciosus. **Sic** q̄d
 homo vas corporis sui tenet immundū et
 sedum in peccatis carnalibus: nō est vtile
 ad aliquid meriti locandum. qz nec ieiunia
 nec peregrinationes: nec alia que p̄ corpus
 facit: p̄sunt ei ad meritū vite eterne. **Sed**
 quādo aliquis habet vas corporis mundū p̄
 primētia et vas cordis sacrificatū p̄ mūditiā
 tunc est vtile ad omne opus bonum: quia
 quicquid boni facit valet ei. **Et hoc est** q̄d
 apostolus ait. **ij. Thimo. ij.** **Si quis emūda**
 uerit se ab his scz peccatis erit vas in hono
 rem sanctificatū et vtile dño ad omne opus
 bonum. **Tertio** agit in auctoritate al
 legata de corporis humani vilitate: quam
 ostēdit primo: dialis materia de q̄ corpus
 fuit formatū: quia de luto. et ideo dicit q̄ fe
 cerat scz deus de luto quod scz est materia
 vilis. **Aicit em̄** corpus hominis sit et quat
 tuor elementis comp̄sitū scz ex igne aere
 aqua et terra. et apparet virtus ignis in cor
 dis et stomachi calore: et virtus aeris i respi
 ratione: quia p̄pter cōnaturalitatem aeris
 ad naturā cordis in diget aeris attractio
 ne et respiratione: et est virtus aque in corpo
 ris humiditate et fluxibilitate: tamē magis
 apparet terre p̄prietas. scz ariditas in ossi
 bus: grauitas in mēbris omnibus: et gros
 stities in ipsa corpulentia eius. **Et sic** deus
 in compositione corporis humani multus
 posuit de luto siue terra et parus respectue
 de ceteris elementis. **Parus ergo** posuit de
 igne vt homo parus inflammaret igne ire
 vel auaritie vel carnalis concupiscentie. et
 tamē vident aliqui quasi esse facti de igne.
 quia sunt in talibus vitijs nimū inflama
 ti. **Et p̄pterea** dicit. **i. Jobanis. v.** q̄ totus
 mundus in maligno positus est. id est in

Sermonū funebriū

mallo igne dictorum victorum. Item parus
posuit ibi de aere: vt homo parum haberet
de elatione superbie: et tamen vident quidam
totaliter esse aerei id est elati et superbi: isti
quasi pascuntur vento vanitatis. Sicut illud
Ioseph. xij. Effra ym pascit ventum. Item
parum posuit de aqua que mollis et instabilis
est vt homo parū habeat de molli-
tate inconstantie, et tamen aliqui videntur
de aqua facti, quia leuitate nimia agitant. Job
xxij. Venus est super faciem aque. Multū
autē in compositione humani corporis po-
suit deus de luto id est elemento terre, quia ter-
ra est elementū frigidum et infimū et firmū
vt homo habeat frigiditatem contra ardorem
iracundie et auaritie et carnalis concupiscentie.
Item inferioritatem contra tumorem super-
bie: et firmitatem contra leuitatem incōstantie.
Sicut ergo quous homo ex parte anime ha-
beat similitudinē dei: ex parte sibi corporis ad
sui eruditionem et humilationem habet simi-
litudinē luti. Unde debet dicere homo illud
Ierem. lxiij. Nūc domine pater noster es tu
nos vero lutum.

Secundo in themate
assumpto notat miseria humane vite quā
ad medium, quod scilicet attenditur in vite du-
ratione: que notatur cum dicitur, assimilatus
sum fauilla. Nam fauilla sicut dicit Iohannes
est cinis modicus ex instinctione scintillan-
tis materie derelictus. Unde sicut talis ma-
teria modica est et talis fauilla cito tollitur
a vento vel turbine: ita modica est vita ho-
minis et cito tollit a morte. Unde dicitur de
hominibus Job. xxi. Erunt sicut palee ante
faciem ventū: sicut fauilla quā turbo dis-
pergit. In quibus quidē verbis sicut expositio-
nem sancti Thome notat duplex humane
vite fragilitas. Quia quātum ad vitam corpo-
ralem que non potest resistere aduersita-
tibus: sicut nec palee propter sui leuitatem
possunt resistere vento, et ideo dicit. Erunt si-
cut palee ante faciem vēti. Et hoc accidit pro-
pter duo. Aliquādo quidem propter aduersi-
tatis magnitudinē seu multitudinē: quā ali-
quando sunt tot vel tam magne quod tollunt
et extinguunt etiā vitam hominis corporalem.
Sicut illud Job. xvij. Tolle eum vetus vres
id est aduersitas et afflictio vehemens. Quā
doque vero preedit hoc propter malā hominis
dispositiōem: quia aliqui sunt ita male dispo-
siti quod aduersitates tollunt eis etiā vitam spiri-

tualē vel eternam: quia non portant eas
patienter, propter iracundiā vel impatientiā
et desperationē. Job. iij. Venit super te pla-
ga et defecisti. Et nota quod palea id est ma-
lorum vita quā admodum palee sicca est ca-
rens humore deuotionis et vigine chari-
tatis: et leuis etiā carens omni potēre vit-
tutis. Sic in mūdo vito aduersitatis cōcu-
ritur: sed in inferno inextinguibili igne exu-
ritur. Sicut illud Matth. iij. Congregabit tri-
ticum id est bonos in horreū suū scilicet celi
paleas autē id est malos comburet igne in-
extinguibili. Secūdo fragilitas humane
vite attendit in aucto: itate inducta quātum
ad vitam spūalem: que scilicet tam debilis ē quod
non potest de se resistere tērationibus: sicut
nec etiā fauilla potest resistere turbini. Vnde
ait. et tanquā fauilla quam tur. di. Vbi primo
attende spūalis vite hominis debilitatem in
fauilla: et expugnabilitatem in turbine: dis-
tinctam in dispersione. Quantum ad
primum nos videmus quod inter omnes fauillas
palee precipue fauilla stuppe aduste est debilis
et vilis: quia nec vento resistere potest: nec
ad vsum alicuius operis valet. Et talis
est fortitudo hominis circa spūalia: quod nec
homo de se sine gratie dei auxilio est potens
ad resistendū malo nec ab bonū faciendū
sufficiens. Et si ille qui est sine gratia inter-
dam aliquod opus facit quod videat bonū
erit quidem apparēter bonum apud homi-
nes: sed apud deum nihil erit cum nihil me-
reatur. Et ideo erit sicut scintilla ignis que
splendendo apparet et apparēdo deficit.
Et ideo bene dicit Ierem. primo. Erit fortitudo
vestra vt fauilla stuppe: et opus vestrum
quasi scintilla. Notandū est quod fauilla corpo-
ralis vite multū humilitat spūales viros si-
ue sint spū feruentes: siue sint de nouo peni-
tentes. Et de spūalibus viris feruentibus est
ratio: quia nos videmus quod fauilla inherens
carbōni ignito fulgorem eius occultat: calo-
rem attenuat: et ardorem minorat. Tanquā
autem carbō ignitus est feruens et feruens
spiritus, qui tamen ex fauilla cinere id est ex
vite corporali et resolubilitate occultatur
sub corporis humilitate. sicut spūs feruens
apostoli pauli qui relucebat in eius scriptura
non ostendebat in corporali eius presen-
tia. Vnde ipse ait. ij. Corinth. x. Graues sunt
presentia autem corporis infirma et sermo
cōtempnibilis. Item attenuatur ex carnis
cōtrarietate, quia ex pugna carnis contra

Spiritus fervor: spūs confundit et remittit
 Job. xvii. Spiritus meus attenuabit. Ba
 la. v. Caro cōcipit aduersus spiritus &c.
 Item inno: as ex carnis corruptibilitate.
 Et ista minoratio fit tripliciter. Primo in
 contemplatione. Sapiētie. ix. Infirmus &
 erigui temporis: et minor ad intellectum.
 Secundo in dilectione. in eodem capitulo.
 Corpus quod corrumpit aggrauat aiam
 scilicet vt non possit per amorem ad superna
 eleuari. Tertio in operatione: quia spiritus
 promptus est: caro autē infirma. Marthei
 xvi. Et per ista multum humiliatur homo
 spiritualis quātuncūq; sit feruens qui re
 ce videt se esse sicut fauillam: quia fauilla
 dum est ignita venti raptu sursum tendit:
 sed extincta proprio pondere ad ima ruit.
 Sic anima hominis in hac vita posita ca
 lore charitatis inflammata & flatu spiritus
 sancti sursum rapta feruētē ad celestia ten
 dere appetit: sed sibi relicta & ex prope pro
 nikatis pondere & corruptibilitatis corporis
 mole aggrauata semper ad ima descen
 dit. Et. e. xxv. Erat sicut fauilla p̄rāiens
 scilicet de feruore in torporē. Homo autē qui
 ad penitentiam conuerit et duobus preci
 pue tenet & multum humiliat. scilicet ex consi
 deratione proprie fragilitatis que designa
 tur in fauilla: et insuper ex consideratione
 mortis que representat in cinere in quem
 corpus per mortem resoluitur. Unde Job
 xlii. Ipse me repēdo et ago penitentiam
 in fauilla et cinere id est in corpore meo qd
 est fragile vt fauilla & resolubile in cinerem
 Secūdo in parte auctoritatis supra al
 legate debemus considerare expugnationes
 humane vite et turbine: cum dicat qd turbo
 dispergit. A turbine enī fauilla p̄cutit qñ
 ipsa humana vita diabolica tēratione ipu
 gnatur. De hoc enī turbine dicit Ezechielis
 primo. Ventus turbintis veniebat ab aqni
 lone: et nubes magna & ignis involuens.
 Et in hac figura prophetica tangit triplex
 tentatio qua vita humana precipue impu
 gnatur. Prima pertinet ad vitium superbie
 cum dicitur. Ventus turbintis veniebat ab
 aquilone. Gregorius. Ventus est tentatio
 mentis. Propria autem tēratio mentis est
 superbia que habz cor eleuare. vnde assimi
 latur vento. quia sicut vētus eleuat corpora
 leuārita quocq; superbia eleuat corda va
 na. Unde Job. xi. Air vanus in superbiam
 erigitur. Sed nota qd qui vento flante ascē

dunt: eo quiescente corruūt. quia superbia
 vel fortuna blandiente extollunt ea cessans
 te corruunt & eliduntur. Job. xxx. Eleuasti
 me et quasi super vētum ponens elisti me
 valde. Sed quia superbia non solum men
 tem eleuat: sed etiam perturbat: ideo tenta
 tio superbie vocatur ventus turbintis: quia
 sicut ventus turbintis obscurat et turbat ae
 rem: sic superbia mentem. Job. iij. Noctem
 illam tenebrosus turbo possideat. Tenebro
 sus enim turbo possidet noctem cum super
 bie tentatio occupat certam mentem. et dis
 citur tenebrosus. quia oculum mentis obs
 curat. Bernardus de duodecim gradibus
 humilitatis. Superbia oculum mentis ob
 scurat: et veritatem obumbrat. Turbo autē
 dicitur quia turbat superbientis animum.
 quia facit ipsum amarū rancorosum et in
 quietum. ps. xlv. Conturbati sunt montes
 id est superbi. Sed quia tentatio superbie
 est quasi diaboli propria. scilicet quia super
 bie vitium a diabolo cepit initium. ideo di
 citur qd iste vētus veniebat ab aquilone id
 est a diabolo superbo. ipse enim superbientis
 dicit. Gaye decimo qto. Sedebo in monte
 testamenti: in lateribus aquilonis ascen
 dam super altitudines nubū et similit̄ ero
 altissimo. Unde Hugo de sancto Victore.
 Superbia in celo nata est: sed velut imme
 mos qua vita inde ceciderit illic postea res
 dire non potuit. Secunda tentatio perti
 net ad vitium luxurie. et ista dicitur nubes
 magna. Nubes. quia rationes offuscat. nā
 sicut nubes densa offuscat aerem lumen so
 lis interceptando: sic concupiscentia carnis
 offuscat: mentem lumen rationis obum
 brando. Unde Gregorius nazanzenus di
 cit. qd caro velut nubes quedam grossa se
 anime obiciens considerare eam diuini lu
 minis modos non sinit. Ezechielis. xxxij. c.
 Solem id est rationis lumen nube regam.
 Sed ista nubes dicit magna. Primo ratio
 ne generalitatis. quia omni homini inest
 pugna carnis. Gregorius. In hoc mundo
 cum nostris tērationibus nascimur: et ca
 ro aliquādo nobis auerit est in bono ope
 re: aliquando seductrix in malo. Item est
 magna ratione cōtinuitatis. Hieronymus
 in epistola. Quocūq; pergamus nobis
 scum inimicum id est carnem portamus.
 et ideo eius pugna inenitabilis est et conti
 nua. Item est magna difficultate. Augusti
 nus in quodam sermone ait. Inter omnia

¶ Sermonū funebriū

certamina christianorum: duriora sunt prelia castitatis. Nam ibi continua pugna et raro est victoria. **Tertio tētatio est auaritie.** Et ista dicitur ignis ppter insatiabilem ardo: et cupidi hominis. Proverbiorum, xxx. Ignis nunq̄ dicit sufficit, sed inuoluens propter implicationes: quia multe sunt implicationes et inuolutiones hominū auariorū: quia inuoluunt se multis curis multis negocijs et multis peccatis. Job, vi. Inuolute sunt semite gressuum. **¶ Tertio in fine auctoritatis Job superius allegate ostendit humane mentis diuisio in dispersione:** cum dixit, quem turbo dis. Nam turbo tētationis diabolice dispergit mentē et diuidit per varia peccata et vitia. Nam diuersis vitijs hominem tētat vt cor eius in diuersas partes diuidat et dispergat: ita q̄ aliquā partem occupet luxuria aliam superbia aliam inuidia et sic de alijs. **Et hoc est diabolus filius, Eulmozadach, de quo legitur in babilonica hystoria, q̄ mortuo patre timēs ne resurgeret et regnum ei auferret: de consilio aliorum cor patris in multas partes diuisit: et diuersis vulturbus tradidit. Dixerunt enī q̄ pater non resurget et donec vultures in vinū que nrent. Sic diabolus timēs ne homo p penitentiam resurgat et regnum celorū acquirat cor humanū diuidit diuersis vulturbus, id est vitijs dispergit. Abacuch, ij. Maledicti sceleris eius: capiti bellato: um eius: venientibus vt turbo ad dispergendū me.** **Sceptra diaboli sunt peccata quibus i hominibus dominat. Bellatores eius sunt praeue suggestiones quorum caput est diaboli malitia et fraudulentia, et hic veniūt ad dispergendum cor hominis tanq̄ turbo scilicet cum inuolutione et impetu. Sed tamē deus illis maledicit quādo per auxiliū gratie sue ab eis hominē defendit et eripit. Item nota q̄ per turbem tentationū dispergit mēs hominis per diuersas cogitationes. Nam a mūdo impellitur ad cogitationes curiosas sicut quādo mens incaute vagatur cogitādo que ad se non pertinet vel inutilia et vana, et tūc diabolus immittit malam suggestionem que mentē corripit. Dicit enī Ambrsius in hexameron, q̄ cancer quādo videt q̄ ostrea se aperit vt suscipiat rorem: accipit lapillum paruum et ponit in apertura conche ipsius vt non possit se claudere cum velit: et sic immittit os et deuorat carnem eius interio: em. Sic diabolus quādo inue-**

nit cor hominis apertum vanis cogitationibus et inutilibus: immittit lapillum praeue suggestionis et bonam interiorē dispositionem euacuat. **A carne autē impellitur mēs ad cogitationes libidinosas vt curz aliquis immoratur in cogitatione alicuius peccati carnalis cum delectatione. vnde cum talibus cogitationibus nō debet homo ludere quia cum in animo ludunt alij allidunt. A diabolo autem impellit mēs ad cogitationes maliciosas vt quādo innocentes molitur fraudes. Sed a deo impellit anima ad cogitationes gratiosas vt quādo aliquis cogitat quomodo possit placere deo per cōtemplationē et proximo per edificationem. **Hec varietas et dispersio cogitationum figurata sunt in idolo siue statua quam fecit Nabuchodonosor. Danielis, ij, cuius caput erat ex auro: pectus et brachia de argento: venter ex ere: tibie ferree: pedes de luto. Tunc enī mēs est aurea vel argentea quādo habet cogitationes gratiosas, s. quādo fulget et coram deo per cōtemplationem et coram proximo per conuersationem. Sed tunc est quasi enea quādo habet cogitationes curiosas, es enī sonorum est. Sed tunc est ferrea quādo habet cogitationes maliciosas per quas ceteros opprimat. **Et tūc lutea est quādo habet cogitationes immundas et libidinosas. Unde de hac dispositione mentis in idolo significata dicit **¶ See, jr. Dispergent excelsa idoli. Excelsa idoli sūt cogitationes cordis humani: q̄ a diuersis impulsib⁹ diuersimodo dispergunt.********

Tertio in themate proposito describitur misera cōditio hominis quātum ad terminū vite qui attenditur in cor: poris resolutione quod per mortem res soluitur in cinerem, et ideo dicit, et cineres sum assimilatus. **Nos videmus q̄ omnis res iudicatur sūm finem suū: sicut medicina cuius finis est sanitas: iudicatur bona vel mala sūm q̄ prodest vel obest ad sanitatem: et arbor cuius finis est fructus iudicatur etiam bona vel mala aut nobilis vel ignobilis sūm fructus quos producit. Unde q̄a vita humani corporis vili fine terminatur scilicet ad mortē et resolutionem in cineres: vilis iudicanda est et contemptibilis. Job xxxij. Homo in cinerē reuertet. **In quibus quidē vbi tangit duplex cā vilitatis et contemptibilitatis vite hominis corporalis.****

Distinctionis III

Sermo VI

Una exylitate pncipali in eo q dicitur ho-
mo. Homo em denominatur ab humo id e
ab humida terra. de qua primo corpus ei
formatum est. fm illud Genes. ij. Forma-
uit dominus deus hominem de limo terre.
cum em terra sit viliimum & infimum ele-
mentum; pars plane q corpus hominis ex
vili pncipio & cotēptibili est pductū: vr nul-
lus gloriari possit de sua origine vel nobili-
tate corporali. q: sicut dicit Eccli. xvij. Omnes
hoies terra & cinis. **S**ecūda causa vilitatē
& cotēptibilitatis vite humani corporis e
ex hūilitate terminū: q ostendit cū subditur.
in cinere reuertet. Quedā em sunt q licz ha-
beant vile pncipiū tamē habēt nobile ter-
minū. sicut piz de generatōne auri: q: gene-
ratur ex vili materia. s. fm pbm ex sulphure
& argento viuo q satis vilia sunt: s. tamē ge-
neratio ista terminat ad aurū qd est metal-
lum nobilissimū. Sed corp^o humanū sicut
est ex vili pncipio. s. ex terrestri materia: ita
redit in humilē terminū scz in cinere. & ideo
ex neutra parte habet materiā supbie: s. so-
lum humilitatē. Unde dicit Eccli. x. Quid su-
perbis terra & cinis? Nota q licz hō fm cor-
pus sit terra & cinis & ex vili pncipio. qz for-
matur de hoim de limo terre vr dicit Eccli. ij.
tamē per donū grē possit hoies mereri tan-
tam gloriā vr angelis equent fm singulos
angeloz grad^o. qd est hoies assumi ad an-
geloz ordines. Unde Grego. sup Eccli. di-
cit sic. Sunt nōnulli q parua capiūt: s. tamē
hec annūciare fratrib^o nō desistūt. Isti em i
angeloz numerū currūt. Nā quidā simplē-
ces & illiterati dōo & ex pbro qru possūt ali-
os edificār. Et isti assumunt ad ordines an-
geloz. Quidā autē magna intelligūt & solli-
cite alios admonent. & isti assumunt ad or-
dinē archangeloz. **G**reg. Sunt q secretoz ce-
lestiū sumā & e ppe pualent & nunciare. hi
cū archangelis. Quidā p vite pfectionē alio-
rum merita trāscēdūt. Et isti assumunt ad
ordinē pncipatū. **G**reg. Sūt q electoz me-
rita trāscēdūt & electis fratrib^o pncipant.
& hi cū pncipatib^o meritū sortunt. Similitē
illi q bene rexerunt psonā suā: assumunt ad
ordinē angeloz. Qui bene rexerūt ciuitatē
suā vel eccliam: ad ordinē archangeloz.
Qui verobene puinciam suā: ad ordinem
pncipatū. Quidā autē expellunt de corpo-
rib^o & aiab^o alioz demones & pctā. isti assu-
munt ad ordines potestatiū. **G**reg. Sunt q
malignos spūs sctute oratiōis & vi acceptē

potestatis fugāt: & hi cū potestatiū. Quidā
signa & miracula operant. Et isti assumunt
ad ordinē virtutiū. **G**reg. Sunt q mira faci-
unt signa & valent operant. & hi cū virtuti-
bus. Quidā oib^o in se vicis dominant. Et
isti assumunt ad ordinē dñationū. **G**reg.
Sunt q in semetipsis oib^o vicis dominant
vr ipō iure mūdicie dii inter hoies vocent.
Hi ad moysen dicūt. Ecce cōstitui te dñm
pharaonis: & hi cū dñationib^o. Quidā sunt
valde spūales. & ideo de alijs iudicare pos-
sunt. i. Cor. ij. Spūalis hō iudicat omnia: &
ipse a nemine iudicatur. Isti assumunt ad or-
dinē thronoz. **G**reg. Sūt in qb^o velut in
throno suo dñs pñdens alioz facta exami-
nat p quos dū scā ecclia regit: plerūqz de
quibusdā suis actib^o infirmis: oēs electi iu-
dicant. & hi cū thronis. Quidā dei & pxi-
mitate flagrat. Isti assumunt ad ordinē
cherubin. **G**reg. Sunt q dei & pxi-
mitate ampl^o ceteris pleni sunt. & hi meritoz
suoꝝ fortē inter cherubin numerū accepē-
rūt qz cherubin plenitudo scientie dicit. Et iu-
sta paulū. Plenitudo legis ē charitas. Qui-
dam sunt in igne amoris conuersi: & in solo
dei desiderio anhelātes; Isti assumunt ad
ordinē seraphin. **G**reg. Sunt q supne cons
templatiōis amore accensi in solo cōditoꝝ
sui desiderio anhelant: nihil in hoc mūdo iā
cupiūt. solo eternitatis amore pascunt: ter-
rena queqz abiciūt: cūcta tēporalia mente
transcēdūt: amant & ardet atqz in ipō suo
ardore requiescūt: amādo ardent: loquēdo
accēdūt: & quoscūqz verbo tangūt: ardere p-
tinus in dei amore faciūt. quo isti nisi intra
seraphin numerū: fortē sue vocatiōis acce-
perunt: hec ille. Itē nota q dno bus modis
hō in puluerē reuertit. Uno modo corpoꝝ
liter quando p mortē in puluerē reuertit sicut
ue resolut. Et ex hoc defectu humiliabat se
abrahā Gen. xvij. coram dño dicens. Ros
quar ad dñm meū cū sim puluis & cinis scz
futur^o vnde memoria mortis eum hu-
miliabat. **A**lio modo homo in cinere reuertitur
spūaliter quādo hō pctō: supbus ad hūilita-
tem penitentie cōuertit. Unde mos fuit an-
tiquoz in signū doloris & penitentie sup ca-
put cinere spargere qd erat signū humilis
penitentie. ps. Nebulam sicut cinere spargit
id ē calliginē supbie ad humilitatē penitentie
conuertit: & hoc cinere abluunt sordes pec-
catoꝝ. Nota q sub frigido cinere ignis ex-
tinguit & sub calido conseruat. Sic ignis

Sermonū funebriū

spiritualis amoris et corporis et negligentia penitentie extinguitur: sed in feruore penitentie cōseruatur et nutrit. et pro tali cinere dabitur corona glorie. **Eccl. lxi.** Darem eis coronam pro cinere id est pro humilitate penitentie dignitatem eterne glorie. Ad quam nos perducatur iesus x̄c.

De vili conditione hominis in vita et post mortem. Sermo VII

Puluis es et in puluerem reuerteris. **Genes. iii.** dicit ysaaac in libro de diffinitionibus. q̄ plato diffiniens philosophiā dixit q̄ prima pbie diffinitio est cognitio sui: **Propterea dicit beatus Bern.** Stude teipm cognoscere. quia multo melior et laudabilior es si teipm cognoscis: q̄ si te neglecto cognosceres cursus syderū: vires herbarum: complexiones hominū: naturas animalium et oim celestium et terrestrium haberes scientiā. **Sz in hoc apparet ignauia et maxima ignorantia hominū.** q̄ min⁹ de seipis cognoscit q̄ de alijs. et hoc est q̄ se neglectis alia inquirunt: imo qd mirabil⁹ est hoc magis ignorare vident qd est magis malū in eis scilicet suam corporalē vitam quid sit vel quid futura sit: et ideo diuina scriptura imo deus in ipsa offendit tibi homo quid s̄m corpus sis et quid futurus sis: dicens in vobis p̄posito **Puluis es et in puluerē x̄c.** **In** quibus quidē verbis vilem et miserā conditionem hominis dupliciter describit.

Primo q̄tū ad defectū p̄sentē. qz puluis es. **Secundo** quātū ad exitū sequētē. qz in puluerem reuerteris. **Primum** p̄tinet ad vilitatē. **secundū** ad mortis humilitatem.

Circa primum notandum est q̄ homo s̄m corpus dicit esse puluis ratione varietatis. quia puluis a vento percutit mouetur et eleuat et dispergit. sicut vigor humani corporis modo aduersitatis vento percutit: modo prosperitatis erigit: modo vento mortis dissipat. **Unde ps̄. ait.** Et ante tanq̄ puluis ante faciē venti. **Vinc** est ergo q̄ deus considerās varietatē et fragilitatem nostri pulueris: facilliter misereferi nos sciri. quia etiā homo facill⁹ misereferi infirmi et percussi et ruentis q̄ alterius qui sit in meliori et firmiori statu. **Unde p̄beta ps̄. cii.** dicit. **Miseratus est dñs timētib⁹ se.** quoniā

ipse cōn. si. no. et recordatus est quōniā puluis sum⁹: hō. sicut se. vi. et tā. flos agri. sic efflo. **Quā** spi. pertrans. in il. et non subsistet et nō cognoscerit ampli⁹ locū suū. **In** quib⁹ quidē verbis tria aguntur.

Primo narratur effectus diuine pietatis quia miser⁹ est domin⁹ timentib⁹ se.

Secundo allegatur prospectus humane fragilitatis. quoniā ipse cognō. si. no.

Tertio explicat defectus varie calamitatis. recordatus est quōniā x̄c.

Sed circa primum notandū q̄ illi qui timētēs diuinā iusticiā redeunt ad veram penitentiam recipiunt diuinā misericordiā. qz remittit deus eis omne peccatū actuale. originale cū peccā scilz qd a primis parentib⁹ est cōtractū et quo corrupta est humana natura et cum quo quilibet nascitur: purgatur per baptisimū: sed peccā actuale qd est maximum: ex sua misericordiā remittit de⁹ penitenti. **Ubi** aduertendū q̄ licet in omni opere dei relucent iusticia et misericordiā: tū p̄ncipalior est misericordiā p̄pter quattuor. **Primo** p̄pter gloriozam p̄fectionē. **Nam** sicut forma est nobilior materia: puta aia q̄ corp⁹: ita pars est nobilior et p̄ncipalior. **Unde** aia est pars p̄ncipalis in hoie. **Sodē** modo in naturalib⁹ pars q̄ tenet locū forme ad effectum p̄ducēdū est nobilior et p̄ncipalior: q̄ sic pars que tenet locū materie. vt patet de sole qui in generabilibus rebus tenet locū forme quasi patet. terra vero tenet locū materie velut mater. unde sicut patet et sol sūt nobiliores ad generationē: ita et p̄ncipaliores. **Nunc** autē de⁹ est nobilissim⁹ actor et operator. homo vero est subiectū in quo agit qui tenet locū materie: et hinc hōi conuenit diuina iusticia vt sibi p̄portionabiliter tribuat naturalia. **Deus** autē tenet locū forme. i. misericordie qua mouet aduersus hoies. **Unde** sicut sol est p̄ncipalior in generationē: sic misericordia est p̄ncipalior in diuina operatione eo q̄ attendit penes deū inchoatiue: q̄ sic diuina iusticia q̄ attendit penes hoiem terminatiue. **Uñ** **Iaco. ij.** **Misericordiā** supercaltat iudiciū. glo. i. p̄minet in iudicio. qz licet de⁹ sit tantū iust⁹ q̄tū pius: tū magis relucet in iudicio suo mīa q̄ iusticia: qz est velut agēs potentior ad agendū p̄mias: q̄ sit hō velut patiens ad suscipiēdū iusticiā. **Uñ** clamat ps̄. **Miseratus** es ei⁹ sup oia opa eius. **Nec** mirū qz qd est p̄pū alicui excedit oia alia min⁹ p̄pa et accidētia. vt patz de homie

¶ Sermonū funebrū

peccati reformas decor anime. **S**ecundū est qz remittit penā id ē reatuū gebenne a re gno dei excludentē. vnde remouēdo reatus efficit hoīem dignū vita eterna. **T**ertium est qz infūdīt grātiā iustificatē: que gratia excedit oēs naturales virtutes. et hoc patet ex operatiōe: qz plus orraf. Nam virg^o naturalis in operatiōe sua habet finitātē: qz facit operatiōes finitas. nā semp aliquid finitū facit. magna em̄ est virg^o solis: qz p eā generant ista inferioza q̄ tamē finita sunt: ergo multo magis hoc dici potest de virtutibus alioz inferioz corporoz. Sed operatiōnes pcedentes ex virtute gratie sunt infinitē: qz generant vitā eternā: ita qz est fructus infinite. nam quādo quis ē in gratia minimā ei^o operatiō fructificat plus qz operatiōes oīm creaturarū de mūdo. qz oīs aīe sine ista nihil valent. **Q**uartū est qz dat vitam beatificantē et glorificantē scz vitā eternā. quā dat nunc p pmissis firmissimā: qz nec angeli nec demones nec sancti nec homines possent sibi auferre si cōseruaf in gratia. Et hec omnia petebat David dicens. Misere mei de^o sū magna misericordiā tuā. Et dicit magnā ppter remissionē culpe. Et sū multitudinē miseratiōnū tuarū dele iniquitatē meā. ppter obligatiōē gebenne. et dicit multitudinē ppter infinitatē quasi pena rum inferni. Ampli^o laua me scz ppter infusiōnē gratie. quasi dicat nō sufficit penitentia sine gratia: qz possēt dare peccatori solū bonū nature. et ideo ampli^o adde. s. lauacri gratie. et postea quātū ad pmissionē glorie subdit infra. Audiat meo dabis gaudiū et leticiā etc. **Z**uc. i. Misericordiā et pgenie in pgenies timentib^o eū. **E**ccl. xij. Misertus ē penitentib^o. **S**ecūdo in auctoritate adducta allegat prospect^o humane infirmitatis: cū dicit. quoniā ipse cogit nō. glo. i. infirmitatē nostrā. Nouit em̄ quō lapsū sit: nouit quō sit reficiendū: nouit quō adoptandū sit: nouit quomodo ditandū sit. quasi dicit nouit qz lapsū sit per culpam: reficiendū per penitentiā: adoptandū p gratiam: et ditandū per gloriā. Sed istud figmentum de se infirmū est et debile. infirmū. quia cadit ad modicū in pulsū tentationis. Et nota qz vasa cuiū ad modicū impulsus mouerit et cadit: sed pleniū firmitus est. Sic homo vacuus presentia dei vel gratia dei citomouet et cadit ad impulsū alicui^o tentationis: sed non ille qui est deo vel gratia ei^o

plenus. Item est hoc figmentum nostrum debile et fragile: quia ad paruum itum confringitur: et sic homo ad paruum vuln^o moritur. Unde Sapientiē. xv. Fragilia vasa facta sūt. et talia vasa sunt corpora nostra. Sed attendendū qz circa figmentū corporis nostrū aliquid deerrauerunt. Nam quidam heretici dixerunt vt manichei qz deus ipsum nō fecit: sed qz diabolus istud finxit. Fabulantur em̄ manichei qz postqz lucifer cum suis complicibus de celo ciecatus est ipse lucifer terrā aqua discooperunt et duo corpora hominū fabricauit: sed cum per triginta annos vitalem spiritū ipsis corporib^o non posset infundere: accessit ad misericordiā altissimi: et duos angelos ab ipso quesituit. Astiterunt autē duo statim: qui diabolum occulte diligebant: et rogauerunt altissimū. vt cum diabolo cito irent cito reuersuri. Quoz fraudē deus cognoscēs dixit. Ite sed cauete ne dormiatis. quia post soporem reuertī non possētis et viam obliuioni traderetis. Veniunt igitur ad predicta corpora que diabol^o finixerat seu formauerat: intrauerunt et in eis dormierunt: et oblitī celestis patrie in ipsis corporibus induti sunt. Isti vt dicunt fuerunt adam et eua: Et sic patz qz corpora primoz parentum a quibus omnes descendimus non deum: sed diabolum finxisse dicūt et eorum spirit^o non animas sed demones fuisse asserunt. Alius fuit error eorum qui dixerūt qz deus nostra corpora vel facta nō cognoscit. quia euz simile a simili cognoscatur et deus sit imaterialis et incorpore^o et intellectualis tñ spirit^o intelligit quidē et cognoscit que imaterialia et incorporea sunt: sed materialia nostra corpora nec intelligit nec cognoscit. Isti ergo duo errores tanguntur **E**sa. xxix. Peruerfa est hec vestra cogitatio: quasi si lutum contra figulum suū cogiter: et dicat opus factori suo. non fecisti me. et figmentū dicat fictori suo. non intelligis. Unde contra primum errorem dicitur **E**saye. lxiij. Nunc dñe pater noster es tu: nos vero lutum. et fictor noster tu et opera manū tuarum omnes nos. Contra secundum vero errorem dicitur in auctoritate ps. inducā. Quoniā ipse cognouit figmentum nostrum. Et iterū idem ps. contra vtriūqz dicit ps. xxxij. Qui finxit sigillatim corda eorum. et si corda: ergo etiaz corpora. Et sequitur contra secundū errorem. Qui intelligit omnia opera eorum. Et hoc est contra illi

los qui ita faciunt ac si crederent q̄ deus eorum facta non videret nec intelligeret. qz que nullo modo in conspectu hominū facesse audent vt furta sodomias ⁊ multa alia corā deo facere non verentur. de quib⁹ ps̄. **Rati.** Dixerūt nō videbit dñs nec intelliget deus iacob. **Contra** quos subdit. **Intelligit** te insipientes in populo ⁊ stulti aliquādo sapite. **Qui** plantant aurē ⁊ c. qui corripit gētes ⁊ c. **Et** quīs per dissimilitudinē sit a corporib⁹ longinquus: omnia tamē nō solū intelligibilia: sed etiaz sensibilia ⁊ corporalia cognoscit. **Unde** tales qui opinant eum cognoscere solū sibi similia ⁊ vicina nō autem remota ⁊ dissimilia: ipse deus redarguendo interrogat **Hierem.** xliij. dicens. **Putas** ne deus e vicino ego sum dicit dñs: ⁊ non de⁹ de longe? **Omnia** cognosco: si occultabit vir in absconditis: ⁊ ego nō videbo eum: quasi dicat non sic est. **Quāvis** ergo sit dissimilis corporalib⁹ ⁊ materialib⁹ in natura: omnia tamē per intellectū cognoscit: etiā particularia corpora ⁊ materialia. quia sicut dicit beatus Dionysius. **Perfectiones** que in inferioribus diuidunt in deo simpliciter ⁊ mēte existunt. **Unde** quīs per aliam virtutem cognoscas corpora materialia ⁊ corporalia scz per sensum: ⁊ per aliam imaterialia ⁊ incorporalia scz per intellectū: deus tamē per suū simpliciter intellectū vtrāq; cognoscit: cuius ipse oim̄ sit artifex: ⁊ ipa sua essentia sit oim̄ exemplar ⁊ causa non solum quantū ad formam: sed etiā quantū ad materiā ⁊ particulares naturas. **Et** quīs materia sit dissimilis deo quā ad suā potentialitatē: tamen inquantū vel sicut esse hoc: tenet quādā similitudinē esse diuini. ⁊ ideo dicebat ps̄. **Tu** cognouisti oia nouissima ⁊ antiqua: tu formasti me ⁊ c. **Tertio** in auctoritate allegata describitur defectus varie calamitatis humane: cum subditur. ⁊ recordatus est quoniam puluis sum⁹ ⁊ c. **Ubi** aduertendum q̄ deus nō dicitur recordari. quia in eo potest esse obliuio rei alicuius: cum eius scire sit inuariabile ⁊ eternū: sed loquitur ad similitudinē nostrā: qui quādo recordamur miserie infirmitatis alicui⁹ afflicti compatimur ⁊ miseremur. **Unde** deus nostre calamitatis dicitur recordari: quando eius miseretur. **Unde** quia nostram infirmitatē ⁊ miseriam cognoscens facilliter miseretur nostrī: dicitur recordatus est quoniam puluis ⁊ c. sic etiam in ps̄. **Recordatus** est quia caro sum⁹ id est

infirmi ⁊ fragiles. **Et** tanguntur seu scribuntur quattuor pertinentia ad humanā miseriam.

Primum pertinet ad nostram ariditatem. quoniam puluis sum⁹ qui ē terra sicca ⁊ sine humore.

Secundum pertinet ad nostram fragilitatem. quia homo sicut fenum.

Tertium pertinet ad nostrā vanitatē. qz dies ei⁹ tanq̄ flos agri sic efflo.

Quartum pertinet ad nostram mortalitatem. quia spirit⁹ pertransibit ⁊ c.

Circa primū aduertendū est q̄ nos dicimur esse puluis: non solum ratione corporis terrestris: sed etiaz ratione anime. quia sicut dicit glosa sup̄ isto verbo ps̄. **Nos** qui eramus figmentum id est factura dei: facti sumus puluis ariditate peccati. **Puluis** est terra leuis sine pondere: arida sine humore ⁊ sterilis sine fructus productione. **Et** talis profecto efficitur anima ex peccato scz leuis sine pondere virtutis. ⁊ ideo a quolibet vento tentationis mouet. ps̄. **Impij** tanq̄ puluis que proijcit ventus scz tentationis a facie terre id est a firmitate iusticie. **Item** arida sine humore compunctionis. **Nume.** xi. **Anima** nostra arida est. scz ex defectu compunctionis nō curans confiteri. ps̄. **Nunquam** quid confitebitur tibi puluis: **Item** est sterilis ⁊ sine fructu merito: ij operis. ⁊ ideo excludit ab habitatione paradisi. **Gen.** xliij. **Uniuersum** puluerem proijciet extra vrbem in locum imundū. id est deus proijciet extra paradysum in locum imundū inferni **Et** ibi dabitur in abum serpenti infernali id est diabolo. **Esai.** lxv. **Serpenti** puluis panis eius. quia pascetur de penis eius. **Quocundo** ostēdit humanā fragilitatē. quia homo sicut fenum. **Fenum** enim nascendo habet virorem: crescendo decorem: ⁊ vltimo habet florem: sed tandē deficcatur solis ardore redigitur in puluerē. **Item** fenum precisum ⁊ siccatum nutrimento est animalium deputatum. **Similiter** homo nascendo habet virorem: crescendo decorem forme: ⁊ post augmentū quandoq; florem fortune ⁊ temporalis glorie: sed solis ardore id ē grauis infirmitatis vel tribulationis feruore siccat⁹ id est adust⁹ redigit in puluerē vel mortis vel infime reiectōis. **Item** corpus hoīs per mortē precisum ⁊ per totalem priuationem presentis vite siccatum sicut quando est in sepulchro clausum vel humanū: efficit

Sermonū funebriū

nutrimentū aialiu. i. e. ca vermū. An versus quidā dicit. Post hoiez vermis: post vermem fetor: et horoz. Sic in nō hoiez veritatis ho. Et q: ista cōpetunt hoī hm carnē dī. **1. Sa. xl. Sic caro fenū. Itē fenū q̄ro altius stat r̄ min⁹ p̄fundū radices inferi⁹ depmit t̄nto min⁹ crescit r̄ citi⁹ arefcit. sicut p̄t̄ de feno qd nascit sup̄ tecta. Sic hō quāto ē in altiori statu si radices cordis ei⁹ non p̄fundant in humilitate. i. in sui humili cognitiōe r̄ custodie sedulitate: parū p̄oficiat r̄ cito deficiat.** **Unde in ps. Fiant sicut fenū tectorū qd p̄t̄ euellat exaruit. Fenū tectorū ē vita hoim in dignitate postroz: q̄ cito exarescunt id est deficiūt. aliq̄i per seipos anteq̄ euellatur p̄ alios.** **Tertio ofēdit dauid humane glorie vanitātē: cū subdit. dies ei⁹ r̄āq̄ flos agri sic efflo. Dies em̄ hois est p̄sp̄ritas r̄ gloria ei⁹ mūdāna. q̄ vere dicit̄ vt flos agri qz flos agri delectat sensum: facit ornatum r̄ habet defectū. r̄ ideo representat ea in q̄b⁹ consistit p̄sp̄ritas r̄ gloria mūdānoz. Naz cōsistit in delectatōe voluptatū. r̄ talis delectatio p̄inet ad sensus: r̄ ideo representat in florib⁹: qui sua pulchritudine delectāt aspectum suo odore delectāt gustū. Unde in florib⁹ signant delectatōes sensibiles delictariū mūdi. qz flores q̄s flouoz. s. qz flūt. Et sic etiā cito flūt cor: p̄p̄ritas delectatōes: p̄ q̄b⁹ tamē multi recipient tozimenta q̄ nūq̄ deficient. sicut patz in diuīte epulone. **Lūc. xvi. ps. Floreat r̄ trāseat. floreat in mūdo r̄ post ea trāseat ad infernū.** **Secūdo cōsistit gloria mūdi in possessione diuītariū. Et hoc figurat in florib⁹: qui sunt ad ornamentū r̄ sicut diuīte. qz sicut pauperes erunt ornamentes celum. p̄pter qd dicit̄ **Matt̄. v. Beati paupes spiritu qm̄ ipoz est regnum celoz: ita diuītes ad ornamentū mūdi. Sed sicut pauperes contēnunt in mundo: ita diuītes in celo.** **Unde ad diuīte potest referri illud **Job. xiiij. Quasi flos egredit̄ r̄ conteritur. Quasi em̄ flos existens hō est in mundo viuendo: de mundo egredit̄ moriendo: r̄ conteritur in inferno patiēdo.** Item consistit gloria mūdi in sublimitate dignitatū. r̄ hoc assimilat floribus qui sunt in alto in arboribus qui cito cadunt r̄ deficiūt. Sic cito homines cadūt a dignitatib⁹ aut per mortem aut p̄ delectatiōē. **Naū. i. Flos libani elāgit **Zibanus em̄ erat altitudo cedroz r̄ significat sublimitatē dñoz quoz flos. i. gloria ei⁹ to languēscit r̄ deficiat. **Iaco. i. Flos ei⁹ deci-************

dit. Patz ergo qz oia gloria mūdi assimilaf flori. **Unde dicit̄ ē. Dies ei⁹ tanq̄ flos fenū eo qz ad modū floris habz defectū. qz cito deficit r̄ cadit. **1. Sa. xxviii. Erit flos decidens gloria exultatiōis ei⁹.** **Quarto ofēdit dauid in aucte allegata superi⁹ hīanā mortalitatē: cū dicit. qm̄ spūs pertrāsit in illo r̄ **Ubi bzeuif ofēdit dauid qz mors aufert homi tria bona p̄ que videt odibilis. Nam p̄mo aufert vitālē spiratōnē. s. in separatōe aie. **1. Sa. em̄ dicit̄ spūs. qz vitam cor: p̄i spū rat. s. illud **Job. vi. Spirit⁹ est q̄ viuificat vnde trāseuntē spiritū a corpore perdit ipa vita. r̄ quantū ad hoc dicit̄ spirit⁹ quoniam in illo existens. s. p̄transibit ab illo. r̄ sic cor pora amplius nō viuēnt. ps. Auferes spūs eoz r̄ deficiēt. s. a vita corpis. Multū esset penosuz hoī quādo cōpelleret̄ exire de domo p̄p̄ritas vbi libētē habitat: si exeunte illo domus deberet dirui r̄ ad solū deduci: r̄ deberet perdere omnia bona q̄ possidebat in illa. Sic est penosum spiritū exire de domo p̄p̄ritas corpis: eo qz in ipō exitu corp⁹ ruit in mortē: r̄ redigif̄ in puluē: r̄ ipō spūs eteat nudus: r̄ oia bona p̄dat q̄ in ipō corpore possidebat. sicut sunt potentie r̄ act⁹ potētiarū organū corpis affixarū: delectatio etiā ipsarū vt generatiue nutritiue augmentatiue motiue r̄ sensitīue virtutes. que oia destrunnt̄ in morte nec remanēt̄ in spiritu: nisi sicut in radice. **Unde dicit̄ in ps. Exibit spiritus ei⁹. s. ab hoīe r̄ reuertet̄ se: corp⁹ em̄ in terrā suā: in illa die peribūt omnes cogitationes eoz. Sic etiam recedēte spiritu scō ab animo p̄ peccatus perditur vita gratie r̄ omnes virtutes gratuite r̄ omnes operationes meritorie. p̄pter qd petebat ps. dicens. Spiritum sanctum tuum ne auferas a me. **Secundo mors aufert homini naturalem conseruationem. quia nō subsistet scilz homo post separationē spiritus. Nam sicut tādū conseruatur lumen in aere q̄ diu sol est p̄sens. sic tādū conseruatur vita in homine q̄ diu spiritus est p̄sens in corpore: vnde separato spiritu a corpore per mortem: deficiat esse compositi scilz hominis. r̄ non subsistet ampl⁹ homo. r̄ insuper ipm̄ corpus non est amplius corpus hominis. Et si tu dicas. ergo corpora sanctorum beatorum non sunt amplius corpora eozū q̄re ergo adorant⁹ earū quare ego debeo adorare ossa q̄ fuerunt beati petri si nō sunt ei⁹? **Dicendū qz licet ita sit h̄m naturam: tamen****************

propter spem future resurrectionis quas vera
fides predicat scilicet quod ex illis eisdem ossibus vel
pulueribus resurgat corpora eadem numero
sicut illud Job. xix. In nouissimo die de terra
surrecturus sum: in carne mea videbo de-
um etc. Adoranda sunt ossa vel corpora san-
ctorum: non solum quia ipsorum fuerunt: sed quia
adhuc erunt: et quocumque partes vel cineres
ad eorum corpora redibunt. Et hoc non erit ex in-
clinatione nature: quia scilicet illi cineres plus
quam alii habeant inclinationem ad illius anime
cuius fuerunt coniunctione: sed erit solum ex
ordine diuine providentie: qui statuit illos ci-
neres iterum illi anime coniungi et non alius
nec alteri. Sic ergo sicut ordine nature pars
quod separato spiritu a corpore homo amplius non
subsistit: et ipsum corpus per diversos corru-
ptionis gradus tandem post somnum mor-
tis in puluerem redit. Et ideo dicitur Job. vii.
Ecce nunc in puluere dormio et si mane me
quereris non subsistam. **T**ertio moris
autem homini corporale habitationem, et
ideo dicitur, et non cognoscat amplius lo. su.
Quod quidam sic intelligere volunt, quod dicitur
quod spiritus hominis defuncti siue sit in inferno
siue in celo non cognoscat amplius locum suum
in quo fuit, id est mundum istum, quia scilicet
nescit de cetero ea que faciunt viuentes qui
sunt in mundo isto. Quod quidem si loquar-
mur de cognitione animarum separatarum na-
turali, verum est de his que de cetero hic agun-
tur. Et ratio est, quia anima separata cogno-
scit singularia per species sibi influxas a su-
prioribus substantiis: per hoc quod quodammodo
determinata est ad illam: vel per vestigiis
alicuius precedentis cognitionis seu affectio-
nis vel per ordinationem diuinam. Sed sicut
modum offendit ipse anime separate sunt segre-
gate a conuersatione viuentium et coniuncte
conuersationi substantiarum spiritualium que
sunt a corpore separate, unde ea que apud
nos aguntur ignorat: sicut et nos hic ignoramus
que apud ipsos aguntur. Et ideo dicitur
Hiero. xij. Mora, quod mortui vitam in carne
viuentium post eos qualiter disponat nesciunt
quia vita spiritus longe est a vita carnis. Nam
sicut corpora et incorporea sunt diuersa ge-
nera: ita sunt distincta cognitione. Augusti-
nus etiam dicit in libro de cura pro mortuis
agenda, quod anime mortuorum ibi sunt ubi ea
que hic sunt scire non possunt. Et sicut hoc po-
test dici de spiritu hominis defuncti, illud
ps. Nos non cognoscat amplius. Unde anti-

me que sunt in inferno vel in purgatorio ne
sciunt hoc pro se neque etiam anime sanctorum que
fuerunt in limbo expectantes christum. Et ideo dicitur
Esa. lxij. Abraham nesciuit nos et israel igno-
ravit nos, Job. xliij. dicit de diuine mortuo
et damnato. Sicut nobiles fuerunt filii eius
siue ignobiles non intelligit: et tamen anima eius
super semetipsum lugebit. Et sicut hoc potest dici
de spiritu hominis defuncti illud ps. Nos non
cognoscat amplius. Possunt tamen homines
anime aliqua scire de his que hic aguntur:
non per seipsas: sed per animas eorum: qui hinc
ad eos accedunt vel per angelos seu demones
vel etiam spiritum dei reuelante. De animabus autem
sanctorum qui sunt in paradiso assertum dicit
Greg. ubi supra dicto libro, quod nullo modo
credendum est quod aliquid eorum que hic aguntur
ignorant: non cognitione nature: sed glorie.
Unde sicut eius sententiam anime sanctorum
deum videtes omnia preterea que hic aguntur
cognoscunt, sunt enim angelis equales, de quibus
etiam Augustinus dicit quod non ignorant que
apud nos aguntur. Sed quod sancti anime suis
perfectissime iusticie diuine coniuncte: nec de
malis nostris tristant: nec rebus viuentium
se ingerunt: nisi sicut quod dispositio diuine iusti-
cie exigit. Sed tamen premissum verbum auer-
tatis allegat, scilicet quod non cognoscat amplius lo-
cum suum, exponit sicut gloriam, quod non reuertetur
tur, amplius ad locum huius mundi et ad vitam
corporalem istam. Quod est contra illos hereticos
eos vel paganos que dixerunt animas defunctorum
esse ad eandem vitam et eadem loca aliqui reuer-
suras. Contra quod dicitur in ps. Uades et non re-
diens, Sap. ij. Non est que aguntur sit reuersus
ab inferis. Et hoc est verum sicut eorum legem
quibus diuina virtute quidam fuerint resuscita-
ti ex privilegio speciali: ut lazarus et quidam
alii. Unde de homine defuncto ps dicit. Transi-
it et ecce non erat: quasi et non est inuenit locus
eius, scilicet de cetero in mundo isto.

Secundo describitur in
thematate proposito miseria humana quantum
ad statum post obitum sequentes: cum dicitur, et in-
puluerem reuertetur. **E**bi notandum quod sicut est
generalis sententia diuine iusticie quod quilibet
homo moriatur: ita etiam quod quilibet homo
in puluerem reuertatur. Dixerunt tamen quidam quod
aliqui ex speciali privilegio gratie ab vtriusque
sententia erant exempti scilicet mortis et resolu-
tionis in puluerem. Dicit enim quod illi qui in vlti-
mo iudicio reperient viuere non morientur

Sermonū funebrū

sed rapiens ⁊ viuetes transferentur ad im-
mortalitatem. Sed alij maiores doctores
rationabilius dicunt esse vt dicat. q̄ illi qui
in iudicio inueniuntur vni omnes p̄mo mo-
rientur et per illum ignem qui faciē mundi
purgabit omnes in cinerem redigentur; vt
postea resuscitent ⁊ eorum corpora refor-
mentur. Unde in p̄sona cuiuslibet hoīs di-
cebat Job dices deo. Memēto queso q̄ si-
cut lutum feceris me ⁊ in puluere reduces
Job. x. A sentētia ergo mortis nullus vnq̄
hoīm est exceptus aut excipiendus: sed a re-
solutione in puluere quidā excepti sunt ex
grā speciali sicut x̄ps. de quo fuerat scriptū
in ps̄. Non dabis sanctū tuū videre corru-
ptionē. Et hoc idem de beata v̄gine asserit
Augustinus in s̄mone de assumptione ⁊ de
Iohanne euāgelista nōnulli hoc idē dicunt
Notandū q̄ boni a malis quātūz ad corp̄
differūt, q̄nq̄z in vita. quidā sunt mali
qui vsq̄z ad mortē p̄seuerāt in prosperitate
et quidā boni qui vsq̄z ad mortē p̄seuerant
in aduersitate: sed tamē postea cōueniūt in
morte ⁊ in corporis resolutione que omni
homini sunt coes. Job. xxi. d̄. Iste morit̄
robustus sanus diues ⁊ felix: viscera ei⁹ ple-
na sunt adipe ⁊ medullis ossa illi⁹ irrigant̄
Alius autē morit̄ in amaritudine anime et
absq̄z vllis opibus: et tamē siml in puluere
dormiēt. silr cōueniēt silr in resurrectione. S̄z
in aiārā vel corporis glonificatione seu im-
mortalitate nō cōueniūt: quia mali resurgent
ad ammarū ⁊ corporis dānationē: boni autē
resurgent cū anime ⁊ corporis glonificatio-
ne. Unde sicut d̄: Matth. xxv. Mali ibūt
in supplicium eternū: iusti autem in vitam
eternam. Ad quam rē

De vigilantia viuētis ⁊ nuditate
morientis. Sermo VIII

Beatus qui vigilat
et custodit vestimēta sua ne nu-
dus abulet. Apo. xvi. Cōe videt
esse hoībuz rōnis vsq̄z habētib⁹ erubescere
de nuditate corporis sui in aliorū saltez hoīm
p̄spectu. Et b̄ erubescētia s̄m sacre scriptu-
re testimonij videt puenisse ex culpa. q̄z in
statu innocētie dicit de p̄mis parentibus.
Gen. ii. q̄ erant ambo nudi ⁊ nō erubescē-
bant. Et hoc ideo q̄ puritas innocētie non
sinebat aliquid turpitudinis imaginari: si
post culpa p̄dita innocētia cognouerunt se
nudos esse ⁊ de sua nuditate erubescere ce-

perunt. Sed multo magis erubescendū est
homini de anime sue nuditate: puta q̄ sic si
ne vestibus gratie ⁊ d̄tūti. Et rō est q̄ nu-
ditas corporalis pōt esse sine culpa: puta vel
p̄pter inopiā paup̄tatis. sicut dicit Mat. xxv.
Nudus erā ⁊ cooperuisti me. Vel p̄
pter violentiā p̄donū. sicut dicit Job. xxxij.
Nudos dimitit hoies indumēta tollētes:
quibus nō est operimentus in die frigidis.
Sed nuditas aie q̄ est puatio gratie ⁊ d̄tu-
tum semp includit culpā vel originalē vel
actualē. ⁊ culpa semp est erubescibilis. sicut
ps̄ p̄ pbm in. ij. Ethicoz. Naz ibi dicit p̄b̄.
q̄ hoies nō solū erubescūt vitia: sed etiam
figurā vicioz. vnde hoies q̄ timēt verecun-
diam nō solū abstinent ab his q̄ sunt vere
mala: sed etiā ab his que habēt spēm mali.
Unde si figura culpe erubescibilis est multo
magis ipsa culpa. Nuditas ḡ anime cui⁹
vt dictū est p̄supponat ⁊ includat culpam.
patet q̄ erubescibilis est: ⁊ longe ampl⁹ q̄
nuditas corporis: q̄z confusio nuditatis corpo-
ris est solū in cōspectu hoīm: confusio vero
nuditatis anime est in cōspectu dei et san-
ctorum angelorum: ad quoz sc̄z felicitatis
cōsortium nullus admittit: gratie vestit-
mento: nullusq̄z eo vestitus excluditur. Et
iō b̄n d̄: i hoīs p̄positis. bt̄is q̄ vigilat ⁊ c.
Am quibus quidē vberis tria p̄ueniūt.
Nam primo spondetur p̄miū glorio-
sum: quia beatus.
Secūdo suadet studiū fructuosū: cū sub-
dit. q̄ vigilat ⁊ custodit vestimēta sua.
Tertio p̄cauet opprobriū ignominiosum
cū infer̄. ne nudus ambulet.

Circa primū notādum
est q̄ p̄miū gloriosum: est p̄miū beatorū
quia beatitudo est illud summū bonū in q̄
omnis boni ratio cōtinet̄. Unde Boetius
dicit. q̄ beatitudo est status oīm bonorum
aggregatione p̄fectus. Videmus autē na-
turaliter q̄ per remotionem vnius contra-
rij peruenitur ad perfectionē alterius. sicut
res efficitur frigida per remotionē calozis
et illud est albius quod est nigro imp̄mitti-
us. et ideo per remotionē mali peruenit ad
perfectionem boni. Alii autē culpe plus
habet de ratione mali q̄ malus pene. vnde
culpa facit hominē malū non autem pena.
Et ideo non potest homo peruenire ad per-
fectissimū bonum quod est beatitudo: nisi
per remotionē omnimodam peccati quod

Distinctionis III

est mali culpe. Et hoc ostendit ps: cū dicit. Beatus vir qui nō abiit in cōsilio impiorū et in via peccatorū nō stetit et in cathē. rē. In quibus quidē verbis ponit triplex negatio que pfectā innocentia comprehendit et omnodā remotionē peccati. Sum enim loquēdo de peccatis omne quod est in mūdo sit cōcupiscentia carnis et cōcupiscentia oculorū et supbia vite. i. Jo. ij. Peccatum carnalis voluptatis et lasciuie: peccati cupiditatis et auaritie. pētī elationis et superbie. Quorū pīmū carni. scdm mundo: tertium diabolo appropriat. Prima negatio que ē non abire in cōsilio impiorū excludit pētī elationis et superbie: quod demōnibus appropriatur. ipsi em sunt impij. quorū peccatum fuit cōsiliū: post creationē a deo recedere p elationē. fm illud Eccl. xiiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris? Corruisti in terrā qui vulnerabas gentes. qui dicebas in corde tuo. In celū cōscendā sup astra dei exaltabo solū meum: sedebo ī mote testamētī in lateribus adlonis: ascendam sup altitudinē nubiu: similis ero altissimo. et Gen. ij. Spiritus sicut di. Qui igitur supbia extollit in cōsilio impiorū ambulat et a deo et a suo cōsilio recedit. hoc est facultas maximā: quia ad bonū cōsiliarium requirit et prudētia et benignolētia. vnde q ad inimico et maliuolo cōsiliū accipit et cōsiliū amici et prudētis relinquit: stultissimū est. Chistus autē amicus et prudētissimus est: dāns cōsiliū humilitatis. dicit Mat. xi. Discite a me quia mitis sum et hūil corde. Diabolus autē hostis noster est maximus et est etiā fatuosus: imo fatuosissimū vt paruit in effectu: q ibi stare nesciuit vnde nuncq alius vt ipse cecidit. Si q elationē aut superbiā nobis dicit: spermas eius cōsiliū et adbereat cōsilio xpi. Tobie. iij. Cōsiliū semp a sapiēte pquire. et oī tpe bñdic deus: et pe e ab eo vt vias tuas dirigat: et oia cōsilia tua in ipso pmaneat. Sed a negatio q est in via peccatorū nō stare: excludit peccati cupiditatis et auaritie: quod mūdo appropriatur. Est em mūdus via peccatorū: quia dū in ipso sum? pegrini sum? Vitare pētī totalr nō possumus. caueat tñ q libet ne in eo stet. Quia sic est de arena seu sabulo vino qd iuxta mare in locis plurib? iuenit. Hoc em curretes et velociter trāsēntes: suppositar: stantes dō absoberet deuo: at: si aut mundus iste. ppter qd merito dici pōt

Sermo VIII

terra q denotat habitatores suos. sicut dicitur Nu. xij. ideo cauendū est hic p amores stare Gen. xix. Nō stes in oī loco circa regiones: si in mote saluū te facit. Tertia negatio scz i cathedra pestilētie nō sedere: excludit pētī voluptatē et lasciuie: quod carni attribuit. Et signatē p cathedrā pestilētie intelligit. qz em caro locus est ipius aie: in q quidē residet qm in ea delectat: ideo per cathedram intelligit q cōueniēter dicit pestilētie. Est em pestilētia fm Isidororū. iij. Ethymologiarū contagii quoddā qd dūz vniū apphēdit celeriter trāsīt ad plures. Dicitur autē pestilētia quasi pastulētia. s. a pastu. Sic fuit de infectōe carnis. Ipsa enim in pmo parēte inchoata. ad posteros deriuata est celeriter. Et bene a pastu hec pestilētia dicitur. qz a pastu cibi venit: origine sum pfit. vnde videt dñs dixisse ipsi pmo parēti illud Exodi. ix. Mercuriā te et pplm tuūz peste. Sed cū ipsa caro pestilens sit. marie qz nō solū a parētibz in filios trāsīt infectio. sed etiā in eodē hoie a carne in spm vt dicit Heryo. Nulla res sic ppedir virtutem sicut cōpatis voluptas. Et Aug. ad Hērōximū comitē. Nullū punitōre pario: hostes q corp in quo habito. est em quasi leo sub uerso: in domo mea vndiqz me peruifero mortu lacerēdo cōsumēs. Sed contra hāc cōpatis pestilētiā remediū haberi pōt ne spūs sibi cōiunctus infectōne incurrat. Nas Autēna in pmo canonis docz. q si aer est pestilētiā obmādū est et exticcādo cōpatis. Et sunt fm eundē in eodē libro exticcāta motus vigilie et nutrimenti paucitas. Reuerā et contra pestē carnis ne inficiatur spūs hec obseruāda sunt vt videlz cōpus exticcatur motu. id est laboribus et vigilijs et ieiunijs: vt sic eius vis infectiua minuarur. Ecclēsiastica. xi. Attende tibi a pestifero. fabricat enim mala.

Secundo in themate

pposito suadet studiū fructuosum. s. vigilādi et custodiēdi. Vnde pmo cōuenit ec sollicitū sicut ē ille q vigilat: sedo cautū sicut est ille q custodit vestimenta sua. Circa primū notandū q spāl'r custodēs portarū ciuitatē q debet custodire portas sibi commissas solēt vigilare ne hostes ingrediant et per eorum negligentia et sopore ciuitas amittat. Terso te dñs noster iuit in pre longinq. et tradidit tūlibet custodiam suā: ideo debet quilibet

¶ Sermonū funebriū

vigilare vt quādo dñs venerit possit redde re bonā rōnem ⁊ bonū computū de officio custodie sue. Et ideo dicit **Marci. xiiij.** Jani tori p̄ceptū vt vigilet. Vigilate ergo. Nescitis em̄ qñ dñs veniet. In qñbus quidē vobis debemus attendere quattuor.

Primo cōmissam custodiā. qz ianitor. i. Secundo inunctā obedientiā. qz p̄ceptū vt vigilet.

Tertio sollicitam diligentiam. quia Vigilate ergo.

Quarto suspectā ignorantia. qz. Nescitis enim quādo dñs veniet.

Circa p̄missū attendendū est q̄ iste ianitor est rō. que debet custodire ⁊ regere totū hō minē. qñ em̄ fortalitiū ē captū de faali aperiunt porte. Ita qñ p̄ negligentia hoīs eripitur cor. per cōsensum. de faali capiunt et aperiant porte. ⁊ intrāt hostes scz et os ad dicendū vba mala. ⁊ oculi ad male respiciē dum. ⁊ aures ad male audiendū. ⁊ manus ad male tangendū. ⁊ sic de alijs membris. **Job. xxx.** Quasi rupto muro et apta ianua intravit sup me. Et ideo scit inimici intrātes p̄ negligent. ā ianitoris destruit edificium ⁊ incendunt ⁊ polluit. sic certe peccata hoīem. ps. Exciderūt ianuas ei⁹ i idipm in securi ⁊ ascia deicerūt eam. Incenderūt igni sanctuarium tuū in terra. pol. ta. no. tui. ij. Paral. xxvij. Clausit Achaz ianuas templi dñi. Quādo aliq̄ suspect⁹ venit ad portam. p̄us debet inquiri a portario quis sit. Sic qñ vna tēratio venit ⁊ pulsat. debz hō diiudicare qd sit vtrū bona vel mala. et tūc repellere ⁊ claudere ianuā id est cōsensum. ij. Paral. xxxv. Janitores nō portas singulas obseruabāt. ita q̄ nec in p̄cto descēderent a ministerio. Secō in aucte adducta nota inunctā obedientiā. qz p̄ceptū vt vigilet. Videmus q̄ tpe pacis hoies dormiunt secure in lectis suis. ⁊ nō indigent portare arma. sed potius vacant gaudijs ⁊ festiuitatib⁹. sed qñ sunt i guerra tūc nō dormiunt secure. sed necesse h̄nt vigilare. ⁊ p̄cipif custodijs ⁊ hoibus vt vigilet nec audeat incedere sine armis. Sic hoies qui h̄nt paces cū diaboloz seruiūt ei in statu peccati. sunt in pace vacāt gaudijs ⁊ dissoluitiombus et dormiūt in feabibus pctōz suoz. Sz qñ aliq̄ quis est in bono statu ⁊ recedit a dñio diaboli et seruit deo. opz q̄ sit paratus contra diaboli. ⁊ q̄ vigilet cōtra eius insidias. idō dicit in figura. i. Macha. xij. Audiuit Jona

thas. i. columba veniēs. i. homo qui vult ad aliquod bonū puenire. qñ regressi sunt p̄ncipes demetrii q̄ interpretat nimū psequēs scz diabolus q̄ nunq̄ cessat ad psequēdum cū exercitu multo pugnare aduersus scz diuersis pctis. Et qd fecit. Et exiit ab hiernsā. i. a pace diaboli. ⁊ occurrit ei i amathys te regione. i. in indignatiōe. Non debet hō mo expectare q̄ diabolus pueniat eū. Non em̄ dederat eis spaciū q̄ ingrederent regio nē eius. ⁊ sequit. Et p̄ceptū Jonathas suis vigilare ⁊ esse in armis paratos tota nocte et p̄posuit custodes per circuitū castrorū. qz nō debet esse in hōie aliq̄ pars q̄ nō caueat a pctō. Et audierūt aduersarij q̄ parat⁹ est ionathas cū suis in bello ⁊ timuerūt. Tertio in aucte adducta nota sollicitā diligentia ad quā inducitur dicit. Vigilate g. Nota qñ aliquis dñs iuit ad aliq̄ locū ⁊ d̄z redire ⁊ familia ipm expectās solet vigilare ⁊ tenere lumē in domo. vt quacūqz hora venerit sint parati ad aperiedū. alit em̄ dñs turbas retur. Sic certe dñs noster iuit ad regionē lōgū. quā ⁊ debet redire nescio qñ vel ad iudiciū p̄culare in mo. ⁊ reuertat ad iudiciū generale in fine mudi. ⁊ ideo debem⁹ esse parati ⁊ habere lumē gē dei. vt nō inueniat nos dormiētes in tenebris pcti. **¶ In luce xij.** Sicut lūbi vestri p̄ncipi. i. mor⁹ carnaliū desiderioz refrenati. ⁊ lucerne ardes in manib⁹ vestris. i. bona opa habeat⁹ in gratia dei ⁊ charitate facta. glosa. deo nō placet vnū sine altero. vt cū quis vel bona agit nō dū refrenata luxuria. vel caste viuūt non exerceat se ad bona opa. sequit. Et vos similes hoibus. nō burtis. expectatib⁹ dñm suū vt remuneratoz. qñ reuertatur a nuptijs. Ad nuptias iuit in ascensione. vt cū venerit ad iudiciū vt dictū est. ⁊ pulsauerit p̄ misericordiatē mortē p̄pinq̄ a dñō dō. confestim aperiat ei. Beati sui illi q̄s cū venerit dñs inue. vigi. et si ve. in se. vi. et si in ter. vi. et ita inue. beati sunt sui illi. Ubi loquit de vita hoīs ad modū vigiliaz noctis. qz vita hoīs nō ē nisi nox respectu vite future. **¶ E**rit em̄ quattuor vigile. Prima dicit p̄ncipiū a vespe incipere vsqz hoies incipiat cōtere. Secō vocat̄ intēpestiū. sab illa hora vsqz ad mediā noctē qñ hoies nisi agunt nec est tps agendi. Tertia vocat̄ gallicantē. qz galli sunt quasi nūcij dei. Quarta vocat̄ antelucanū qd est quasi i tenebris ⁊ in iū aurore. Sed certe in vita hoīs sunt quattuor

Distinctionis III

Sermo VIII

Vigilie. i. quatuor etates in quibus oportet vigilare. Prima est pueritia siue adolescentia: secunda iuuentus: tertia senectus: quarta etas decrepita. Si ergo inueniat dominus hominem bene vigilasse in adolescentia bene: si autem non: et in iuuentute bene vigilauerit adhuc bene: si autem non: et in senectute bene vigilauerit: adhuc bene: si autem non: et in decrepita etate bene vigilauerit: etiam deus acceptat. Non ergo desperet quisquam: quia pius iudex patienter expectat moras nostras: ideo in quacumque vigilia istarum homo inueniatur fuerit bene vigilasse. **Item** illi. **Quarto** in aucte superius adducta nota suspecta ignorantiis: quia nescit enim quam doctus: ideo vigilandi. **Ideo** enim dominus spiritus mortis voluit occultari vobis: ipsa mors semper habeat suspecta et semper parati simus. **Unde** Seneca. Sic vitue quasi cras moriturus quilibet enim dies vite nostre ordinatus est velut ultimus. **Item**. Est comitatus mortis mille parat honoris: debilis et fortis veniunt ad iudicia mortis: et ideo deus homo semper timere. **Item**. Siue comedia siue bibula siue aliud quod faciat semper videt in tonare in auribus meis illa vox. Surgite mortui venite ad iudicium. **Ideo** dicitur Matthei. xxiii. **Et** vos estote parati: quia quia homo non putat. si homo veniunt est. et Matthei. xxv. **Que** parate erant intraverunt cum eo ad nuptias.

Sequitur in secunda parte

thema propositi. et custodire vestimenta sua. ubi docet homines esse cautos in custodiendo. **Et** nota quod dicit vestimenta in plurali: quia scilicet triplex est aie vestimenta quod diligenter custodire oportet: scilicet generale nuptiale et ministeriale. **Signale** enim vestimentum quo omnes aie induuntur est corpus. et hoc custodiendum est a luto ne inquinetur. **Dicit** enim apostolus. iij. **V**abes pauca noia in sacculis: quod non inquinaverit vestimenta sua. tamen subdit de primo talium. **A**mbulabitur mecum in albis. in corpore glorificatus: quod digni sunt. **Unde** de custodia talis vestimenti admonebat apostolus. i. **T**imotho. v. **D**icens. **T**empus castri custodi. **V**estimentum vero nuptiale et festivum est charitas. quod qui sine ipso inueniatur fuerit excludet a nuptijs agni. i. a convivio celestis glorie quando traducet. i. in morte quasi aia que est sponsa christi traducet ad celeste palatium quod est domus spiritus sancti: vel quando tota electorum ecclesia que est sponsa sine macula traducet ad nuptias spiritus sancti. i. ad refectionem et solennitatem paradisi post iudicium. **Doc**et figuratur in nuptijs de quibus habet Matthei. xxij. ubi dicitur. quod vidit sibi hominem non vestitum veste nuptiali id est non habentem charitatem que operit multitudinem peccatorum: ait illi scilicet dominus. **Q**uomodo hic intrasti non habens vestem nuptialem. i. charitatem. **Et** si tu quare quod non habet charitatem intrat ad nuptias celis? **D**ico quod peccator: etiam habet fidem sed in formam de gloria paradisi: et etiam sperat ipse venire ad vitam eternam. **S**ed si non mutaverit vestem scilicet ut exuat vestem vilem scilicet peccati cuius qua non licet intrare palatium nuptiarum regalium. **S**ed illud. **R**ester. iij. **N**on enim erat licitum induti sacco aulaam regis intrare: et non induerit vestem pulchram et honorificam charitatis que est vestis duplex scilicet superior et inferior. i. amoris dei et proximi. **S**ed illud. **P**roverbio. xxxi. **Q**uoniam domestici eius vestiti sunt duplicibus. **T**alis inquam peccator: si non facies frustrabitur a spe sua vana. **Et** ideo de superadicto homine qui non habebat vestem nuptialem subdit. quod dominus nuptiarum precepit. **L**igam manibus et pedibus proiicite eum in tenebras exteriores ibi erit etc. **Et** ideo peccator: charitate carens licet intrare aliquo modo ad nuptias celis per fidem in formam et presumptuosam spem non tamen intrat realiter et vere. sed excluditur ab eis. **N**oc quod vestimentum nuptiale charitatis precepit custodiendum est a sententia avaritie ne lacere. quia scilicet amor mundi et divitiarum que per spinas intelliguntur dissipat amorem dei. **P**rimo Job. ij. **S**i quis diligit mundum non est charitas patris in eo. **N**am sicut amor aliene mulieris dissipat amorem conjugalem: ita amor avaritie et cupiditatis mundane dissipat amorem spirituale scilicet charitatis. et ideo cum magna sapientia et prudentia debet homo se custodire ab avaritia: ne tollat ei vestem charitatis. **U**n de Proverbio. vij. dicitur. **D**ic sapientie soror mea es: et prudentiam vocat amicum tuam: ut custodiat te a muliere extranea et ab aliena. **N**am si sapienter amaveris deum et prudenter amaveris proximum: custodieris a muliere extranea. i. ab avaritia que facit esse extra amorem dei: et etiam a muliere aliena. i. a rapina vel usura que aliena percipit. **S**ed bona proximitate quod ad hec ordinant omnia mandata dei dicitur. **I**o. v. **H**ec est charitas dei ut mandata eius custodiamus. **V**estimentum autem ministeriale quo vestiuntur omnes servi et ministri dei est meritum bonorum operum quod ex varijs virtutibus progreditur. **D**oc vestimentum precepit custodiendum est a hominibus ne corrodatur. vermis enim

¶ Sermonū funebriū

vestimentū rodens est tinea. Job. xij. Quasi vestimentū quod comedis a tinea. Augustinus in regula. Indumenta ne amem? habere duo sub vno cubili: ne a tinea ledarur. Decretia de vestimento nascens est supbia vel inanis gloria: que ex bonis operib? oritur. Ecclesiastica. xlij. De vestimentis pcedit tinea: et tamē ipsa bona destruit et eoz meritum prodit. Augustinus in regula. Alia q? cumq? iniquitas in ma. ope. exer. vt si. supbia vero etiā bo. ope. nisi. vt pereant. Pro uerboz. xxy. Tinea nocet vestimento et verum in ligno. id ē superbiat vana gloria operi bono. Homo qui habet bonū diligēter custodit ipm ne surripiat a furibus. Sic debet homo custodire meritū suoz operum laborum ne surripiat a vana gloria et supbia. ij. Amos. primo. Bonus depositum custodi.

¶ Tertio in themate pro

posito precant opprobriū ignominiosum cum dic. t. ne nudus ambulet. id est vadat ad dei iudiciū. quia nō est minoris opprobriū: sed longe maioris ambulare animam nudam et vestitus virtutū et bonoz operū expoliata coram oculis dei. q? co. po. aliter nudum incedere coram oculis hominum. Et si nuditas et opprobriū puenit ex peccatis propter que expoliat anima et veste gratie et veste glorie et etiā veste nature. id est corpore in morte: ita denudata ponit in cruciatu gehenne. et idcirco d. Apocal. xvij. Desolata facient illam scilicet peccatoris animā et nudam et carnes manducabūt. s. vermes et ipam scilicet animā igne concremabunt. id est concremari faciēt vel demones ipam igne cremabūt. Et attende quomō peccatoribus ppter peccata sua omnia in contrariū conuerent. Nam facient illā scilicet peccatoris animā primo desolatam contra consolationē dignitatum et honoz: et nudā contra possessiones diuitiarū et bonozum: et manducabūt vermes carnes eius ptra fructuonem deliciarū et cibozum: et ipsam igne cremabūt contra scilicet abusionem et libidinem carnaliū delectationum. Erig primo desolata. id est desituta solarijs dignitatum et honozum. Avertit enī tunc turbe ministrantiū: frequentie applaudentium: letitie ludentū: hastiludia militantiū et quecūq? confucuerūt dominis solatium offerre. Unde psalmista de subita desolatio

ne talium admirās dicebat. Quomodo facti sunt in desolatione subito defecerūt. ¶ Secundo erit nuda id est expoliata et priuata omni fulcramento et opulenta diuitiarum et possessionum. Et notandū q? est quedam nuditas ignominiosa sicut nuditas vestimento: et hanc in anima facit peccatum: quia tollit vestimēta virtutum. unde dicitur anime peccare volenti. Ezechielis. xvi. Derelinquet te nuda plenamq? ignominia. Quedas vero nuditas est periculosa sicut nuditas armorum: quia expositatus armis iusticie facili? vulneratur ab hoste. scilicet vulneribus tentationis: que tamen vulnera sanari possunt si cito adhibeat medicamentū penitentie. Et sic euadit homo qui vulneratus fuerat morte geheme. secūdi Machabeoz. xi. Plures vulnerati nudi euaserunt. Quedam vero nuditas est angustiosa et odiosa: sicut nuditas paupertatis nō voluntarie sed coacte. Unde dixit Secundus philosophus. q? paupertas est odibile bonum. Illis aurem qui in morte expoliant et nudantur omnibus alijs temporalibus diuitijs et bonis: et vadunt sicut nudi ad paupertatem inferni. est talis nuditas odibile malū Job. xij. Postmo cum mortuus fuerit et nudatus atq? consumptus vbi queso est? Et vult dicere cum homo mortuus fuerit id est separatus a viuozum consortijs: nudatus a terrenis diuitijs: et consumptus in substantia carnis vbi queso est. scilicet a nobis absconditus. Si ergo nō fuerimus in morte inuēti nudi nuditate culpe: sed vestiti vestimento gratie et introducemur in habitationem celi vbi vestiemur vestimēto glorie. s. illud secunde Corinth. v. Scimus qm si terrestris domus nostra hui? habitacionis dissoluat. c. et sequeat. Et inde hoc ingemiscimus habitacionem nostram que de celo est semper indue cupientes. si tamē vestiti nō nudi inueniamur. Ad hanc habitationem celestis glorie perducat nos deus. Amen.

¶ Explicet distinctio tertia in qua tactū est simul de vita et morte: